रयत शिक्षण संस्थेचे,

कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा

ता. मोखाडा, जि. पालघर

नॅक मूल्यांकन 'बी' ग्रेड

संस्कृती

२०२१-२२

डिजिटल साक्षरता केंद्राच्या उद्घाटनानिमित्त कोनशिलेचे उद्घाटन करताना
मान्यवर मा.डॉ. अनिल पाटील, मा. रामशेठ ठाकूर, मा. अमोल पाटील व श्रीमती. पूजा दवे.

डिजिटल साक्षरता केंद्राच्या उद्घाटनानिमित्त घेतलेल्या कार्यक्रमात
मा. रामशेठ ठाकूर यांचा सत्कार करताना श्रीमती दीप्ती निळकंठन.

डिजिटल साक्षरता केंद्राच्या उद्घाटनानिमित्त उपस्थित मान्यवर मा.डॉ. अनिल पाटील, मा. रामशेठ ठाकूर, मा.ॲड. भगीरथ शिंदे

रयत शिक्षण संस्थेचे,

कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा

स्थापना : जून १९८४

नॅक मूल्यांकन 'बी'ग्रेड

दूरध्वनी : (०२५२९) २५६६२८ । Website : wwww.asccmokhada.in
Email : asccmokhada@gmail.com

संस्कृती

अंक दहावा : २०२१-२२ नियतकालिक

संपादक मंडळ

अध्यक्ष
प्राचार्य, डॉ. एल. डी. भोर

प्रमुख संपादक
प्रा. टी. एम. पराडके

सह संपादक
प्रा. एस. जी. मेंगाळ
प्रा. पी. एम. धावणे
प्रा. आर. डी. घाटाळ

मुखपृष्ठ संकल्पना
प्रा. डॉ. एस. एच. जाधव

अंतर्गत मांडणी
प्रा. एस. ई. सैंदनशिव

मुद्रक
विकास प्रिंटींग ॲण्ड करिअर्स प्रा. लि.
३२, एम.आय.डी.सी., सातपूर,
नाशिक.

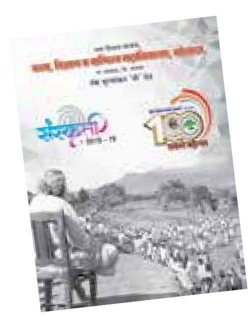

अंक नववा : २०१८-१९

‘स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे ब्रीद’ – कर्मवीर

रयत शिक्षण संस्थेचे,

कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा ता. मोखाडा, जि. पालघर

महाविद्यालय विकास समिती (२०१७-१८ ते २०२१-२२)

मा.श्री. रामशेठ ठाकूर	चेअरमन प्रतिनिधी	चेअरमन
मा.श्री.ॲड. भगीरथ शिंदे	स्थानिक प्रतिनिधी (शिक्षण क्षेत्र)	सदस्य
मा.आमदार श्री. बाळाराम पाटील	संस्था प्रतिनिधी	सदस्य
मा.आमदार श्री. प्रशांत ठाकूर	स्थानिक प्रतिनिधी (उद्योग क्षेत्र)	सदस्य
मा.आमदार श्री. सुनील भुसारा	स्थानिक प्रतिनिधी (समाजसेवा क्षेत्र)	सदस्य
मा.श्री. कुणाल लाडे	स्थानिक प्रतिनिधी (माजी विद्यार्थी)	सदस्य
मा.प्रा. पी. एम. धावणे	प्राचार्य नियुक्त विभाग प्रमुख	सदस्य
मा.प्रा. एस. ई. सैंदनशिव	प्राध्यापक प्रतिनिधी	सदस्य
मा.डॉ. डी. आर. नागरगोजे	प्राध्यापक प्रतिनिधी	सदस्य
मा.डॉ. एस. के. पवार	प्राध्यापिका प्रतिनिधी	सदस्य
मा.डॉ. ए. एन. चांदोरे	समन्वयक, आय.क्यु.ए.सी.	सदस्य
मा.श्री. डी. के. आहेर	शिक्षकेत्तर सेवक (प्रतिनिधी)	सदस्य
मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर	प्राचार्य, कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा	सचिव

संस्थापक

रयत शिक्षण संस्था, सातारा

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील

डी.लिट्.

आमचे आधारस्तंभ

पद्मविभूषण मा. शरदचंद्रजी पवार

अध्यक्ष, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

आमचे प्रेरणास्थान

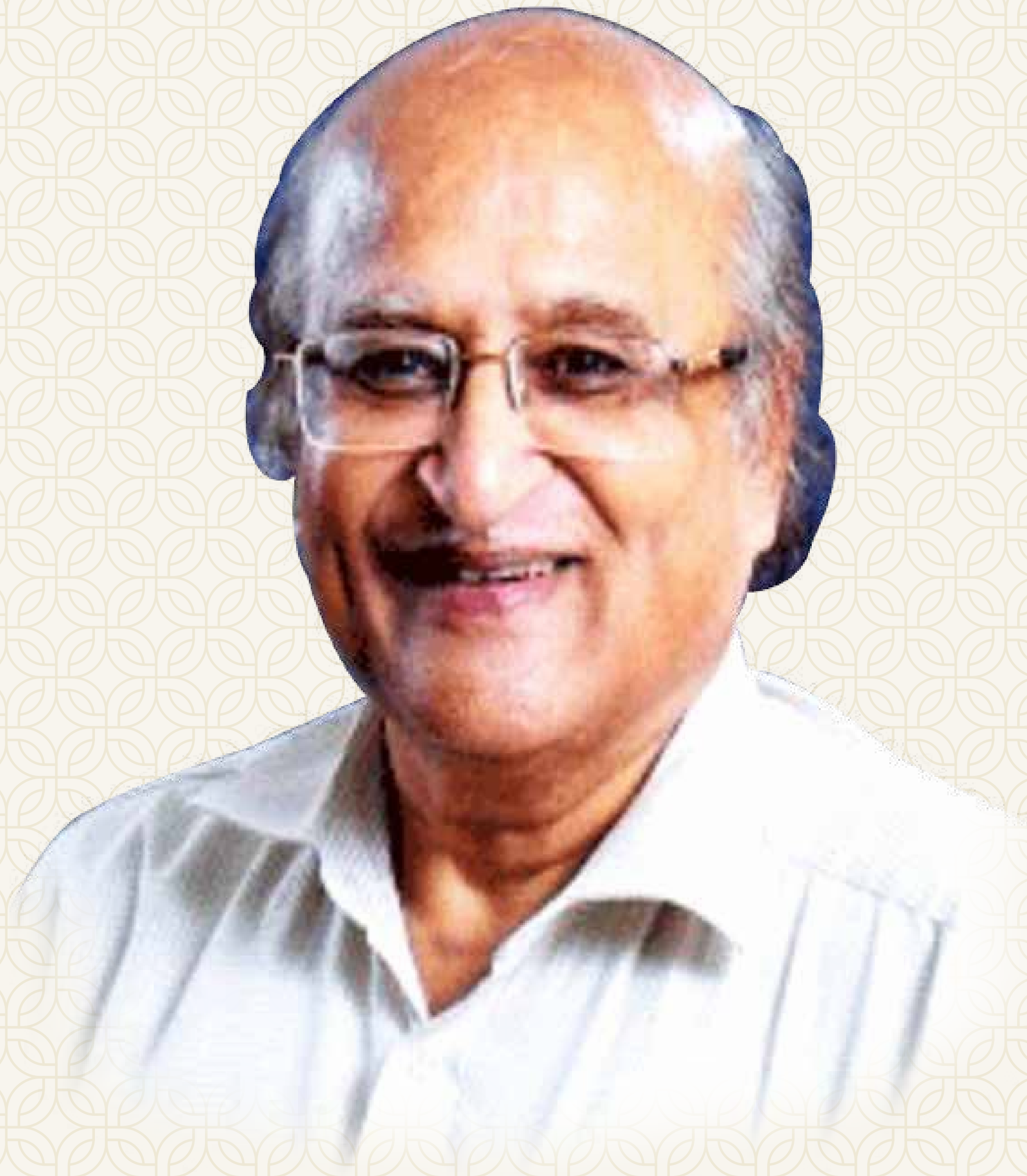

मा. डॉ. अनिल पाटील

चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

आमचे आदर्श

मा. रामशेठ ठाकूर

सदस्य, मॅनेजिंग कौन्सिल, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

संस्था पदाधिकारी

मा. शरदचंद्रजी पवार
अध्यक्ष, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

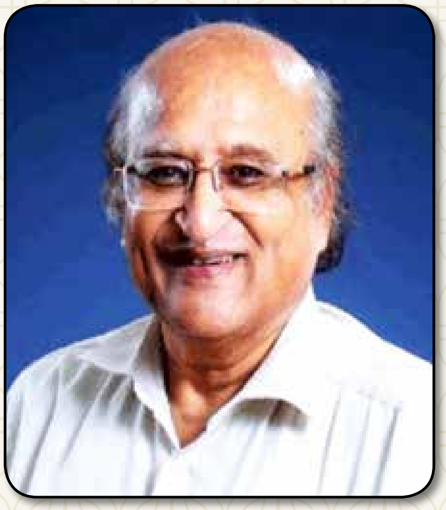

मा.डॉ. अनिल पाटील
चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

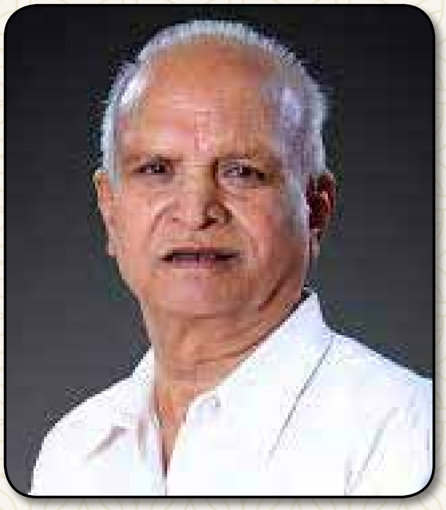

मा. ॲड. भगीरथ शिंदे
व्हा. चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

संस्था पदाधिकारी

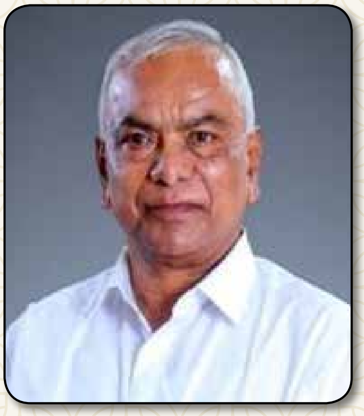

मा. रामशेठ ठाकूर

सदस्य, मॅनेजिंग कौन्सिल, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. बाळाराम पाटील

चेअरमन, रायगड विभाग, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा.प्रिं.डॉ. विठ्ठल शिवणकर

सचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

मा. प्रिं. डॉ. प्रतिभाताई गायकवाड

सहसचिव, उच्च शिक्षण, रयत शिक्षण संस्था, सातारा (दि. १० /३/ २०२२ पर्यंत)

मा. संजय नागपुरे

सहसचिव, माध्य., रयत शिक्षण संस्था, सातारा (दि. ३१/५/२०२२ पर्यंत)

मा.प्रिं.डॉ. शिवलिंग मेनकुदळे

ऑडीटर, रयत शिक्षण संस्था, सातारा
सहसचिव, उच्च शिक्षण (दि. १/६/२०२२ पासून)

मा. राजेंद्र साळुंखे

सहसचिव, माध्य., रयत शिक्षण संस्था, सातारा
(दि. ०१/०६/२०२२ पासून)

कुशल नेतृत्व

मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

मा. प्राचार्य डॉ.एल. डी. भोर यांच्या समवेत 'संस्कृती' संपादक मंडळ.

विद्यार्थी परिषद

देवश्री रणदिवे
सचिव, विद्यार्थी परिषद

जितेश पागी
एफ.वाय.बी.ए.

कुणाल गोडे
एस.वाय.बी.ए.

ज्योती पाटेकर
टी.वाय.बी.ए.

चांगुणा मौळे
एफ.वाय.बी.कॉम.

ललिता डामसे
एस.वाय.बी.कॉम.

कल्पेश कोकाटे
टी.वाय.बी.कॉम.

संदिप पढेर
एफ.वाय.बी.एस्सी.

हर्षला गवळी
एस.वाय.बी.एस्सी.

मनोज वारघडे
एम.ए.-१

भावेश शिंपी
एम.ए.-२

सचिन मौळे
क्रीडा प्रतिनिधी

वैभव गवारी
सांस्कृतिक प्रतिनिधी

शंकर वाडकर
रा.से.यो. प्रतिनिधी

ललिता मौळे
प्राचार्य नियुक्त

देवयानी लहारे
प्राचार्य नियुक्त

प्राचार्यांचे मनोगत...

'संस्कृती' वार्षिक अंक प्रकाशित करण्याच्या निमित्ताने मी आपणाशी संवाद साधत आहे. या संवादातून मला विशेष आनंद होत आहे. महाराष्ट्राच्या बहुजन वर्गाच्या लोककल्याणकारी भूमिकेचा वसा घेऊन येथील शैक्षणिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक विकासाला बळकटी मिळवून देण्याचे उदात्त कार्य करण्यासाठी पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांनी दि. ४ ऑक्टोबर १९१९ रोजी रयत शिक्षण संस्थेची स्थापना केली. या संस्थेच्या माध्यमातून शहरी विकासाबरोबरच ग्रामीण दुर्लक्षित बहुजन वर्गाच्या शैक्षणिक प्रगतीला चालना देऊन राष्ट्राच्या विकासाला हातभार लावण्याचे भगीरथ प्रयत्न केले आहेत. सन १९८४ साली पालघर जिल्ह्यातील मोखाडा या ठिकाणी रयत शिक्षण संस्थेचे कला व वाणिज्य महाविद्यालय कर्मवीर अण्णांच्या माध्यमातून स्थापन करण्यात आले. मोखाडा परिसरातील विद्यार्थ्यांची विज्ञान विषयातील अभ्यासाची गरज पूर्ण करण्यासाठी संस्थेने येथे विज्ञान शाखा २013 पासून सुरु केली.

महाविद्यालयाचे अंतरंग म्हणजे 'संस्कृती' हा वार्षिक अंक होय. आमच्या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या ठिकाणी असणारे शैक्षणिक, सांस्कृतिक, साहित्यिक, भौतिक क्षेत्रातील घडामोडींचे प्रतिबिंब म्हणजे 'संस्कृती' अंक होय. यामध्ये माझ्या विद्यार्थी वर्गाप्रमाणेच सहकारी प्राध्यापक बंधु-भगिनी व त्यांच्या भूमिकेचे विविध पैलू या वार्षिक अंकात प्रतिबिंबीत करण्यात आले आहेत.

विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक अध्ययन-अध्यापन प्रक्रियेबरोबरच उद्योजकतेचे मार्ग उपलब्ध करुन देण्याच्या भूमिकेतून महाविद्यालयामध्ये सन २०२१-२२ मध्ये मत्स्यपालन प्रशिक्षण केंद्राची स्थापना करण्यात आली. विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक हित जोपासण्याबरोबरच त्यांच्यातील उपजत कला कौशल्यांना प्रोत्साहित करण्याचे हे प्रामाणिक प्रयत्न केले जातात. आधुनिक समाज व्यवस्थेची कास धरुन नव्या पिढीची जडणघडण घडवून येण्यासाठी 'डिजीटल साक्षरता केंद्र' उभे करण्यात आले आहे. या उपक्रमाद्वारे गरजू, होतकरु विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण दिले जाते. या केंद्रांतर्गत विनामूल्य प्रवेश देऊन विद्यार्थ्यांना तंत्रज्ञान क्षेत्रातील मार्गदर्शन व प्रशिक्षण दिले जाते. हा परिसर भौगोलिकदृष्ट्या डोंगरदऱ्यांचा आहे. त्यामुळे येथे शेती उत्पादन कमी आहे, शिक्षणाचा अभाव आहे. परिणामी जन्माला येणारे बालक कुपोषित येते. या सामाजिक समस्येला हात घालून ती समस्या सोडविण्यासाठी तसेच समाजाला निकोप व सदृढ आयुष्य जगता यावे म्हणून 'सायटेक सोयामेट' प्रकल्प राबवित आहोत. या प्रकल्पामार्फत कुपोषित बालकांना 'सोयादूध' तयार करुन दिले जाते. महाविद्यालयीन प्राध्यापकांच्या शैक्षणिक गुणवत्तेला विकसित करण्याचे प्रयत्न महाविद्यालय करीत आहे. ज्यामध्ये प्राध्यापकांच्या अध्ययन प्रक्रियेला अधिक सक्षम बनविण्यासाठी संशोधकीय वृत्ती जोपासण्यात येते. या वर्षी महाविद्यालयातील २१ प्राध्यापकांना लघुशोध प्रकल्पासाठी महाविद्यालयाने आर्थिक सहाय्य केले आहे.

अध्यापन हा शिक्षणाचा प्रक्रियेतील महत्त्वाचा टप्पा असून तो व्यवस्थित सहजपणे संक्रमित व्हावा, या दृष्टीने पारंपरिक पद्धतीबरोबरच आयसीटी, एलसीडी, इंटरनेट अशा आधुनिक साधनांचा वापर महाविद्यालयात सुरु आहे. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण हितासाठी आम्ही प्रयत्न करीत आहोत. आदिवासी भागातील विद्यार्थी विकसित होत असताना मनाला आनंद होत आहे. महाविद्यालयात स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र सक्षमपणे कार्यरत आहे. विद्यार्थ्यांसाठी स्वतंत्र वायफाय इंटरनेट सुविधा, स्वतंत्र ग्रंथालय, स्वतंत्र अभ्यासिका, बुक बँकची सोय उपलब्ध करुन दिली आहे. राष्ट्रीय सेवा योजना, सांस्कृतिक मंडळ, वाङ्मय मंडळ, वाणिज्य व नियोजन मंडळ, स्वतंत्र जिमखाना विभाग, कमवा व शिका योजना, इंग्लिश लँग्वेज लॅब, सुसज्ज प्रयोगशाळा इत्यादी सुविधा उपलब्ध करुन देण्यात आल्या आहेत. कर्मवीर विद्या प्रबोधिनीमार्फत विविध २२ शॉर्ट टर्म कोर्स घेण्यात येतात व त्याद्वारे करिअर घडविण्याचा प्रयत्न केला जातो.

या शैक्षणिक वर्षांमध्ये महाविद्यालयाला विविध क्षेत्रातील मान्यवरांनी भेटी दिल्या. अशा मान्यवरांनी महाविद्यालयाच्या गुणवत्ता विकास भूमिकेचे कौतुक करुन शुभेच्छाही दिल्या. त्या भेटी उद्बोधक आणि चिरस्मरणीय असण्याबरोबरच महाविद्यालयाच्या विकास कार्याला हातभार लावणाऱ्या आहेत. या सर्व प्रक्रियेच्या माध्यमातून महाविद्यालय विकासाची घोडदौड निरंतररित्या व अव्याहतपणे चालू आहे. यासाठी रयत शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष मा.खा. शरदचंद्रजी पवार साहेब, चेअरमन मा.डॉ. अनिल पाटील, व्हा. चेअरमन ॲड. भगिरथ शिंदे, सचिव मा.डॉ. विठ्ठल शिवणकर, सहसचिव मा.श्री. संजय नागपुरे, मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य मा. रामशेठ ठाकूर व ऑडीटर मा. शिवलिंग मेणकुदळे यांचे मार्गदर्शन, प्रेरणा व सहकार्यामुळे महाविद्यालयाच्या प्रगतीचा आलेख सतत उंचावतो आहे. या वर्षीचा 'संस्कृती अंक' आपल्या अभिरुचिला पात्र ठरेल असा आशावाद व्यक्त करतो.

प्राचार्य, डॉ. एल. डी. भोर

संपादकीय...

मित्रहो

सन २०२१-२२ चा 'संस्कृती' हा अंक आपल्या हाती देताना मन:पूर्वक आनंद होत आहे. अंकातील सर्वसमावेशक लेखन साहित्य अभ्यासल्यास आपोआपच स्व-भान विसरुन गेल्याची जाणीव होते. कारण वेगवेगळ्या विद्यार्थ्यांच्या साहित्यिक कृतीमधून व्यक्त होणाऱ्या भावभावना व त्यांचे कल्पनाविश्व स्वत्वाचे भान विसरण्यास भाग पाडते असे दर्जे दार अभ्यासपूर्ण साहित्य, रसिकांच्या, लेखकांच्या अभिव्यक्तिंनी संस्कृती दालनाने समृद्ध बनविले आहे. विद्यार्थ्यांचे अभिव्यक्तिचे लेख, कविता, वैचारिक लेख, ऐतिहासिक लेख इत्यादी विद्यार्थ्यांच्या विकासासाठी केल्या जाणाऱ्या प्रयत्नांचा हा वार्षिक अंक आहे.

स्वातंत्र्यपूर्व काळापासून प्रबोधन पर्वात अनेक महान समाज सुधारकांनी सामाजिक, सांस्कृतिक, शैक्षणिक क्षेत्रात अत्यंत मोलाची कामगिरी केली. महात्मा फुले, महर्षी शिंदे, छत्रपती शाहू महाराज, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या विचारांची प्रेरणा घेऊन कर्मवीरांनी शिक्षणाची द्वारे बहुजनांना खुली केली. त्यांच्या कार्यकर्तृत्वाला तोड नाही! बहुजनांच्या शिक्षणासाठी रयत शिक्षण संस्था स्थापन केली. त्याचेच मूर्तिमंत रुप म्हणजे आपले मोखाडा येथील महाविद्यालय. कर्मवीरांच्या विचारांना मूर्त रुप देण्याचा प्रयत्न महाविद्यालय निष्ठेने करीत आहे. अर्थातच महाविद्यालयाच्या विकासामध्ये सर्वांचाच सिंहाचा वाटा आहे, हे विसरुन चालणार नाही.

रयत शिक्षण संस्था, कोरोना काळातील ऑनलाईन शिक्षण व आदिवासी संस्कृती अंकाच्या मुख्यपृष्ठामधून दर्शविली आहे. या अंकातील रयत शिक्षण संस्थेच्या मोखाडा परिसरातील कार्याची आणि आदिवासी संस्कृतीची माहिती मिळते. कोरोनामुळे मोखाडा परिसरातील लोकांवर झालेला परिणाम, कुपोषण, आदिवासी भागातील सण-उत्सव, बोहाडा, लेख, स्वलिखित कविता ह्या वाचकांना अधिक अनुभव संपन्न बनविणाऱ्या ठरतील असा विश्वास वाटतो.

अंक पूर्णत्वाला आणण्यासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांनी योग्य मार्गदर्शन केले. नव्या कल्पना मांडल्या. त्यामुळे अंक पुर्णत्वाला जात आहे. माझ्या कामावर विश्वास टाकणारे माझे संपादक मंडळ, मुख्यपृष्ठासाठी समर्पक कल्पना सुचविणारे प्राध्यापक डॉ. एस. एच. जाधव, अंतर्गत सजावटीची दक्षता घेणारे प्रा. एस. ई. सैंदनशिव, मुद्री शोधनास मदत करणारे प्राध्यापक एस. जी. मेंगाळ, विकास प्रिंटिंग ॲन्ड कॅरिअर्स या सर्वांचे आभार! प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष सहकार्य करणाऱ्या सर्वांबद्दल कृतज्ञता व्यक्त करीत आहे.

प्रा. टी. एम. पराडके

भावपूर्ण श्रद्धांजली

माजी चेअरमन रयत शिक्षण संस्था सातारा, डॉ. एन. डी. पाटील, गानसम्राज्ञी लतादीदी मंगेशकर यांच्यासह या शैक्षणिक वर्षात राज्य, राष्ट्रीय, जागतिक स्तरावर कितींमान राजधुरंदर, मातृभूमीच्या रक्षणार्थ शहीद झालेले भारतमातेचे शूरवीर, जागतिक किर्तीचे साहित्यिक, विचारवंत, कलावंत, संशोधक, शिक्षणतज्ज्ञ, उद्योजक, सामाजिक कार्यकर्ते, शेतकरी, संस्थेतील व महाविद्यालयातील सेवक, विद्यार्थी व त्यांचे आप्तेष्ट, संस्थेवर प्रेम करणारे स्नेहीजण व नैसर्गिक आपत्तीत प्राण गमावलेले देशबांधव... यापैकी दिवंगत झालेल्यांना 'संस्कृती'चे आदरपूर्वक अभिवादन! महाविद्यालयाच्या वतीने भावपूर्ण श्रद्धांजली अर्पण करीत आहोत!

दृष्टिक्षेपात महाविद्यालय

आदिवासी दुर्गम भागात महाविद्यालयाची स्थापना – १९८४

उद्योजकता विकास केंद्रांतर्गत मत्स्यपालन व प्रशिक्षणाची मोफत सोय

निसर्गरम्य परिसर, पायाभूत सोयीसुविधायुक्त, सुसज्ज इमारत.

महाविद्यालयास नॅक समितीकडून 'बी' ग्रेड प्राप्त.

मुंबई विद्यापीठाची कायमस्वरूपी संलग्नता.

विविध शॉर्ट टर्म कोर्सेस व स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र

इतिहास, अर्थशास्त्र, मराठी विषयातून व वाणिज्य शाखेतून पदवी शिक्षणाची सोय.

वनस्पतीशास्त्र, प्राणीशास्त्र, रसायनशास्त्र, भौतिकशास्त्र व गणित या विषयातून विज्ञान पदवीच्या शिक्षणाची सोय

इतिहास विषयातून पदव्युत्तर शिक्षणाची सोय

प्रत्येक विभागाची निकालाची उज्ज्वल परंपरा

११ वी व १२ वी या वर्गासाठी व्यवसायाभिमुख पदविका अभ्यासक्रमाची सोय (एच.एस.व्ही.सी.)

मराठी वाङ्मय मंडळ, वाणिज्य मंडळ, इतिहास विद्यार्थी मंडळ, विज्ञान मंडळ, नियोजन मंडळ असे सहशैक्षणिक उपक्रम

सी.ओ.सी., स्पर्धा परीक्षा, बँकिंग, व्यवसाय मार्गदर्शनविषयक स्वतंत्र मार्गदर्शन कक्ष.

श्रम संस्कृती जोपासणारी राष्ट्रीय सेवा योजना.

समृद्ध, प्रशस्त संगणकीकृत ग्रंथालय.

डिजीटल साक्षरता कार्यक्रमांतर्गत मोफत आयटी कोर्सेस व करिअर मार्गदर्शन

मा. प्राध्यापकांचे राष्ट्रीय, आंतरराष्ट्रीय परिषदेत शोध निबंध सादर

रयत गीत

रयतेमधूनी नव्या युगाचा माणूस आता घडतो आहे
वटवृक्षाच्या विशालतेचा मोह नभाला पडतो आहे

कर्मवीरांचे ज्ञानपीठ हे, शक्तिपीठही ठरते आहे
शाहुफुल्यांचे समानतेचे तत्त्व मानसी मुरते आहे
धर्मजातीच्या पार गांधींचे मूल्य मानवी जपतो आहे

गरिबांसाठी लेणी मोडून लक्ष्मी वहिनी झाली आई
कमवा आणि शिका मंत्र हा, तरूणाईला प्रेरक होई
स्वावलंबी वृत्ती ठेवून ज्ञानसाधना करतो आहे

दीन दलितांसाठी अण्णा, तुमची झिजली चंदनकाया
अनाथ जीवा सदा लाभली मातृहृदयी तुमची माया
शून्यामधल्या नवसृष्टीचा निर्मिक तोही ठरतो आहे

जीवनातला तिमिर जावा प्रबोधनाची पहाट व्हावी
इथे लाभले पंख लेऊनी उंच भरारी नभात घ्यावी
प्रतिभाशाली बहुजनांचा वेलू गगनी चढतो आहे
रयतेमधुनी नव्या युगाचा माणूस आता घडतो आहे...

कवी - विठ्ठल वाघ

दि प्रेस ॲण्ड रजिस्ट्रेशन ऑफ बुक ॲक्ट : नियम ०८ फॉर्म ०४ प्रमाणे निवेदन

प्रकाशन स्थळ	:	कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा, ता. मोखाडा, जि. पालघर
प्रकाशन काल	:	वार्षिक
प्रकाशक	:	प्राचार्य, डॉ. एल. डी. भोर
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
पत्ता	:	कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा, ता. मोखाडा, जि. पालघर पिन - ४०१ ६०४, दूरध्वनी : (०२५२९) २५६६२८
प्रमुख संपादक	:	प्रा. टी. एम. पराडके
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
मुद्रकाचे नाव	:	विकास प्रिंटींग ॲण्ड करिअर्स प्रा. लि.
पत्ता	:	३२, एम.आय.डी.सी. सातपूर, नाशिक. मो. ०२५३ - २३५१०१०
स्वामित्व	:	रयत शिक्षण संस्थेचे कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा.

मी. प्राचार्य, डॉ. एल. डी. भोर जाहीर करतो की, वर दिलेली माहिती/ तपशील माझ्या माहिती समजुतीप्रमाणे खरी आहे.

प्राचार्य,

डॉ. एल. डी. भोर

या अंकातील मतांशी प्रकाशक व संपादक सहमत असतीलच असे नाही.

(फक्त खाजगी वितरणासाठी)

गद्य विभाग...

‘‘भग्न स्वप्नांच्या तुकड्यांना कवटाळून बसण्यासाठी मनुष्य जन्माला आलेला नाही. मानवाचं मन केवळ भूतकाळाच्या साखळदंडांनी करकचून बांधून ठेवता येत नाही. त्याला भविष्याच्या गरुडपंखाचं वरदानही लाभलं आहे. एखादं स्वप्नं पहाणं, ते फुलविणं, ते सत्य सृष्टीत उतरावं म्हणून धडपडणं, त्या धडपडीतला आनंद लुटणं आणि दुर्दैवाने ते स्वप्न भंग पावलं तरी त्याच्या तुकड्यावरुन रक्ताळलेल्या पायांनी दुसऱ्या स्वप्नामागनं धावणं हा मानवी मनाचा धर्म आहे. मनुष्याच्या जीवनाला अर्थ येतो तो यामुळं!’’

– वि. स. खांडेकर

अं त रं ग

१. नॅनो टेक्नॉलॉजी – एक अतिसुक्ष्म दुनिया .... प्रा.डॉ. व्ही. बी. गाडे
२. प्लॅस्टीकचे दुष्परिणाम आणि त्याला पर्याय .... मेघा शंकर शिंदे
३. सुशिक्षित बेरोजगार .... पूनम राजाराम पाटील
४. इंटरनेट द्वारे कमाई आणि त्याचे प्रकार .... देवश्री संतोष रणदिवे
५. ई–बँकींग .... नयन डामसे
६. बहुपयोगी मधुमक्षिकापालन .... युवराज गोडे
७. **Malnutrition Disorders** .... Vijay Choudhari
८. **Organic Farming** .... Pravin Dattu Lahare
९. **Biofuel** .... Jaya Ramdas Korde
१०. **Mokhada (Bohada)** .... Chandrakant Janu Gavit
११. डिजीटल मार्केटिंग .... अजय रामदास खोडे
१२. ऑनलाईन शॉपिंग .... जयेश रामदास पागी
१३. बुद्धिमत्ता म्हणजे काय? .... निलेश गोविंद पागी
१४. वाशाळा लेणी .... सुनिता चंदर चितेकर
१५. झाप येथील भुपतगड .... कैलास जंगली
१६. कोरोनामुळे मोखाडा परिसरातील लोकांवर झालेला परिणाम .... प्रा. आर. डी. घाटाळ
१७. **Malnutrition : with reference of Mokhada taluka** .... Kalpesh Korde
१८. माझी मराठी मातृभाषा .... मेघा शंकर शिंदे
१९. मोखाड्यातील इतिहासाच्या पाऊलखुणा .... संतोष हनुमंत जाधव
२०. आल्बर्ट बंण्डुरा : सामाजिक अध्ययन सिद्धांत .... प्रमोद मधुकर येले

नॅनो टेक्नॉलॉजी - एक अतिसुक्ष्म दुनिया

नॅनो हा शब्द नॅनोटेक्नॉलॉजी किंवा नॅनोसायन्स यामुळे प्रचंड प्रचलित झाला आहे. एकविसावं शतक या तंत्रज्ञानामुळे बदलुन जाईल असं मानलं जातं. वेगानं येऊन आदळणारी नवी तंत्रज्ञानं नुसती समजावूनच घेणं नाही तर ती लगेच आत्मसात करण्याचं कौशल्य प्रत्येकालाच दाखवावं लागेल.

प्राचीन काळापासून माणसानं अनेक तंत्रज्ञानं शोधली. प्रत्येक वेळी तंत्रज्ञान शोधण्यामागे मानवी आयुष्य सुखकारक व्हावं हाच उद्देश होता. अठराव्या शतकात औद्योगिक क्रांतीनंतर तंत्रज्ञानानं माणसाच्या दैनंदिन जीवनात प्रवेश केला. विसाव्या शतकाच्या सुरुवातीला रासायनिक युग पृथ्वीवर अवतरलं. अमोनिया, पेट्रोलियम पदार्थ, सिमेंट, कृत्रिम धागे, प्लॅस्टिक्स, रबर असे नवीन पदार्थ माणूस वापरायला लागला. १९६० नंतर सिलीकॉन युग आलं. मग माणसाने सेमीकंडक्टर वापरुन रेडिओ, टीव्ही, कॉम्प्युटरसारख्या वेगवेगळ्या इलेक्ट्रॉनिक वस्तु बनवल्या. सुरुवातीला ह्या वस्तू मोठ्या आकाराच्या होत्या. कालांतराने मायक्रोटेक्नॉलॉजी नावाचं तंत्रज्ञान निघालं आणि हळूहळू या वस्तुंचा आकार व किंमती घटायला लागल्याने मोबाईल, कॉम्प्युटरसारख्या गोष्टी घराघरात पोचल्या. मायक्रोटेक्नॉलॉजी सध्या प्रचलित असली तरी तिच्या मर्यादाही आता लक्षात आल्या आहेत. भौतिकशास्त्रांच्या काही नियमांमुळे मायक्रोटेक्नॉलॉजी वापरुन इलेक्ट्रॉनिक वस्तुंचा आकार लहान करणं व त्यांची क्षमता वाढवणं आता शक्य नाही. त्यानंतर मात्र नवतंत्रज्ञान वापरावं लागेल आणि हे नव तंत्रज्ञान असेल 'नॅनो टेक्नॉलॉजी'.

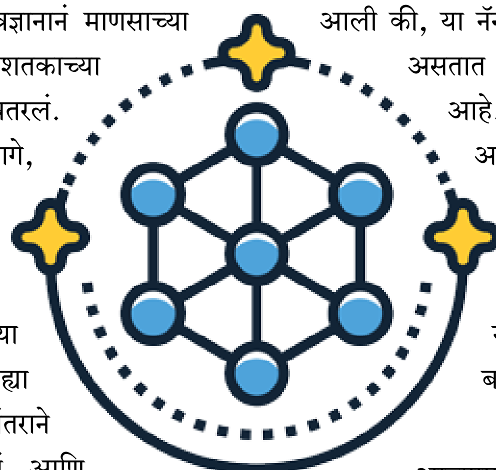

काय आहे काय ही नॅनोटेक्नॉलॉजी? तर नॅनोटेक्नॉलॉजी म्हणजे अतिसुक्ष्म पदार्थ किंवा यंत्र बनवण्याचं तंत्रज्ञान! एखादा पदार्थ, वस्तू किंवा यंत्र जेवढं लहान तेवढं ते जास्त क्षमतेनं काम करतं आणि त्याला ऊर्जाही अतिशय कमी लागते. नॅनो टेक्नॉलॉजीमुळे भविष्यात आपलं आयुष्य पूर्णपणे बदललेलं असेल. नॅनो हा मुळातला ग्रीक शब्द आहे. त्याचा अर्थ लहान किंवा सुक्ष्म असा होतो. लहान म्हणजे किती लहान? तर एक नॅनोमीटर म्हणजे एका मीटरचा एक अब्जांवा भाग. अणुंच्या भाषेत बोलायचं झालं तर हायड्रोजनचे १० अणु एका पुढे एक ठेवले तर त्यांची लांबी १ नॅनोमीटर होते. आपल्या आजूबाजुला आपण जे अनेक पदार्थ पाहतो त्या सर्व पदार्थांना लांबी, रुंदी व जाडी असते. अशा पदार्थांना आपण त्रिमीतीय किंवा थ्री डायमेंशनल पदार्थ म्हणतो. एखाद्या पदार्थाची लांबी, रुंदी किंवा जाडी यापैकी एक जरी १-१०० नॅनोमीटर एवढी असेल तरी त्या पदार्थाला नॅनो पदार्थ म्हणतात.

गेल्या वीस वर्षांत संशोधकांनी अनेक वेगवेगळ्या पदार्थांचे नॅनो पार्टीकल्स, नॅनो ट्युब्ज, नॅनो फिल्म असे अनेक वेगवेगळे नॅनो पदार्थ बनवून त्यांचा अभ्यास केला आहे. या अभ्यासावरुन अशी गोष्ट लक्षात आली की, या नॅनो पदार्थांचे गुणधर्म त्यांच्या मापावर अवलंबून असतात व यावरच सर्व नॅनोटेक्नॉलॉजीचा डोलारा उभा आहे. आज जवळजवळ सर्व पदार्थांची मग ते धातु असोत, अधातु असोत, अर्धवाहक व काही प्लॅस्टिक्ससारखे मानव निर्मित पदार्थ असोत त्यांची नॅनो रुपं बनवली जातात. इतकंच नाही तर हे नॅनो पदार्थ वापरुन हळूहळू नॅनो औषधं, नॅनो कापड, नॅनो रंग अशा वेगवेगळ्या गोष्टीही बनवण्याची सुरुवात झाली आहे.

नॅनोटेक्नॉलॉजीचे संभाव्य फायदे लक्षात आल्यामुळे आणि मायक्रो टेक्नॉलॉजीच्या मर्यादांमुळे गेली दोन दशकं हे नॅनो तंत्रज्ञान विकसित करण्याचे प्रयत्न सगळेच देश करत आहेत. अमेरिका, फ्रान्स, जर्मनी, जपान यांसारखे प्रगत देश नॅनो टेक्नॉलॉजीमध्ये प्रचंड गुंतवणूक करत आहेतच. पण भारत, कोरिया यांसारखे आशियाई देश यात मागे नाहीत.

आज ना उद्या हे तंत्रज्ञान विकसित होईलच. जर योग्य प्रकारे वापरलं तर सर्वांच्या गरजा भागवणारं सुंदर जग आपण निर्माण करु शकु. आज प्रदुषण, पर्यावरणाचा ऱ्हास, आण्विक व जैविक अस्त्र अशा अनेक गोष्टींमुळे विनाशाच्या उंबरठ्यावर उभं आहे असं वाटणारं जग एखाद्यावेळेस स्वर्गाहुन सुंदर होईल. हा आशावाद बाळगुनच जगभरातले संशोधक आज तन, मन आणि वेगवेगळ्या कंपन्या धन ओतुन हे तंत्रज्ञान विकसित करत आहेत. आता नॅनो क्रांतीची वाट बघायला फार काळ लागणार नाही.

प्रा.डॉ. व्ही. बी. गाडे
(रसायनशास्त्र विभाग)

प्लॅस्टीकचे दुष्परिणाम आणि त्याला पर्याय

आपल्या दैनंदिन आयुष्यात अढळ स्थान पटकावलेले पण तुमच्या भावी पिढ्या संपवून टाकण्याची दाहकता जोपासणारे प्लॅस्टीक तुम्ही तुमच्या आयुष्यातुन हद्दपार करू शकता? सकाळी उठल्यापासुन ते रात्री झोपेपर्यंत एक गोष्ट आपल्या बरोबर नि:शब्दपणे वावरत असते. सणासदीचे दिवस असो किंवा हॉटेलमधुन पार्सल आणायचे असो, फ्रिजमध्ये भाज्या ठेवायच्या असो वा पिकनिकला जायचे असो, प्रसंग काहीही असो, वाढदिवस, समारंभ, गणपती, दिवाळी एक वस्तू आपल्या जीवनाचा अविभाज्य भाग झाला आहे ते म्हणजे प्लॅस्टीक.

प्लॅस्टीकचा शोध १९ व्या शतकाच्या सुरूवातीला न्युयॉर्कमध्ये लागला. आणि काही दशकांमध्येच प्लॅस्टीकचा वापर आपल्या दैनंदिन व्यवहारात होऊ लागला. पण आता तर प्लॅस्टीक आपल्या जीवनाचा अविभाज्य भाग ठरला आहे. पण ह्या प्लॅस्टीकचे जसे उपयोग आहेत त्यापेक्षा शतपटीने त्याचे अनेक गंभीर दुष्परिणाम आज सायन्सच्या आणि त्यामुळे सर्वसामान्यांच्या लक्षात आले आहेत. आजघडीस प्लॅस्टीक पिशव्यांवर बंदी घालण्याचे आदेश दिले असले तरी या आदेशाची सर्वत्र सर्रास पायमल्ली सुरू असुन प्लॅस्टीकच्या अतिरेकी वापराने प्रदूषणात दिवसेंदिवस भयंकर वाढ होत आहे. अनेक नाल्या-गटारांमध्ये प्लॅस्टीक अडकुन पडल्याने पावसाळ्यात सांडपाणी तुंबते आणि साचते. तसेच अनेकदा प्लॅस्टीकमधून शिळे खाद्य पदार्थ फेकण्यात येत असल्याने हे प्लॅस्टीक खाऊन गाय, म्हशीसारखी अनेक जनावरे सर्रास मृत्युमुखी पडत आहेत.

जितक्या सहजतेने प्लॅस्टीकने त्याचे जाळे पसरवले तितकेच कठीण होऊन बसले आणि त्याचे अस्तित्व मिटवणे आणि कमी करणे. आज अनेक देशांनी प्लॅस्टिकवर काही अंशी बंदी आणली आहे. प्लॅस्टीकची गुणवत्ता ठरवून फक्त त्याच गुणवत्तेचे प्लॅस्टीक वापरण्याचे फायदेही निघालेत. प्लॅस्टीक अगदी माती, पाणी, हवा यांच्याकडून थेट आपल्या रक्तात जाऊन मिसळले आहे. मित्रानों, आज प्लॅस्टीकच्या या भस्मासुराने पृथ्वीला गिळायला सुरूवात केली आहे. अशा प्लॅस्टीक विरोधी चळवळ उभारणारा, त्याचे दुष्परिणाम सांगून त्यावर पर्याय सांगणारा, जागृती करत फिरणारा ५८ वर्षाच्या मॅकेनिकल इंजिनअर तरूण मिलिंद पगारे "YES WE CAN" आपण करू शकतो, ह्या वाक्याने सुरूवात करत अफाट उत्साहाच्या जोरावर शेकडोहून अधिक व्याख्यान देत महाराष्ट्र पिंजून काढलाय यांनी आत्ता पावेतो गुजरात मधल्या जामनगर मध्ये मॅकेनिकल इंजिनियर म्हणून नोकरी करत असताना 'प्लॅस्टीक हटाव, देश बचाव'चा नारा देत जनजागृती करत आहेत.

आपण टाकलेल्या किंवा केलेल्या कचऱ्याचे पुढे काय? हा प्रश्न आपल्या प्रत्येकाला पडला पाहिजे. प्लॅस्टीक खाऊन मुक्या प्राण्यांचे किती जीव जातात? गटारे तुंबतात, वाढत्या घाणींने आणि दुर्गंधीने किती लोकांचे आरोग्य धोक्यात येते. कोणतेही व्यसन नसलेल्या किती व्यक्तींना कॅन्सर झाला आहे. त्याचे कारण काय? अशा विविध प्रश्नांची उत्तरे शोधत असतांना धक्कादायक आकडेवारी पाहून मिलिंद पगारे विचलित झाले. अशातच त्यांचा एक जवळचा निर्व्यसनी मित्र कॅन्सरमुळे जग सोडून गेला आणि सुरू झाले त्यांचे युद्ध प्लॅस्टीक विरोधी चळवळीचे. ह्या चळवळीमुळे अनेक कंपन्यांमध्ये प्लॅस्टीकच्या बॉटल्स, चहाचे कप, आणि प्लेट जाऊन त्या जागी स्टील किंवा काचेच्या चिनीमातीच्या कुठेकुठे अगदी मातीच्या वस्तुंचा पर्याय निवडला गेला. अनेक लोकांनी दैनंदिन वापरातील प्लॅस्टिकच्या पिशव्यांना पर्याय म्हणून कापडाच्या पिशव्या, कागदाच्या पिशव्या वापरायला सुरूवात केलीय.

भारतीयांनी देखील जुन्या साड्यांपासुन पिशव्या तयार करणाऱ्या महिलांची ओळख काही दिवसांपूर्वी एका लेखात करून दिली होती. एका माणसानं जरी स्वत:साठी स्वत:पासुन सुरूवात केली तर नजीकच्या काळात अनेक हात या चळवळीत सहभागी होतील. चळळ अखंडपणे टिकावी आणि निसर्गाला पर्यायाने स्वत:ला वाचवायची वेळ आता आली आहे. आपण सर्व या चळवळीत सहभागी होऊ. दैनंदिन जीवनात किमान सहज टाळता येतील असे प्लॅस्टीक टाकु आणि त्याला सक्षम पर्याय शोधू व सोबत पर्यावरणाची रक्षणही करू. जमिनीचा ऱ्हास होण्यापासुन वाचवु.

मेघा शंकर शिंदे
टी.वाय.बी.एस्सी (रसायनशास्त्र)

सुशिक्षित बेरोजगार

भारतात सुशिक्षित बेरोजगारी ही गंभीर समस्या म्हणून उदयास येत आहे. भारतात तरुणांची टक्केवारी सर्वाधिक आहे. आणि ते रोजगार मिळवण्यासाठी दररोज लांबच लांब रांगेत उभे असतात आणि अनेक तरूणांना शिक्षित असूनही त्यांच्या योग्य नोकऱ्या मिळत नाहीत. लाखो रूपये गुंतवून शिक्षण घेणारे मोठ्या पदव्या घेवून उत्तीर्ण होतात पण नोकरी मिळवण्यासाठी त्यांना अनेकदा संघर्ष करावा लागतो. सर्वांसाठी शिक्षण हे असे धोरण असून देशाच्या कानाकोपऱ्यात शिक्षणाचा दिवा लावला आहे. परंतु सुशिक्षित वर्गातील एक मोठा वर्ग बेरोजगारीचे जीवन जगत आहे. जेव्हा आपण विकासाबद्दल बोलतो तेव्हा शिक्षण हा प्रमुख घटक आहे ज्याचा प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष परिणाम होतो.

माजी राष्ट्रपती प्रणव मुखर्जी म्हणाले होते की, आपली शिक्षण व्यवस्था सुलभता आणि गुणवत्तेवर अवलंबून आहे. इतक्या प्रभावी मोहिमेनंतरही बेरोजगारीची समस्या का आहे? बेरोजगारी ही अशी समस्या असते जेव्हा एखादी व्यक्ती रोजगाराच्या शोधात असते परंतु दुर्दैवाने रोजगाराच्या संधी उपलब्ध नसतात. कोणत्याही देशाच्या प्रगतीमध्ये सुशिक्षित बेरोजगारी हा मोठा अडथळा असतो. सुशिक्षित बेरोजगारी उद्‌भवते जेव्हा एखादी व्यक्ती शिक्षित असते परंतु कुशल नोकरी मिळवू शकत नाही. जेव्हा मोठ्या संख्येने तरूण पदवी किंवा पदव्यूत्तर पदवी मिळवतात. परंतु नोकरीच्या मर्यादित संधी त्यांना निराश करतात. भारत आणि इतर देशांमध्ये सुशिक्षित बेरोजगारीचा दर दरवर्षी वाढत आहे. तरूणांना खडतर बेरोजगारीचा सामना करावा लागतो. आणि काहींना नोकरी मिळते तर काहीना त्यांच्या क्षमतेपेक्षा कमी काम करावे लागते.

बेरोजगारीने त्रस्त असलेल्या सुशिक्षित तरूणांना त्यांच्यासाठी नोकरीची गरज आहे. आणि योग्य नोकरी मिळवण्यासाठी त्यांनी कोणता करिअरचा मार्ग निवडला पाहिजे हे जाणून घेणे आवश्यक आहे. उत्तम शिक्षण घेण्यासोबतच तरूणांना नोकरीची संधी आणि करिअरच्या संधीची माहिती देणे आवश्यक आहे. यामुळे त्यांना त्यांच्या क्षमतेनुसार आणि योग्यतेनुसार योग्य असा व्यवसाय निवडण्यास मदत होईल.

अलिकडच्या वर्षात शिक्षणाच्या वाढीमुळे आधुनिक तरूण सुशिक्षित झाले आहेत आणि त्यांच्या कडे बीई, एमबीए, एमबीबीएस, बीएस्सी, एमएस्सी, पीएचडी सारख्या चांगल्या पदव्या आहेत, त्यामुळे आपल्या देशातील कर्मचारी वर्ग आपल्याला क्षेत्रात चांगल्या पगाराची नोकरी शोधत आहे. कौशल्यावर आधारित प्रशिक्षणाचा अभाव आणि आर्थिक बाजारपेठेतील मंदी यामुळे तरूणांना ह्या त्या नोकऱ्या मिळणे कठीण होते. त्यामुळे सुशिक्षित बेरोजगारी निर्माण होते.

भारतातील सुधारणा आणि बेरोजगारीच्या दुरवस्थेवरील उपायांबद्दल बोलायचे झाले तर देशात तांत्रिक आणि व्यावसायिक संस्था स्थापन झाल्या पाहिजेत आणि व्यावसायिक अभ्यासक्रमांचे महत्व लोकांच्या मनात रूजले पाहिजे. अभियांत्रिकी व वैद्यकीय वगळता इतर शैक्षणिक क्षेत्रांची ओळख करून देण्याची मोहिम राबवून ग्रामीण भागातील लोकांना त्याबाबत जागरूक केले पाहिजे. नोकरीच्या संधी मिळवण्यासाठी उच्च शिक्षणाला पदव्युत्तर पीएचडी सारख्या अभ्यासक्रमांना प्रोत्साहन पाहिजे. पंतप्रधान कौशल्य विकास योजना, हमी कायद्याला अधिक चालना देण्याची गरज आहे. त्याची संपूर्ण भारतात प्रभावी पणे अंमलबजावणी व्हायला हवी.

पदवी अभ्यासक्रमाचे शिक्षण घेऊनही त्यांना कुशल नोकरी मिळत नसल्याने समस्या निर्माण होत आहे. या समस्येमुळे भारतात कुशल कामगारांची कमतरता आहे. एका सर्वेक्षणानुसार ९० टक्के सुशिक्षित तरूण कौशल्याच्या कमतरतेमुळे ६० टक्के संवाद कौशल्याच्या अभावामुळे, २५ टक्के विश्लेषणात्मक कौशल्याच्या अभावामुळे आणि त्यांच्या संबंधित ज्ञानाच्या अभावामुळे बेरोजगार आहेत.

बेरोजगार व्यक्ती निराशा, चिंता, तणाव यासारख्या समस्यांना जन्म देते. रोजगार मिळवण्यासाठी बेरोजगार व्यक्ती चोरी, अपहरण अंमली पदार्थांचे सेवन इत्यादी चुकीच्या मार्गाचा अवलंब करतात एका अभ्यासानुसार सुशिक्षत रोजगारांच्या वाढीमुळे गुन्हेगारी दिवसेंदिवस वाढत आहे.

भारतात लोक फक्त पदवी मिळवण्यासाठी अभ्यास करतात अनेक विद्यार्थी पदवीच शिक्षण घेतात परंतु मुलाखतींना त्यांना त्यांचे कौशल्य सिद्ध करता येत नाही. त्या विद्यार्थ्यांना पदवी अभ्यासक्रमात काहीच रस नसतो ते केवळ पदवी मिळवण्याच्या दृष्टिने अभ्यास करतात. त्यामुळे ते कामाच्या ठिकाणी आणि मुलाखतीत स्वतःला सिद्ध करू शकत नाहीत आणि बेरोजगार राहतात.

गरिबीच्या तुलनेत सुशिक्षत बेरोजगारी हा सर्वात मोठा शाप आहे. बेरोजगारी हा देशाच्या विकासातील मोठा अडथळा आहे. शिक्षण पद्धतीत योग्य दिशा योजना आणि बदलांची गरज आहे. भारत सरकार प्रयत्न करत असूनही सध्या उद्योग आणि विविध क्षेत्रात रोजगार मिळण्याची स्थिती सुधारेल अशी अपेक्षा आहे.

पूनम राजाराम पाटील

टी.वाय.बी.एस्सी (रसायनशास्त्र)

इंटरनेट द्वारे कमाई आणि त्याचे प्रकार

आज काल भारतामध्ये ऑनलाईन जॉबने जोर पकडला आहे. फक्त भारतातच नव्हे तर जगाच्या काना कोपऱ्यात ऑनलाईन जॉब च्या मदतीने लोक घर बसल्या लाखो रुपये कमवत आहेत. भारतामध्ये २०१६ पासूनन इंटरनेट च्या माध्यमातून ऑनलाईन जॉब करणे जरा जास्तच सोपे झाले आहे. आणि याचे प्रमुख कारण म्हणजे जीओ. जेव्हा पासून मुकेश अंबानी यांनी भारतामध्ये जीओची सर्विस सुरू केली तेव्हा पासून भारतामध्ये ऑनलाईन अर्निंग करणे खुपच सोपे झाले आहे. मात्र भारतातील लोकांनी याची फारशी माहिती नव्हती म्हणून मला आज ह्या विषयावर सांगू वाटते आहे की ऑनलाईन जॉब पेक्षा अजून किती तरी मार्गाने आपण ऑनलाईन अर्निंग करू शकतो आहे. त्यापैकीच काही बद्दल मी तुम्हाला माहिती देणार आहे. जर तुम्हाला देखील नऊ ते पाच असा रोजचा कंटाळवाणा जॉब नको असेल तर तुम्हाला तुमच्या सोयीनुसार काम करायला आवडेल असे सोर्स तुम्ही निवडले तर तुम्हाला ते आवडतील आणि सोबतचं खुप फायदेशीर जास्त कमाई करून देतील.

तुम्ही ऑनलाईन अर्निंग करू शकता. इथे काम करण्यासाठी तुम्हाला कोणती ही डिग्री गरजेची नसते ना कोणते सर्टिफिकिट. तुम्हाला फक्त गरज असते एक स्मार्टफोन किंवा कॅम्प्युटर आणि छान अशा इंटरनेट नेटवर्कची सोय असेल, तर घरबसल्या ऑनलाइन माध्यमातून मनाप्रमाणे काम करून चार पैसे गाठीला बांधणे शक्य होते. व्हर्च्युअल असिस्टंटशिप, फ्रीलान्सिंग, ब्लॉगिंग वस्तूंची ऑनलाईन विक्री, युटयूब व्हिडिओ निर्मिती आणि कंटेट रायटिंग हे सर्वात लोकप्रिय ऑनलाईन अर्निंग करून देणारे सोर्स आहेत. यांच्या मदतीने तुम्ही डॉलर्स मध्ये कमाई करू शकता.

थोडक्यात सांगायच झालं तर उद्योजक व्यावसायिकांना नेहमीच विविध पातळ्यांवर मदतीची गरज भासते त्यामुळे प्रामुख्याने बैठकांचे नियोजन करणे, त्यांच्या ग्राहकांशी संपर्क साधणे, चर्चा करणे,ऑर्डर नोंदवणे, प्रेझेंटेशन सादर करणे, त्यांचे ब्लॉग किंवा वेबसाईट अपडेट करणे आदी कामांसाठी मदतीची आवश्यकता असते म्हणून खुप मोठ्या प्रमाणात व्हर्च्युअल असिस्टंटची गरज पडते. त्यानंतर मोठ्या प्रमाणावर मोकाळीक आणि कमाई कोणाच्याही नोकरशाही विना केला जाणारा उद्योग म्हणजे ब्लॉगिंग.

गेल्या दशकभरात आपल्याकडे ब्लॉगच्या लोकप्रियतेत मोठी वाढ झाली आहे. नियमित ब्लॉगलेखन करणाऱ्यांचे ब्लॉग हेरून गुगल ॲडसेन्स तर्फे तेथे जाहिरातीच्या लिंक प्रदर्शित करण्यात येतात. ब्लॉगला भेट देण्याची संख्या वाढल्यास मोठ्या प्रमाणावर जाहिराती मिळण्यास सुरूवात होतात. त्यातूनचं संबंधित ब्लॉगरला घरबसल्या कमाई होऊ शकते. मी ही एक ब्लॉगर आहे आणि माझ्या वेबसाईटचे नाव आहे www.thetechfashin.com. इथे मी Electronic Devices ची माहिती प्रस्थापित करते.

ऑनलाईन इनकमची आणखी एक पद्धत म्हणजे ऑनलाईन वस्तूंची विक्री ज्याला Affiliate Marketing म्हणतात. किंवा स्वतः चे प्रॉडक्ट तुम्ही ऑनलाईन विकू शकता. त्यासाठी खुप ॲप व वेबसाईट उपलब्ध आहेत. त्यानंतरची आणि सर्वात लोकप्रिय गोष्ट म्हणजे YouTube. यूट्यूब व्हिडिओ निर्मिती करून तुम्ही कॅमेऱ्या समोर तुमचा वावर सहज असेल तर युटयूब व्हिडिओची निर्मिती ही कमाईची चांगली संधी आहे, तुम्हाला आवडत्या विषयाशी संबंधित व्हिडिओ तयार करून तुम्ही तुमच्या युट्यूब चॅनलवर अपलोड करू शकता. तिथून तो जगभर प्रसारित होतो.

युट्यूब वरील तुमच्या व्हिडिओ वरून अर्निंग करण्यासाठी तुमचे १००० सबस्क्रायबर्स आणि चार हजार तासांचा वॉच टाईम पूर्ण असायला हवा. कुकिंगपासून ते पर्यटनापर्यंत सर्वच क्षेत्रातील व्हिडिओ आज युट्यूबवर उपलब्ध आहेत. इथे तुम्ही अगदी तुमच्या मोबाईल मधून चित्रित केलेला व्हिडिओ आणि थोड्या एडिटिंग स्किलचा वापर करून अपलोड करू शकता. जितके जास्त व्हिडिओंचे दर्शक वाढतील तितकी तुमच्या कमाईत भर पडेल.

त्यानंतर डिजीटल मार्केटिंग करून देखील मोठ्या प्रमाणावर घरी बसून कमाई करू शकतो. इथे तुम्हाला वेगवेगळ्या ऑनलाईन टर्मस् आणि विविध गोष्टी शिकायला मिळतात. आणि त्यात आधी सांगितलेल्या सर्व गोष्टी देखील समाविष्ट असू शकतात. इन्स्टाग्राम, फेबसुकसारख्या सोशलमिडीया प्लॅटफॉर्मसचा वापर करून तुम्हाला कमाई करण्याच्या पद्धती यात समजतात. जर तुम्हाला या क्षेत्रात उतरायचे असेल तर तुम्ही वरील कुठल्याही माध्यमातून इथे सहभाग नोंदवू शकता. मी तर म्हणते आजच्या जमाण्यात सर्वांनीच ही स्कील आत्मसात करून एक पॅासिव इनकम सोर्स जनरेट करायला पाहिजे, म्हणजेच तुमच्या करिअर मध्ये कोणत्याही क्षेत्रात तुम्हाला याची मदत होईल.

शेवटी मला इतकंच वाटते इंटरनेटने आपला वापर न करता आपण इंटरनेटचा चांगला वापर करणे कधीही श्रेष्ठचं.

देवश्री संतोष रणदिवे

टी.वाय.बी.एस्सी (रसायनशास्त्र)

ई-बँकींग

माझ्या माहितीप्रमाणे ज्याला सध्याच्या काळात बँक चेक म्हटले जाते त्याला पूर्वी हुंडी असे देशी भाषेत म्हटले जायचे. व्यापारी इंग्रजांनी सोन्याची चिडिया नियोजनाने लूटून दिवाळखोर केली होती. चेक पेमेंट अजून ग्राह्य आहे. प्लॅस्टिक मनी म्हणजे क्रेडिट कार्ड इत्यादी प्रगत देशात काही वर्षापूर्वी दुकानदार नाकारायचे कारण त्यात बरीच फ्रॉड असायची. त्यामुळेच अतिप्रगत देशात अजून सुद्धा कॅश पेमेंट चालू आहे. सरकारची बँक म्हणजे रिझर्व बॅक किंवा बँकांची बँक म्हणजे रिझर्व बँक इतर व्यापारी बँकाप्रमाणे रिझर्व बँक कामकाज करत नाही कारण व्याजाने वित्त पुरवठा करून नफा मिळवणे हे रिझर्व बँकींग व्यवसायात नियमित आणि शिस्त पुरवठ्याचे नियमन करणे हा मुख्य हेतू आहे.

अर्थातच काही बँका निर्देशांक पालन करत नाहीत/ करू शकत नाहीत किंवा नकळत उल्लंघन करतात त्यांना आर्थिक दंड केला जातो जो रिझर्व बँकेत जमा केला जातो. हे रिझर्व बँकेचे सामान्य उत्पन्न आहे. रिझर्व बँकेला स्वतःच्या व्यवस्थापनाचाही मोठा खर्च असतो जो अशाच जमेतून भागवला जातो आणि या नंतर वर्षाखेर झाली की बँकेकडे जी शिल्लक राहते ती गंगाजळी म्हणून राखली जाते. रिझर्व बँक या रकमेतून दुसऱ्या देशाचे बॉन्ड विकत घेते. सोने खरेदी करते कर्जावरील व्याज देते. सर्व खर्च झाल्यावर जी शिल्लक राहते ती वेळोवेळी लाभांशाच्या स्वरूपात सरकारकडे वर्ग करण्यात येते. रिझर्व बँकेने जास्तीत जास्त नोटा छपाई केल्यास काय होईल व्हेनेझुएला जगात तेलनिर्मिती मध्ये सर्वात अग्रेसर असा हा देश आज भिकेला लागला आहे.या दिवाळखोरीमागे अनेक कारणे आहेत आणि जास्तीत जास्त चलनी नोटा छापून बाजारात उतरवणं त्यातील एक प्रमुख कारण जास्तीत जास्त नोटा छापून जनतेत वितरीत केल्या आणि त्यांना खर्च करायला सांगितलं तर अर्थव्यवस्था जोमात येईल असा विचार राष्ट्रपती निकोलस मादूरो यांनी केला पण झालं उलटच.

व्हेनेझुएलाची अर्थव्यवस्था पार कोमात जाऊन मृत्युशय्येवर पोहचली आहे. अस नोटा छापून अर्थव्यवस्था रूळावर येत नाही तर चलन फुगवटा होऊन उरली सुरली अर्थव्यवस्था डबघाईला जाते. झिम्बाम्बे, सोमालिया हे देश सुद्धा अशा प्रकारे चलन फुगवट्यामुळे बरबाद झाले. झिम्बाब्वे या देशात नोटा छपाईचा जो धडाका सुरू झाला त्यामुळे तिथे २३ कोटी १० लाख टक्क्यांनी चलनाचे अवमूल्यन झाले होते. म्हणजे नोटा छपाई पूर्वी झिम्बाब्वे डॉलरला मिळणारे चॉकलेट बेधुंद नोटा छपाईमुळे २३ कोटी १० लाख झिम्बाब्वे डॉलरला मिळू लागले. ही महागाई नव्हती तर चलन फुगवटा होता चलन फुगवट्यामुळे झिम्बाब्वे सरकारला १०० ट्रिलीयन १००,०००,०००,०००,००० डॉलरची नोट छापावी लागली.

नयन डामसे

टी.वाय.बी.कॉम. (वाणिज्य)

बहुपयोगी मधुमक्षिकापालन

सध्याच्या स्पर्धेच्या युगात उत्पन्नाकरीता फक्त शेतीवरच अवलंबून न राहता पारंपरिक शेतीला पूरक व्यवसायाची जोड देणे महत्वाचे आहे. याच गरजेमधून विविध प्रयोग शेतीत सुरू आहेत. त्यातीलच एक प्रयोगशील व्यवसाय म्हणजे मधुमक्षिकापालन होय.

मधमाशांच्या वसाहती विशिष्ट पेट्यांमध्ये ठेवून त्यांचे संगोपन व व्यवस्थापन करणे व त्यापासून आर्थिक उत्पन्न मिळवणे ह्याला आधुनिक मधुमक्षिकापालन असे म्हणतात.

फुलांमधील मकरंदाचे गोड मधामध्ये रूपांतर हे मधमाशांद्वारे केले जाते. व त्या मधाची साठवणूक ही पोळ्याच्या कप्प्यांमध्ये केली जाते. अनेक संस्कृतीत दिर्घकाळापासून मध गोळा करण्याचा उद्योग अस्तित्वात आहे. हाच उद्योग एक शेतीपूरक टिकाऊ उद्योग म्हणून नावारुपाला आला आहे. मध व मेण ही आर्थिकदृष्ट्या महत्वाची उत्पादने ह्या व्यवसायात मिळतात. ह्या उत्पादनांच्या जोरावर अनेक प्रयोगशील शेतकऱ्यांनी मधुमक्षिकापालनाचा यशस्वी प्रयोग राबवलेला आहे.

वेळ, पैसा आणि पायाभूत गुंतवणूक ही मधमाशी पालनासाठी आवश्यक असते. शेतीच्या आसपासची पडीक जागा किंवा शेतावरील बांध अशा जागी पेट्या ठेवून मधमाशीपालन केले जाऊ शकते. शेतीमधील पिके आणि फुलझाडे अशा वनस्पतींचे परागीकरण हे मधमाशांद्वारे नैसर्गिकरित्या केले जाते. त्यामुळे ठराविक पिकांच्या उत्पादनात हमखास वाढ होते. मध गोळा करण्याच्या पारंपरिक पद्धतीमुळे मधमाशांच्या अनेक जंगली वसाहती नष्ट होत असतात. त्यामुळे मधमाशांचे पेट्यांमध्ये संगोपन व घरीच मधाचे उत्पादन घेऊन ही हानी टाळता येते. तसेच पूरक आर्थिक उत्पन्नही मिळते.

मधमाशीपालनातील उत्पादने व त्यांचे उपयोग

१. मध – मधात अनेक प्रकारची जीवनसत्वे असतात. मुख्यत्वे ए, बी, सी ही आढळतात. नियमित मधसेवनाने रोगप्रतिकारक शक्तीत वाढ होते. आयुर्वेदाच्या अनेक औषधांमध्ये मधाचा उपयोग केला जातो.

२. मेण – मेणाचा वापर सौदर्य प्रसाधन निर्मितीमध्ये मोठ्या प्रमाणावर केला जातो. औषधी गोळ्यांवरील आवरणे तसेच मेणाचे पुतळे ह्यासाठी मेणाचा वापर होतो.

३. विष – मधमाशीचे विष हे विविध रोगांच्या उपचारपद्धतींमधे वापरले जाते. ज्यामध्ये गुडघेदुखी, सांधेदुखी, ह्यांचा समावेश होतो. ह्यास ॲपीथेरपी म्हणतात.

४. पराग – मकरंदासोबतच मधमाशांकडून परागही गोळा केले जाते व ते पोळ्यात विशिष्ट ठिकाणी साठवले जाते. त्याचा उपयोग भूक व कार्यक्षमता वाढवण्यासाठी तसेच रक्तदाब कमी करण्याच्या औषधांत त्याचा वापर होतो.

५. रॉयलजेली – कामकरी मधमाशांच्या डोक्यांमधील ग्रंथीमधून हा पदार्थ स्त्रवतो. ह्याचा उपयोग रक्तदाब नियंत्रण, भूक व वजन वाढवण्यासाठी केला जातो.

शेतीच्या व शेतकऱ्याच्या सर्वांगीण विकासासाठी व देशाच्या समृद्धीसाठी मधुमक्षिकापालन महत्वाचे आहे. निसर्गातील एक महत्वाचा घटक व मानवाचा किटकमित्र म्हणून मधमाशी संगोपन महत्वाचे आहे. प्रसिद्ध वैज्ञानिक आईनस्टाईन ह्यांनी मधमाशांचे महत्व अधोरेखित करताना सांगितले आहे.

जर पृथ्वीतलावरून मधमाशा नाहीशा झाल्या तर, मनुष्यप्राणी ही प्रजात चार वर्षापेक्षा जास्त काळ जिवंत राहू शकणार नाही.

युवराज गोडे
टी.वाय.बी.एस्सी. (प्राणिशास्त्र)

Malnutrition Disorders

"Malnutrition is a condition that results from eating a diet in which nutrients are insufficient or excessive."

- Many malnutrition disorders can be seen in Indian population.

I) ANEMIA :
- It is condition in which the Red blood cell count is less than normal and Hb count is less.
- It affects both adults and childrens of both sexes.

Couses :
- Blood loss
- Low Red blood cell production
- High rate of RBC distruction

Symptoms :
- Easy fatigue and loss of energy.
- Dizziness
- Coldness in the hands and feet
- Headache
- Shortness of breath

Prevention :
- Choosing a diet which includes variety of nutrients including Iron, Folic acid, Vitamin B and Vitamin C.
- Including leafy vegetables, citrus fruits, milk, red coloured fruits and berries, meat in the diet.

II) RICKETS
- Disorder caused by deficiency of vitamin D in children.

Causes :
- Insufficient supply of vitamin D through diet or insufficient exposure to sunlight.

Symptoms :
- Bowed legs
- Stunted growth, Muscle weakness.
- Pain in spine, pelvis and legs.

Prevention :

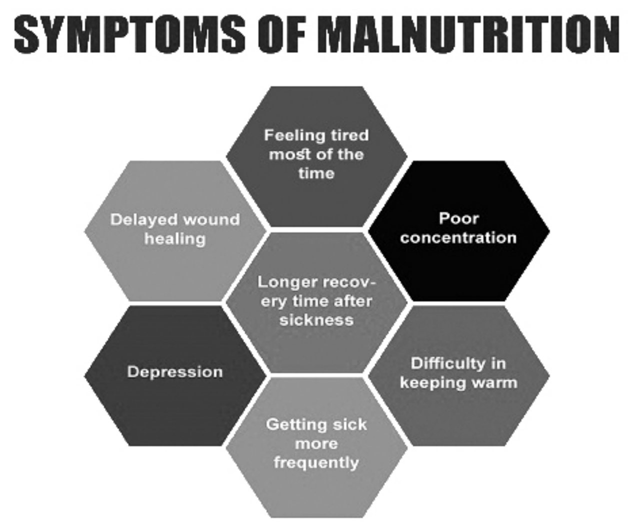

- Vitamin D Supplements for exclusively breastfed babies.
- Vitamin D fortified foods.
- Adequate exposure to sunlight.
- Including fishes, Milk, eggs, cereals and fruits in the diet.

III) GOITRE :
- A Condition of abnormal enlargment of Thyroid gland located in the neck.
- Iodine deficiency disorder.

Causes :
- Iodine deficiency - Major cause
- Thyroid cancers and Benign tumors
- Hyperthyroidism

Symptoms :
- Enlarged thyroid gland
- Large neck lump
- Breathing and Swallowing difficulty

Prevention :
- Use of Iodized table salt and Iodine fortified food.

Vijay Choudhari
T.Y.B.Sc. (Zoology)

Organic Farming

Organic farming (concept):

It consists of technique to obtain good crop yields without harming the natural environment or living organism that live and work in it. It is one of the best management systems which promotes and enhances health of an agro ecosystem, including biodiversity, biological cycles and biological activity of the soil. It makes the use of management practices in preference to use of locally available farm inputs. This is done by using possible agronomic, biological, and mechanical methods.

Organic farming concept began early in the 20th century in Europe, and United States. It begins due to harmful effects of earlier system such as erosion, soil depletion, decline of crop varieties, low quality food and livestock feed and rural poverty.

It is mainly based on feed the soil which means feeding the soil food web. The soil food web is the living fraction of the soil, composed of bacteria, fungi, earthworms, insects, and a host of other organisms that digest organic matter and provide nutrition to growing crop plants. The organic farming is mainly based on the following principles:

1. Nature is the best role model for farming, since it does not use any inputs nor demand unreasonable quantities of water.
2. The entire system is based on intimate understanding of nature's ways. The system does not believe in mining of the soil for its nutrients and does not degrade it in any way for today's needs.
3. The soil in this system is a living entity.
4. The soils living population of microbes and other organisms are significant contributors to its fertility on a sustained basis and must be protected and nurtured at all cost.
5. The total environment of the soil, from soil structure to soil cover is most important.

Definition: It can be defined as a farming system which primarily aims at cultivating the land and raising crops in such a way, so as to keep the soil alive and in good health by use of organic wastes.

Food and Agriculture Organization (FAO):

Definition: It is organic production management system which promotes and enhances agro ecosystem health, including biodiversity, biological cycles and soil biological activity, and this is accomplished by using on farm agronomic, biological and mechanical methods in exclusion of all synthetic farm inputs.

Need of organic farming: Modern, intensive agriculture practices have caused many problems related with soil, water, environment and health.

This includes:

1. Artificial fertilizers and herbicides are easily washed from the soil and pollute rivers, lakes and water courses.
2. The prolonged use of soils with a low organic matter content which is easily eroded by wind and rain.
3. Greater fertilizers amounts are needed every year to produce the same yields of crops.
4. Artificial pesticides can stay in the soil for a long period and enter the food chain where they begin to accumulate in animals and human causing health problems.
5. Artificial chemicals destroy soil microorganisms resulting in poor soil structure and aeration and decrease in the nutrient availability.

6. Pests and diseases become more difficult to control as they become resistant to artificial pesticides. The number of natural enemies decreases because of pesticide use and habitat loss.

Organic farming provides long term benefits to people and the environment as follows:

1. Increase long term soil fertility.
2. Control pests and diseases without harming the environment.
3. Ensure that water remain clean and safe.
4. Use resources which the farmer already has, so the farmer need less money to buy these organic fertilizers.
5. Produce nutritious food, feed for animals and high quality crops to sell at a good price.

Types of organic fertilizers: It is an organic fertilizer derived either from plant or animals materials containing one or more elements that are essentials for plant growth. Definition: Organic fertilizer can be defined as the materials used as fertilizers that occurs regularly in nature, usually as a byproduct or end product of naturally occurring processes.

Types of organic fertilizers:

1. **Compost:** It is organic matter (plant and animal residues) which has been degraded by the action of bacteria and other organisms, over a period of time. Materials such as leaves, fruit skins. and animal excretion or waste materials can be used to make compost. Compost is cheap, easy to make and very effective material that can be added to the soil, to improve soil and crop quality.
2. **Green manures:** These are plants grown to improve the structure, organic matter content and nutrient contents of the soil. They are generally known as cover crops. They are cheap alternative to artificial fertilizers and can be used to complement animal manures. Green manures are usually buried under the soil when the plants are still young, before they produce flower and fruits. They are grown for their leafy material which is high in nutrients and provides soil cover. They can be grown together with crops or alone.
3. **Blood meal:** It is excellent source of nitrogen. It is used to side dress leafy vegetables. It is prepared from slaughter house waste.
4. **Bone meal:** It is one of the best sources of phosphorous. It is applied to herbs, shrubs and trees. It is mostly prepared from slaughter house waste.
5. **Fish meal:** It is good source of micronutrients. It is used to feed container grown plants.
6. **Poultry manure:** It is waste matter from the chicken industry and contains macronutrients such as N, P, K.

Advantages:

1. They release nutrients when environment is warm and moist.
2. They lower the amount of green house gases released into the atmosphere.
3. They provide nutrients to the plant but also improve the soil structure.
4. It also improves soils water holding capacity and aeration of the soil.
5. They are very useful in producing quality plant product as compare with use of other fertilizers.
6. It reduces diseases and pests from soil and crops.
7. They recycle nutrients from the environment.
8. They control soil erosion and weed growth.
9. They are ecofriendly and not polluting the environment.

Limitations or demerits or disadvantages:

1. They are costly as compare to synthetic fertilizers.
2. It requires regular inspection and certifications.
3. They are not released into soil very quickly and easily as compare to synthetic fertilizers.

Pravin Dattu Lahare
T.Y.B.Sc. (Botany)

Biofuel

Introduction:

The organic matter is produced in the process of photosynthesis by pholosynitichc organisms (green plants and microbes). The solar energy is trapped and stored in the photosynthetic organisms. Generally 2-4% of solar energy is trapped in primary 4,r photosynthetic organisms. The energy derived from the primary biomass known as bioenergy or, biofuels or biological fuel. The biomass is nothing but total dry organic matter prcscnt in organism's body. The biofuels may be obtained directly or indirectly from this biomass. 'Hie biofuels may be in the form of solid, liquid or gaseous !brim There are different sources through which biofuels can be obtained such as wood, charcoal, vegetable oil, agricultural, agro-based industries, animal wastes, plant products like alcohol, oil, latex. etc.

Definition:

The industry that related with production of biolitels is known as biofuel industry.

Needs:

The world at present is facing energy crisis. Due to rapid industrialization, urbanization and transportation per capita demand of fuel day by day is increasing. The main conventional energy sources are petroleum and coal. But due to ever increasing population the use of fuel is now going on increasing. We use fuels in the form of gas, kerosene, petrol, wood, coal, ror our domestic purpose, industries and for transportation. At present human being is utilizing maximum conventional energy sources to meet their demand. The conventional sources of energy are exhaustible and non renewable. It is said that these sources will lasts for few years only up to 2030 A.D. we need energy for our development so there is urgent need to find out alternative source for this conventional fossil fuels. The other energy sources are in the form of non conventional fuels obtained from sunlight (solar energy), water (hydropower), wind (wind power) and biomass (bioenergy or biofuels). Among this biomass is important source of biofuels generation. If we have get alternative source to fuel then ultimately we can able to conserve the conventional fossil fuel by making its use in less amount. The biofuels are eco friendly and thus making pollute environment in less amount as compare to other fossil fuels. After all, it is most important fact is that the biomass can be generated continuously and become available for production of biofuels.

Advantages:

There are many advantages of biofuels such as:

1. **Cost:** They are cheap than fossil fuels.
2. **Source material:** There are various sources of biofuels such as crop waste, plant material as compare to fossil fuels.
3. **Renewability:** It takes thousands of years for fossil fuels to be produced but biofuels are much more easily renewable as well as new crops are grown and waste material is obtained.
4. **Security:** By reducing dependence on foreign fossil fuels sources countries can save the money spend on importing fuels as well as indigenous availability of fuel can be made sure.

5. **Employment:** The biofuels produce locally then it will give job opportunities to localyouth and even it provides economic stability.
6. **Biodegradability:** Biofuels are easily biodegradable as compare to fossil fuels. Even they are safer to handle.
7. **Neutral carbon emission:** When biofuels burn they only release carbon and it can be recycled, while CO2 released from fossil fuels is responsible for greenhouse effects.
8. **Manufacturing:** They can be manufactured anywhere as compare to fossil fuels.
9. **Transportation:** They can be easily transported and even safer for handling.

Plants used for biofuel production:

There are various types of plants used for biofuel production. They may be used either as petroplants or biodiesel plants.

Petroplants:

These plants are rich in hydrocarbon compound. These hydrocarbon compounds are nearly saturated, non polar and having low molecular weight. They further easily hydrocracked into chemical compound of gasoline fuel range. There are about 400 species of higher plants belonging to 30 families of angiosperms identified as petroplants. The familes such as Euphorbiaceae, Asclepiadaceae, Asteraceae, Apocynaceae, Convolvulaceae, Labiatae, Leguminosae, Urticaceae etc. are best examples. These plants latex and seeds yields biofuels. Even these plants waste matter can be used for petrol production. There are several example of petroplants such as Euphorbia trigone, Calotropis procera, C. gigantia, Grindelia camperanum (Asteraceae), Parthenium argentatum etc.

Biodiesel plants:

These are plants that yield oil and latex which then processed to give rise diesel known as biodiesel plants.

Biodiesel:

Fuel that contains methyl or ethyl ester of fatty acids made from vegetable oil and animal fats used as alternative to diesel known as biodiesel.

Generally non edible oil is used for production of biodiesel. The biodiesel plants are classified into 2 types such as:

1. **Biodiesel from lipids:**

The lipids are accumulated in the seeds of man. plant species like sunflower. rape seeds iin„ci soya bean, peanut, walnut, and some algae. The lipid is then esters Pied to formlipid fat\ Even some alga contains 60% lipid in their biomass can be used as biodiesel

2. **Biodiesel from hydrocarbon:**

Several plant species that contains hydrocarbon can be used as biodiesel plant. The hydrocarbon mostly present in the latex.

Examples: Euphorbia lathyris, Asclepias spp, Copaifera fflilltijua, Botryococcus baunii (unicellular alga contain 75% hydrocarbon in its biomass).

Generally various plant sources used for biodiesel production such as: (oil and latex) fatropha curcus, Pongatnia glabra, .4adirachta indica, cotnmunis, Hevea bruzilensis, sunflower, rapeseed, linseed. soya bean etc.

Commercial significance:

1. It has a great commercial significance. They are advantageous and economical and cheaper as compared to fossil fuels. But their use is not popular because of their many disadvantages. The raw material for production of biofuels is commercially cheap but their availability is not guaranteed. The irregular or erratic supply of raw materials will hamper production of biofuels. Biofuels are commercially viable but their use is not yet possible and feasible (practicable).
2. The biofuels use in vehicle is also on trial basis, there is need to modify the machinery and engine of vehicle.
3. In biofuel production there is much development need and make the biofuel for widespread suitable to consumer use. It is possible by use of proper technology in this regards. When suitable technology is developed it can make biofuels as affordable and useable in widespread manner.
4. There is much more research needed to discover better plants for production of btotuel. attention should be needed to find out the biofuel plants that can be use minimum Water less space, and grow quickly.

Jaya Ramdas Korde
T.Y.B.Sc. (Botany)

Mokhada (Bohada)

Mokhada is a small taluka situated close to Nature. There are tribal settlements in the entire taluka. Bohada is mask festival of tribes. Mokhada village is considered to be birth place of the Bohada festival. Jagdamba Mata Festival Bohada is celebrated with great enthusian every year after holi in Mokhada. But Bohada could not be celebrated last two years due to outbreak of Covid-19. This Bohada is filled for two days in a row. The festival takes in differant Villages such as mokhada, Khodala, Karegaon Dhobichapada, in Mokhada Taluka.

Tribal and non-tribal people from nearby places attend this festival. In this festival 52 Masks of Indian gods and goddess are exhibited. Mask owners wear these masks and give several performance during the celebreation.

The mask owners are responsible for maintaing their masks. These masks are renovated every year some days before the festival and later on preserved for next year. Bohada is to show gratitude to the village goddess. All the people happily celebrate Bohada festival in Mokhada taluka.

Chandrakant Janu Gavit
S.Y.B.A. (English)

डिजीटल मार्केटिंग

डिजीटल मार्केटिंग म्हणजे काय?

गेल्या काही वर्षांपासून डिजीटल मार्केटिंग हे ट्रेडींगमध्ये नेहमी चर्चेला जाणाऱ्या विषयांपैकी एक आहे. येत्या काही वर्षांत मार्केटिंगसाठी हे प्रमुख माध्यम असणार आहे. म्हणून प्रत्येक व्यावसायिकाने डिजीटल मार्केटिंग मधील कुशल लोकांना नोकरीस ठेवणे आणि डिजीटल मार्केटिंगद्वारे आरओआय वाढविणे आवश्यक आहे.

सेल्स, आयटीसह इतर विभाग आणि उद्योगांतील नोकरदार करिअर म्हणून डिजीटल मार्केटिंगकडे वळत आहेत.

इंटरनेट सोबत जोडल्यानंतर प्रत्येक व्यक्ती हा एक नवीन डिजीटल वर्ल्ड सोबत जोडला जातो. तो इंटरनेटच्या माध्यमातून अशा गोष्टी मिळवू शकतो ज्या ऑफलाईन मिळतात. जसे की, बुक्स, गाईड, प्रोडक्ट, सर्व्हिस, बिजनेस आदी. खुप सारे लोक असे आहेत जे घरी बसल्याबसल्या कॉम्प्युटरद्वारे इंटरनेटवरच स्वत:चा जॉब/बिजनेस करतात आणि वर्षभर एकदाही ऑफिसला न जाता देखील आपली कमाई करतात. अशाच प्रकारचे अनेक सर्व्हिस बिजनेस स्ट्रॅटेजी जॉब आहेत जे आपण इंटरनेटच्या माध्यमातून करु शकतो. ज्यामध्ये डिजीटल मार्केटिंग हा एक महत्त्वाचा फीचर आहेत.

सर्च इंजिन मार्केटिंग

डिजीटल मार्केटिंगप्रमाणेच पेड डिजीटल मार्केटिंग टेक्निक हा एक प्रकार आहे. ज्याच्या मदतीने आपण सर्च इंजिन म्हणजे गुगल, बिंग, याहू यावर ॲडव्हर्टायईजमेंट लावू शकतो. त्याला सर्च इंजिन ॲड म्हणतात. इथून पेड ट्राफीक आपल्या बिजनेस आणि वेबसाईट पर्यंत आणू शकतो. डिजीटल मार्केटिंगच्या मदतीने आपण बिजनेसचा डेली, विकली, मंथली तसेच वार्षिक ग्रोथ जाणून घेऊ शकतो. त्याचप्रमाणे डेमोग्राफीक, फ्युनल, व्हिज्युलायझेशन, गोल्स सेटींगच्या माध्यमाने सगळ्या गोष्टी चांगल्या समजून घेऊ शकतो.

डिजीटल मार्केटिंगच्या मदतीने आपण हाय आरओआय (रिटर्न ऑन इन्व्हेस्टमेंट) मिळवू शकतो. म्हणजे आपण जितकं प्रमोशनसाठी इन्व्हेस्ट करतो त्यापेक्षा कितीतरी जास्त प्रमाणात बिजनेस लीड, सेल मिळवू शकतो.

तसं पाहिलं तर इंटरनेटवर होणारी प्रत्येक ॲक्टीव्हीटी ही इंटरनेट मार्केटिंगचा भागच आहे. जे आपल्या बिजनेस प्रमोशनसाठी अत्यंत महत्त्वाचे आहे.

अजय रामदास खोडे

टी.वाय.बी.कॉम.

ऑनलाईन शॉपिंग

इंटरनेटने आमची खरेदी करण्याच्या पद्धतीमध्ये क्रांती केली आहे. आजकाल अनेक व्यापारी इंटरनेट हे व्यवसायासाठी एक आधुनिक प्रभावी साधन मानतात. ऑनलाईन शॉपिंग म्हणजे इंटरनेट वरुन उत्पादने किंवा सेवा खरेदी करणे. दुसऱ्या शब्दांत ऑनलाईन शॉपिंग किंवा ई-शॉपिंग हा इलेक्टॉनिक कॉमर्सचा एक प्रकार आहे. जो ग्राहकांना वेब-ब्राऊझरचा वापर करुन इंटरनेटवरुन विक्रेत्यांकडून वस्तू किंवा सेवा थेट खरेदी करुन देतो. इंग्लिश उद्योजक मायकेल एल्ड्रिच यांनी १९७९ मध्ये ऑनलाईन शॉपिंगचा शोध लावला.

ऑनलाईन शॉपिंग क्षेत्र हे देशाच्या जीडीपीसाठी खुप महत्त्वाचे आहे. अलीकडे बऱ्याच परदेशी गुंतवणूकदारांनी यात रस दाखवला आहे. २१ व्या शतकात ऑनलाईन शॉपिंगने किरकोळ बाजारपेठेचा चेहरा पुर्णपणे बदलला आहे. किरकोळ विक्रेत्यांनी त्यांची उत्पादने इंटरनेटवर देऊ केली.

असोसिएटेड चेंबर्स ऑफ कॉमर्स अँड इंडस्ट्री ऑफ इंडियाने केलेल्या सर्वेक्षणात असे दिसून आले आहे की, भारतीय ग्राहकांच्या खरेदीच्या ट्रेंडमध्ये लक्षणीय बदल झाला आहे. कारण ऑनलाईन शॉपिंगमध्ये मागील वर्षीच्या तुलनेत ५५% पेक्षा जास्त वाढ दाखवली आहे.

ऑनलाईन शॉपिंगमुळे आता आपल्याला यापुढे खरेदी करण्यासाठी मॉलला भेट देण्याची गरज नाही. फक्त आमच्या घरात आरामात बसून आम्ही आवश्यक उत्पादने खरेदी करु शकतो आणि ऑनलाईन पैसे देखील देऊ शकतो. ऑनलाईन शॉपिंग जलद, सोयीस्कर आहे. ज्याद्वारे तुमचा माल तुमच्या दारापर्यंत पोहोचतो. आत मॉलमध्ये जाण्याची गरज नाही, त्यामुळे तुमचे पैसे, वेळ आणि मेहनत वाचते.

अन्न आणि पुस्तकांपासून घरे आणि किराणा मालापर्यंत सर्व काही खरेदी करण्यासाठी अधिकाधिक लोक इंटरनेटकडे वळले आहेत. कोणत्याही वेळी खरेदी करणे शक्य आहे. ऑनलाईन शॉपिंगद्वारे त्याच्या आवडत्या वस्तु खरेदी करु शकतात. बऱ्याच शॉपिंग साईट्स लगेच डिलीव्हरी त्रासमुक्त रिटन्स आणि अगदी कॅश ऑन डिलिव्हरीचा पर्याय प्रदान करतात जो सर्वात मोठा अतिरिक्त फायदा आहे.

जयेश रामदास पागी
टी.वाय.बी.कॉम. (वाणिज्य)

बुद्धिमत्ता म्हणजे काय?

सर्व ज्ञानात्मक प्रक्रियांचा समावेश करणाऱ्या मुळ ग्रीक शब्दाच्या लॅटीन भाषांतरावरुन Intelligence हा इंग्रजी शब्द 'बुद्धी' या अर्थी रुढ झालेला आहे. ॲरिस्टॉटलच्या काळात बोधात्मक क्षमता किंवा ज्ञानात्मक क्षमता घेऊनच मनुष्य प्राणी जन्माला येत असतो, असे गृहीत धरले गेले होते. या जन्मजात क्षमतेला बुद्धी हे नाव दिले गेले होते.

मानसशास्त्रज्ञ 'बिने' हा बुद्धिमापनाचा जनक समजला जातो. समाजातील विविध व्यक्तींच्या तुलनेसाठी बुद्धिगुणांक हा घटक प्रामुख्याने घेतला जातो. नित्याच्या व्यवहारात आपण बुद्धी, बुद्धीमत्ता, बुद्धीगुणांक असे वेगवेगळे शब्द वापरतो.

'बिने'च्या मते बुद्धिमत्ता म्हणजे निर्णयक्षमता, सामान्यज्ञान, पुढाकार घेण्याची क्षमता, प्राप्त परिस्थितीशी जुळवून घेण्याची क्षमता, योग्य निर्णय, तर्कशुद्ध विचारक्षमता व कोणतीही गोष्ट समजून घेण्याची क्षमता म्हणजे बुद्धीमत्ता होय.

'बुडवर्थ'च्या मते विचार-कौशल्यांचा प्रकट उपयोग म्हणजे बुद्धिमत्ता होय. तसेच दैनंदिन व्यवहारात व्यक्तीला जे नवीन अनुभव येतात ते ग्रहण करुन भविष्यकाळात त्याचा नेमका उपयोग करण्याच्या मानसिक क्षमतेस काहींनी बुद्धिमत्ता म्हटले आहे. यावरुन असे स्पष्ट होते की, पुर्वानुभवातून शिकण्याची क्षमता म्हणजे बुद्धिमत्ता होय.

भोवतालच्या परिस्थितीशी मिळते जुळते घेऊन समस्या सोडवण्याची मानसिक क्षमता म्हणजे बुद्धिमत्ता होय.

'थॉर्नडाईक, वेश्लर' यांच्या मते तर्कशुद्ध विचार सहेतुक काम आणि परिस्थितीच्या अनुरुप असे परिणामकारक वर्तन करण्याची क्षमता म्हणजे बुद्धिमत्ता होय.

बुद्धिमत्ता विषयक सिद्धांत

बुद्धिमत्तेसंबंधी ज्या निरनिराळ्या व्याख्या देण्यात येतात त्या व्याख्यांपैकी काहींनी असे सुचीत होते की बुद्धिमत्ता ही एकच योग्यता होय तर काही व्याख्या व्यापक स्वरुपाच्या असून त्यात शिकणे, पठण करणे, प्रत्यक्ष तर्कानुमान इत्यादी ज्ञानात्मक घटनांचा समावेश होतो. बालकाच्या वाढत्या वयानुसार त्याच्या मानसिक क्षमतांचा विकास होत जातो. समस्या-परिहार क्षमता, अध्ययन क्षमता तसेच अमूर्त विचार यासारख्या क्षमतांचा बुद्धिमत्तेमध्ये समावेश होतो. असे असले तरी केवळ एवढ्यावरुन बुद्धिमत्तेचे स्वरुप लक्षात येत नाही. यासाठी बुद्धिमत्तेच्या स्वरुपाविषयी माहिती देणारे अनेक सिद्धांत आज प्रचलित आहेत. त्यांच्यापैकी एक सिद्धांत खालीलप्रमाणे -

स्पीअरमनचा सामान्य घटक किंवा द्विघटक सिद्धांत :

१९२७ मध्ये ब्रिटिश मानसशास्त्रज्ञ चार्ल्स, स्पीअरमन यांनी बुद्धीचे दोन घटक असतात हा सिद्धांत मांडला. त्याच्यामते बुद्धी म्हणजे फक्त एकच एक निर्भेळ गोष्ट नाही. बुद्धिमत्तेस एक साधारण घटक (G-Factor) असतो व तर काही विशेष घटक (Specific-Factor) असतात की जे त्या-त्या बौद्धिक क्रियेशी विशेष संबंधित असतात. या सिद्धांतानुसार विविध कार्यातील यश संपादन करण्याची व्यक्तीची क्षमता म्हणजे एकाच सर्वसाधारण बुद्धिमत्तेचे अविष्कार होय. तसेच व्यक्तीला ज्ञान प्राप्त करुन देणाऱ्या ज्या विविध क्षमता आहेत त्यांचा एकमेकांशी संबंध असतो, असे या सिद्धांतावरुन स्पष्ट होते. त्यांच्यामते व्यक्तीच्या सर्व क्रियांमध्ये बुद्धीतील हा सामान्य घटक क्रियाशील असतो. या सिद्धांताच्या आधारे तयार केलेल्या बुद्धिमापन चाचण्या या सामान्यत: 'एक गुणांक' स्वरुपाच्या मानल्या जातात. बुद्धिगुणांक चाचणीच्या आधारे प्राप्त होणारा हा एक गुणांक म्हणजेच सामान्य घटक असून बुद्धीच्या वेगवेगळ्या पैलूंचे, घटकांचे प्रतिनिधीत्व हा बुद्धिगुणांक करीत असतो.

निलेश गोविंद पागी
एफ.वाय.बी.ए. (मानसशास्त्र)

वाशाळा लेणी

महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक वारसामध्ये तीन प्रकारच्या वास्तू या ठळकपणे नजरेत भरतात. लेणी, मंदिरे आणि किल्ले.

लेणी म्हणजे डोंगर, टेकडी, पर्वत, खडक कोरुन तयार केलेल्या गुहा होय. ज्यांचा उपयोग संन्यासी भिक्षुकांना, तीर्थंकर तपश्चर्या-साधना-विश्रांती करण्यासाठी केला जाई. लेणी प्रामुख्याने सातवाहन, यादव, वाकाटक व राष्ट्रकूट या राजवंशाच्या काळात कोरली गेली. भारतात आज माहित असलेल्या सुमारे १००० लेणी आहेत. महाराष्ट्रात यापैकी ९० टक्के लेणी आहेत.

महाराष्ट्रात लेणी खोदण्याचा इतिहास तसा दुसरे शतक ते बाराव्या शतकापर्यंतचा आहे. म्हणजे साहजिक या लेण्यांना नक्कीच दहा हजार वर्षांचा इतिहास आहे. त्यापैकी ही एक वाशाळा लेणी. एवढ्या दुर्गम भागात ही लेणी का कोरली असावी ? वाशाळा गावातील व आजूबाजूच्या गावातील लोक लेणीला वसई म्हणतात. माझ्या माहितीप्रमाणे या लेणीची शासकीय दप्तरी पुरातन खात्याकडे याची माहिती नसावी. काळाच्या पडद्याआड अशा शेकडो अपरिचित लेण्या या सह्याद्रीच्या कुशीत सामावलेल्या आहे. त्यापैकी ही एक लेणी.

गावाला लागुनच डोंगराच्या पायथ्याशी ही प्राचीन लेणी आहे. मी विचारलेल्या व्यक्तीकडून मिळालेल्या माहितीनुसार ही लेणी अर्धवट आहे. पण सुरुवात अप्रतिम केलेली दिसते. दुमजली लेणी करण्याची जी पद्धत तीच इथे वापरली आहे. येथे बघितल्यानंतर असं लक्षात येते की येथे तळ मजला आणि पहिला मजला अशी रचना दिसते. जिन्याचं काम पण अर्धवट राहिले आहे. ही जैन धर्माची लेणी आहे. आत मध्ये दोन जैन तिर्थकरांच्या खड्गासनातील मुर्ती म्हणजे प्रतिमा उभ्या स्वरुपात आहे. जैन धर्मात एकुण चोवीस तिर्थकार आहेत व त्यातील दोन तीर्थकरांच्या मुर्ती असाव्यात. दोन्हीही सारख्या असल्यामुळे मुर्ती नेमकी कुणाची असावी हे ओळखणे कठीण जाते.

सुरुवातीस दोन पायऱ्या त्यावर सुंदर नक्षीकाम केले आहे. चौथरा केला आहे. त्यावर पण नक्षीकाम केलं आहे. बाजूलाच खडकात कोरलेली पाण्याची विहीर आहे. त्यालाच लागून खडकात एक शंकराची छोटीशी पिंड कोरलेली आढळून येते. दर्शनी भागात सुंदर दोन दगडी खांब उभे आहे. त्यावर थोडा छोटा बांधीव दगडी मंडप आहे. बाजूच्या दगडी भिंतीमध्ये पाणी बाहेर जाण्यासाठी दगडात कोरलेल्या दोन नळ्या आहे. त्या नंतर मुख्य दरवाजावर काहीतरी कोरलेले आहे.

पण स्पष्ट दिसत नाही. तेथून आत गेले की १० बाय १५ ची गुफा आहे. आवाज खुपच घुमतो. समोरच्या बाजूस दोन जैन मुर्ती प्रतिमा खडकावर कोरलेल्या आहेत. दोन्ही मुर्तींमध्ये व बाजुला कप्पे आहेत. दोन तीन फुटलेली शिल्पे आहेत. एक शिवलिंग आहे. हे नंतर ठेवले असेल. चारही कोपऱ्यात दिवे लावण्यासाठी जागा आहे. काम अर्धवट राहिल्याच्या अनेक खुणा इथे दिसतात. इथे खुप काही बघण्यासाठी नाही पण हा हजारो वर्षांचा इतिहास आहे.

नाशिक भागात अंकाई, टंकाई, इगतपुरी ते त्र्यंबकेश्वर, अंजनेरी या भागात आठव्या शतकात जैन लेणी व मंदिरे याची निर्मिती मोठ्या प्रमाणात झालेली आढळून येते. त्रिंगलवाडी लेणी, अंजनेरी जैन लेणी, मंदिरे याचेच पुरावे देतात. त्याच काळात ही लेणी कोरली असावी. लेण्या का कोरलेल्या असायच्या तर त्याकाळी जैन तीर्थकार धर्म प्रसारासाठी फिरत असत. त्यांचा दिनचर्या पाळायचा नियम कडक असत. ते नियम पाळणे सुलभ व्हावे आणि धर्म प्रसारासाठी फिरणाऱ्या तीर्थकार यांना ध्यान-धारणा सहज करता यावी, पावसाळी निवास करण्यासाठी अशा लेणी कोरुन घेत असत.

जव्हार पासून पंचवीस किलोमीटर अंतर आहे. जव्हार वरुन बस आहे. मोखाडामधून प्रत्येक तासाला गाडी जाते.

सुनिता चंदर चितेकर

एम.ए. १ (इतिहास)

झाप येथील भुपतगड

पालघर जिल्ह्यातील एका घनदाट जंगलाने वेढलेल्या प्रदेशात ज्याला 'कोळवण' असे म्हटले जाते. या कोळवणात जव्हार, मोखाडा या परिसराचा समावेश होतो. शिवकाळात येथे घनदाट जंगल होते. या जंगलातूनच नाशिकला जाणारा प्रवाशी व व्यापारी लोकांचा मार्ग जात असल्याने त्यावर देखरेख ठेवण्यासाठी भुपतगडाची निर्मिती केली असावी. छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या काळात या गडावर जव्हारच्या आदिवासी राज्यांचे वर्चस्व होते. जव्हारपासून १५ किलोमीटर अंतरावर झाप गावाच्या मागे भुपतगड उभा आहे. जव्हार आणि मोखाडा तालुक्याच्या सिमेवरील भुपतगडावर वाडा, त्र्यंबकमार्गे मोखाडा तालुक्यातील कुर्ळोद या गावातून आपल्याला चढता येते.

जव्हारचे प्राचीन नाव 'भवसाहार प्रक्षादिगण' होते. झाप गावातून तासभर चालले की आपण गडाच्या पायथ्याशी पोहोचतो. नंतर पुन्हा वेली झुडुपातून मार्ग काढून प्रवेशद्वारापाशी येतो. पण आता हे प्रवेशद्वार नष्ट झाले आहे. मात्र गडाचे दोन्ही बुरुज अर्धवट उभे आहेत. गडाची उंची साधारणत: ७०० फूट आहे. शिखरमाथ्यावरील गडाचा पसारा ऐसपैस आहे. सुमारे १४०० फूट लांब आणि २०० फूट रुंद असुन शिलाहारांनी या गडाची निर्मिती केली आहे. गडाला बालेकिल्ला आहे. बालेकिल्ल्यात एका प्रचंड वाड्याचे अवशेष आहेत. किल्ल्याची तटबंदी साधारण रुंद असून अर्धवट उभी आहे. एका बाजूने पाण्याचा हौद आहे. दक्षिणेला तलाव सुद्धा आहे. गडावर खडकात खोदलेली पाण्याची टाकी आणि इमारतीचे अवशेष आहेत. गडावरुन पुर्वेला बघितले की उंचच उंच रांगा दिसतात. ब्रह्मगड, हरीषगड हा परिसर सुद्धा नजरेच्या टप्प्यात येतो. अशा प्रकारे या गडाविषयी माहिती साधारणत: सांगता येईल. आणि ऐतिहासिकदृष्ट्या या गडाला पर्यटक भेटी सुद्धा देतात.

कैलास जंगली

एम.ए. भाग- १ (इतिहास)

कोरोनामुळे मोखाडा परिसरातील लोकांवर झालेला परिणाम

कोरोना महामारी ही एखाद्या जिल्ह्यापुरती मर्यादित नव्हती तर या महामारीने जगातील अनेक देशांमध्ये शिरकाव केला होता. कोरोना व्हायरस हा २०१९ मध्ये चीनमध्ये आढळून आला. हा कोरोना व्हायरस २०२० च्या सुरुवातीस संपूर्णपणे जगभर पसरला. कोरोना नावाच्या विषाणूने संपूर्ण जगभर भितीचे वातावरण निर्माण केले. त्यामुळे सामाजिक, आर्थिक, शैक्षणिक, आरोग्य, सांस्कृतिक, पर्यटन, दळणवळण व ग्रामीण भागातील लोकांवर परिणाम झालेला आपल्याला पहायला मिळाला.

जगातील अनेक लोकांवर परिणाम झाला. त्याप्रमाणे मोखाडा परिसरातील लोकांवर झालेला परिणाम - मार्च २०२० मध्ये जेव्हा जनता कर्फ्यू लागू करण्यात आला. त्यावेळी लोकांच्या मनामध्ये भितीचे वातावरण निर्माण झाले. गावाकडील लोकांच्या मनामध्ये खूप भिती निर्माण झाली. कारण बरीचशी लोकंही रोजगाराच्या निमित्ताने बाहेरगावी गेले होते. त्यांना येण्या-जाण्याची सोय नव्हती. लोकांनी जी वाहने मिळतील त्या वाहनाने व पायपीट करीत कसेबसे आपल्या गावी पोचले. गावाहून आलेल्या व्यक्तीने १४ दिवस बाहेर राहावे म्हणून काही लोकं ही शेतावरील घरात/जंगलात राहू लागले. त्यांना घरची लोकं जेवणाची सोय करीत असत. मार्च, एप्रिल व मे महिना आला. कोरोना रुग्णांची संख्या मात्र सातत्याने वाढतच होती. त्यामुळे सामान्य जनतेला काही रोजगार मिळेनासे झाले. त्यामुळे आर्थिक घटकांवर परिणाम झाला. कोरोनामुळे प्रत्येक वस्तुच्या किंमती हळूवळू वाढू लागल्या. काही गावातील लोकांनी गावात कोरोनाचे संकट येवू नये म्हणून काही तातडीने निर्णय घेतले. जसे की, एका गावातील व्यक्ती दुसऱ्या गावामध्ये जाऊ नये. तालुक्याच्या ठिकाणी जावू नये. ज्या वस्तु गावपातळीवर उपलब्ध असतील त्या वस्तुवरच ही सर्व लोकं उपजीविका भागवू लागले. पावसाळा सुरु झाल्यानंतर शहरांमध्ये कोरोना रुग्णांची संख्या वाढतच होती. परंतु ग्रामीण भागातील सर्व लोक ही आपापल्या शेतीच्या कामामध्ये गुंतले. त्यामुळे लोकांशी काहीही संपर्क आला नाही. ग्रामीण भागात कोरोना रुग्णांची संख्या कमी होती. दिवाळीनंतर ग्रामीण भागातही मोठ्या प्रमाणात कोरोना रुग्णांची संख्या वाढू लागली. त्यामुळे प्रत्येक गावामध्ये विलगीकरण कक्षांची उभारणी करण्यात आली. नंतर काही दिवसांमध्ये रुग्णांची संख्या कमी झाली. टाळेबंदीमुळे संपूर्ण जग अगदी स्तब्ध झाले.

प्रा. आर. डी. घाटाळ
(मराठी विभाग)

Malnutrition: With Reference of Mokhada Taluka

The term 'malnutrition' has described as a deficiency, excess or imbalance of a wide range of nutrients, resulting in a measurable adverse effect on body composition, function and clinical outcome.It means "poor nutrition" and can refer to: under nutrition – not getting enough nutrients. Malnutrition is a condition which occurs when there is a deficiency of certain vital nutrients in a person's diet. The deficiency fails to meet the demands of the body leading to effects on the growth, physical health, mood, behavior and other functions of the body.

Malnutrition is a complex issue for India. It is an example of how India is a nation of extremes. Many among the population live in poverty and are not able to obtain as much food as they need. This is contrasted by the ever expanding number of people within the country suffering from obesity.In India 44% of children under the age of 5 are underweight. 72% of infants and 52% of married women have anemia. Malnutrition during pregnancy causes the child to have an increased risk of future diseases, physical retardation, and reduced cognitive abilities. This poverty does not directly lead to malnutrition but it leaves a large chunk of the population without adequate amounts of food. This makes a lack of access to food since people are too poor to go out and purchase it. In India, the mortality of children under the age of five was about 59 out of every 1000 live births which is one of the highest rates in the world.

The nutrition situation in Maharashtra is slightly better than the national average with improvements except for an increase of anemia prevalence among pregnant women.The feeding practice for children aged 6-9 months shows an alarming pattern with only 48% of children aged 6-9 months receiving solid or semisolid food and breast milk. This is significantly lower than the national average of almost 56%. Furthermore, the prevalence drops to 40% for rural areas compared with the national average of 54% and as low as 23.3% for non-educated mothers compared with the national average of 49%.The prevalence of overweight and obesity in Maharashtra is higher than the national average for both female and male with Mumbai reaching almost 35% of obesity among the female population.Within Maharashtra, there are significant differences between rural and urban areas with the rural areas being more affected by malnutrition. However, the most outstanding gap in all indicators is between non-educated and well-educated respondents.The prevalence drops as low as 40% in rural areas (India rural 54%) and 23.3% among non-educated mothers (India non-educated 49%) showing a high-priority gap. The prevalence in urban areas and in Mumbai is 58% and 56.6% respectively (India urban 62.1%).

Mokhada is a taluka in Palghar district in Maharashtra state, India. Mokhada is a tribal area. most Adiwasi in Mokhada taluka belong to warli, kolimahadev, Thakur and kokana tribes. Mokhada has a total Population of 1,06,820 peoples. The total literacy rate of Mokhada is 56.48%.

Among the tribal population of mokhada taluka, high levels of malnutrition with women and children the most affected is a major challenge they face, besides those of poor literacy, lack of empowerment, below poverty line, and unemployment. The nutritional and health issues of tribal women and children can be addressed by giving them iron and folic supplements, supplying them with fortified food and through deworming, besides other interventions. Malnutrition has necessarily to be approached from a life cycle perspective. An underweight, anaemic pregnant teen mother has to contend with early pregnancy, inadequate spacing between successive births and poor prenatal nutrition and healthcare. The resulting low birth weight baby faces poor healthcare, hygiene and nutrition practices and develops into a stunted and underweight adolescent. This pattern is

replicated over subsequent generations of mothers.

Causes of Malnutrition:

Malnutrition is caused by a lack of nutrients, either as a result of a poor diet or problems absorbing nutrients from food. Certain things can increase your risk of becoming malnourished. Malnutrition can occur for various reasons. The sections below outline these potential causes in more detail.

- Lack of food: this is common among the low income group as well as those who are homeless.
- Those having difficulty eating due to painful teeth or other painful lesions of the mouth. Those with dysphasia or difficulty swallowing are also at risk of malnutrition. This could be due to a blockage in the throat or mouth or due to sores in the mouth.
- Those with a limited knowledge about nutrition tend to follow an unhealthy diet with not enough nutrients, vitamins and minerals and are at risk of malnutrition.
- Elderly living alone, disabled persons living alone or young students living on their own often have difficulty cooking healthy balanced meals for themselves and may be at risk of malnutrition.
- Those with eating disorders like anorexia nervosa have difficulty maintaining adequate nutrition.
- Those with diarrhea or persistent nausea or vomiting.
- Some medications tend to alter the body's ability to absorb and break down nutrients and taking these may lead to malnutrition.
- The demand for energy from food exceeds the amount of food taken. This includes those who have suffered a serious injury, burn or after major surgical procedures. This also includes pregnant women and children whose growth and needs for the unborn baby causes increased demand for nutrients and calories that may be deficient in a normal diet.
- Premature babies are at a higher risk of malnutrition as are infants at the time of weaning.
- Childhood cancers, heart defects from birth (congenital heart disease), cystic fibrosis and other major long term diseases in children are the leading cause of malnutrition.
- Neglected children, orphans and those living in care homes are at risk of malnutrition.

Effects of Malnutrition:

The imbalance in nutrients first shows in blood and tissue followed by metabolic processes finally, tell-tale signs and symptoms appear. The effects of malnutrition include: changes in body mass, poor wound healing, severe weight loss and organ failure among others, all of which are described below.

It can lead to serious health issues, including stunted growth, eye problems, diabetes and heart disease. Malnutrition affects billions of people worldwide. Some populations have a high risk of developing certain types of malnutrition depending on their environment, lifestyle and resources.

In mokhada taluka, due to high prevalence of malnutrition, Scitech Soyamate machine project has founded by Science & Technology Park Pune. So that, Rayat Shikshan Sanstha's Arts, Science and Commerce College Mokhadahas started a project of scitech soyamate machine under the guidance of principal Dr. L. D. Bhor. Arts, saciene and commerce college has distributed 10 scitech soyamate machine for Z. P. schools in Takpada, Ambepani, Kawalpada, Warghadpada, Bhendichapada, Ghosali, Loharpada, Telipada, Gumbadpada and Gabhalpada. There are every Z. P. schools providing soya milk to the children twice in a week. This scitech soyamate machine will help reduce the malnutrition of malnourished children in tribal rural areas.

Proper diet or right Nutrition is the basic need for all the Human beings for the development and the growth. Nutrition constitutes the foundation for human development, by reducing susceptibility to infections, reducing related morbidity, disability and mortality, enhancing cumulative lifelong learning capacities, and adult productivity.

Korde Kalpesh

FYBA (English)

माझी मराठी मातृभाषा

मराठी भाषा आमुची मायबोली म्हणजे मातृभाषा. लहान मुलं जन्मल्यापासून आईजवळच असते. तेव्हा ती ज्या भाषेत बोलते ती भाषा होणे स्वाभाविक आहे. महाराष्ट्रातील मराठी भाषा प्रत्येक प्रांताची निराळी. ती तेथील लोकांची होते आणि ती आडते. आपली मराठी भाषा संस्कृत भाषेतून आली. तशा भारतातल्या बहुतेक सर्व भाषा संस्कृत भाषेपासून निर्माण झाल्या. आपली मराठी भाषा सर्व महाराष्ट्राची जरी एक असली तरी ती दर बारा कोसावर बदलते. लेखी भाषा तीच असली तरी बोलीभाषेत फरक होतात. तिचे हेल वेगळे होतात. मराठी भाषेतसुद्धा असे वेगळे प्रकार होतात. कोकणातली कोकणी, घाटावरची म्हणजे देशावरची वेगळी, घाटी भाषा वेगळी, वऱ्हाळी भाषा वेगळी मध्यप्रांतातली, मध्यप्रदेशातली हिंदी मिश्रित आणि गोव्याकडील कोकणी वेगळी असते.

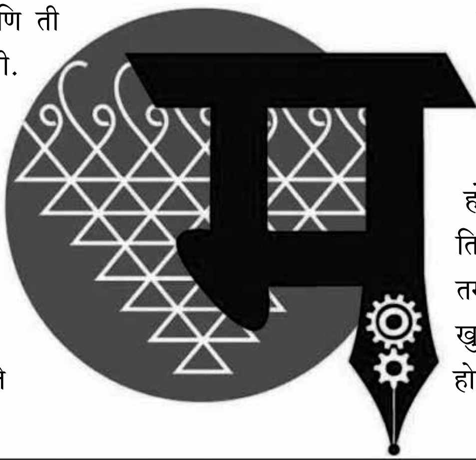

मराठी भाषा लवचिक आहे थोड्या थोड्या फरकाने शब्दांचे अर्थ बदलतात. मुंबईची मराठी भाषा हल्ली खिचडी भाषा झाली आहे. शुद्ध मराठी राहिली नाही. तिच्यात हिंदी, मराठी, इंग्रजी यांची भेसळ झाली आहे. हिंदी आणि इंग्रजी सिनेमा पाहुन भाषा अशी झाली आहे. पुर्वी मराठीला राजभाषेचा मान नव्हता. पण आता काही प्रमाणात आहे.

'खेड्यापाड्यातली रांगडी आणि
अशुद्ध, अपभ्रंश असलेली भाषा असते,
कशीही असो ती मराठीच
म्हणून मराठी माणसाला आवडते.''

आपल्या भाषेचा आपल्याला अभिमान असतो. पण अलिकडे आपल्या तरुण मंडळीला इंग्रजी भाषेचे जास्त आकर्षण! त्यात त्यांचा दोष नाही. कारण त्यांचं महाविद्यालयीन आणि उच्च शिक्षण सर्व इंग्रजीतून होत असतं. पदव्या मिळवून तरुण मंडळी परदेशात उच्च शिक्षणासाठी जातात. तिथे इंग्रजी भाषाच बोलावी, लिहावी लागते. साहजिकच त्या भाषेचे संस्कार घडत असतात. त्या विकसित देशात आपल्या लोकांना द्रव्यप्राप्ती भारतातील लोकांपेक्षा जास्त प्रमाणात होते. त्यामुळे त्यांना तिकडेच राहणे सुखाचे होते. त्यांचे संसार तिथेच होतात. सर्वजण नाही पण काही तिथेच स्थायिक होतात. त्यामुळे त्या मुलांची 'मायबोली' तिकडचीच होते. हा विषय जरा वेगळा असला तरी मराठी भाषेवर, राहणीवर आचार-विचारांवर खुपच फरक होतो. त्यांचं शिक्षणही तिकडेच होते. त्यामुळे मराठीचा त्यांना गंध, माहितीवार्ता नाही. संस्कारही तिथलेच, असे तिकडे राहिल्यामुळे होते. पण भारतात राहणाऱ्या तरुणांना आपल्या भाषेचा अभिमान नाही आणि तयंना स्वत:च कौतुकही वाटते तेव्हा तुम्ही शिकून मोठे व्हा. उच्च शिक्षणासाठी परदेशात गेलात तरी हरकत नाही, पण काम झाल्यावर परत आपल्या भारतात या.

महाराष्ट्राला आपल्या ज्ञानाचा, अनुभवाचा फायदा करुन द्या. परभाषा जरी अवगत झाली आणि परदेशात गेलात तरी आपल्या मराठीला विसरु नका. प्रत्येक मराठी माणसाला मराठी बोलता, लिहिता-वाचता आली पाहिजे. आपल्या मराठीतसुद्धा खुप विषयांवर लेखन झाले आहे. शास्त्र-विज्ञान, ललित साहित्य आहे. परदेशातुन स्वदेशात येण्यासाठी 'सागरा प्राण तळमळला' म्हणणारे स्वातंत्र्यसूर्य सावरकरांची आठवण ठेवा.

मेघा शंकर शिंदे

टी.वाय.बी.एस्सी.

मोखाड्यातील इतिहासाच्या पाऊलखुणा

मोखाडा परिसराला इतिहासाचा वारसा लाभलेला आहे. इतिहासातील स्थापत्याचा महत्वपूर्ण प्रकार म्हणजे मूर्ती व विरगळ हा आहे. असे विरगळ मोखाडा परिसरात पाहायला मिळतात. खोच व पाळसुंडा येथील विर्गालांची माहिती प्रस्तुत लेखात दिली आहे. प्रथम विरगळ म्हणजे काय याची माहिती आपण घेऊ.

विरगळ –

'विरगळ म्हणजे वीर पुरुषांच्या स्मरणार्थ उभारण्यात आलेला स्तंभ असतो. यास वीरस्तंभ असेही म्हणतात.'

ज्यामुळे वीरगती मिळाली त्यानुसार वर्गीकरण.

१. **वीरबळी वीरगळ–** ही जे वीर राजा युद्धात जिंकावा म्हणून स्वतः स्वतःच्या हाताने शिरच्छेद करून घेत त्यांची शिळा.

२. **गोवर्धन/गोधन वीरगळ–** यादव काळात गोधन हेच श्रेष्ठ धन होते मग त्याची प्राणी वा दुसऱ्या गावाकडून गोवर्धन/गोधन वीरगळ

३. **पशु वीरगळ–** गावावर झालेला वाघ, रानगवे इ पशूंचा हल्ला परतवताना आलेले वीरमरण

४. **द्वंद्व वीरगळ–** दोन गावातील तुल्यबळ वीरांचे युद्ध/ कुस्ती यात आलेले वीरमरण

५. **डोली वीरगळ–** लग्न विधीत झालेले हल्ले, विघ्न दूर करताना आलेले वीरमरण.

६. **गाववली परचक्र युद्ध–** एक वीर अनेकांशी लढताना आलेले वीरमरण

७. **अश्वदल/गजदल वीरगळ–** मोठ्या युद्धात आलेले वीरमरण

८. **चौर्य वीरगळ–** चोरांचे हल्ले परतवताना आलेले वीरमरण. यात चोरांकडे तलवारी तर ते लढणारे सामान्य असल्याने त्यांच्याकडे काठी असे चित्र कोरलेले असते.

९. **साधू/संत वीरगळ–** राक्षसांचे हल्ले परतवताना साधूंना आलेले वीरमरण.

१०. **सूर वीरगळ–** या शिलेवर अनेक वाद्य असतात. /एखाद्या कलाकारांचे वीरमरण

११. **ताबूत वीरगळ–** विशेष स्मृती असलेल्या शिळा

अशा प्रकारचे विरगळ मोखाडा परिसरात आढळतात.

खोच (पिंपळपाडा) –

मोखाडा शहराच्या पूर्वेला ४.५ कि.मी. अंतरावर खोच (पिंपळपाडा) आहे. या पाड्याच्या दक्षिण दिशेला हा स्तंभ आहे. या स्तंभाची रचना व स्थान अद्भुत दिसते. स्तंभाची उभारणी चौथऱ्यावर आहे. तळाची लांबी १.११ फुट तर पहिल्या भागाची उंची १.१० फुट आहे. या भागात चारही बाजूला खूप सुंदर नक्षीकाम केलेले आहे. दक्षिण बाजूला एका घोड्यावर तलवार धारण केलेला पुरुष व त्याच्या मागे स्त्री बसलेली आहे. हे चित्र महाराष्ट्रातील जेजुरी येथील खंडोबाच्या घोड्यावरील चित्राशी मिळते जुळते दिसते. उत्तर बाजूला घोड्यावर स्त्री व पुरुष बसलेले आहेत. पुरुषाच्या एका हातात तलवार व दुसऱ्या हातात गदेच चित्र दिसत आहे. स्तंभाच्या पश्चिमेला हत्तीच चित्र आहे. हत्तीवर अंबारी असून त्यामध्ये व्यक्ती बसलेली आहे. स्तंभाच्या पूर्वेला माशाच चित्र कोरलेले आहे. त्याच्या शेजारी वरच्या बाजूस दोन पोपट एकमेकांसमोर मानेपासून वरच्या भागाचे चित्र रेखाटल आहे.

दुसरा भाग १.०८ फुट रुंद असून दक्षिण बाजूस एकमेकाच्या समोर दोन पोपटांचे चित्र काढलेले आहे. पूर्वेकडच्या बाजूस डाव्या बाजूला सूर्य आणि उजव्या बाजूला चंद्रकोरीच चित्र रेखाटल आहे. उत्तर व पश्चिम दिशेला काही रेषा दिसतात परंतु स्पष्ट चित्र दिसत नाही.

तिसऱ्या भागाची रुंदी १.०६ फुट आहे. चार कोपऱ्यावरती स्तंभाला पाकळ्या काढलेल्या आहेत. त्यामुळे स्तंभ आणखीच सुंदर दिसतो.

शेवटी शिखराचा भाग आहे. त्यामध्ये गोल वर्तुळाकार पूर्ण स्तंभाला नक्षी कोरलेली आहे. त्यानंतर सुंदर अशी पंचकोनाची नक्षी खोदलेली आहे. शेवटी वरच्या बाजूला घुमटाकार गोल शिखराचा भाग आहे.

या स्तंभापासून ५० मीटर आंतर पश्चिमेकडे एक चौथरा आहे. त्यावर एकूण तीन स्तंभ आहेत. त्यातील दोन मध्यम स्वरूपाचा व तिसरा स्तंभ छोटा आहे. त्या स्तंभांची रचना तळभागाकडून वरच्या बाजूला चार भाग व शेवटी शिखराच्या आकाराचा गोल भाग कोरलेला आहे. तेथून पुढे २० मीटर अंतरावर एका झाडाच्या बुडाशेजारी स्तंभ आहे. त्यावरही रेषांच्या स्वरुपात नक्षीकाम केलेले आहे.

पळसुंडा येथील स्तंभ –

मोखाडा ते पळसुंडा ६ कि.मी. अंतर आहे. पळसुंडा येथून पश्चिमेकडे २ कि.मी. अंतरावर पळसुंडा आश्रम शाळेकडे जाताना उजव्या बाजूला हा स्तंभ आहे. पळसुंडा येथील ग्रामस्थ त्याची पूजा – अर्चा करतात. स्तंभाच्या संरक्षणासाठी पत्रे ठोकून शेडचा निवारा केला आहे. स्तंभाच्या शिखराकडील बाजूला लोक दोरे बांधतात आणि शेंदूर लावतात तसेच स्तंभावरील चित्रांनाही शेंदूर लावतात. त्यामुळे चित्र मूळ स्थितीत दिसत नाहीत. पूर्वेकडील बाजूला घोड्यावर एक पुरुष व स्त्री बसलेली आहे. घोडा धावतानाचे चित्र आहे. हा स्तंभ एकूण आठ भागात विभागला आहे. पहिल्या दोन भागात स्तंभाला कोरीव कडा आहेत. तिसऱ्या भागाच्या रचनेत उत्तरेला घोड्यावर एक पुरुष बसलेला आहे. त्याच्या हातात शस्त्र धरलेले आहे. पश्चिम दिशेला घोड्यावर स्त्री व पुरुष बसलेले आहेत. त्या घोड्याच्या समोर एक व्यक्ती आडवी उभी आहे. हे चित्र रेखीव दिसते. दक्षिण दिशेला घोड्यावर बसलेली एक व्यक्ती आहे. घोडा घेऊन जाणारी व्यक्ती पुढे चालत आहे.

चौथ्या भागात पूर्वेला सपाट भाग उत्तरेला हनुमानाचे चित्र कोरले आहे. पश्चिमेला नक्षीकाम केले आहे. पाचव्या भागात चारही कोपऱ्यावर कमळाच्या आकाराच्या पाकळ्या कोरल्या आहेत. सहावा भाग गोल वर्तुळाकार आहे. सातव्या भागात फुलांच्या पाकळ्यांची नक्षी कोरलेली आहे. तर शेवटी शिखराकडे गोल गुंबदाकार तयार केलेला दिसतो.

डॉ. जाधव संतोष हनुमंत

इतिहास विभाग

आल्बर्ट बंण्डुरा : सामाजिक अध्ययन सिद्धांत

एकीकडे फ्राईडने आंतरिक प्रेरणांना सर्वस्व मानले तर दुसरीकडे वर्तनवाद्यांनी परिस्थितीला पॅवलो, स्किनर व वॅटसनसारख्या वर्तनवाद्यांच्या मते व्यक्तीचे व्यक्तीमहत्व म्हणजे अध्ययन केलेल्या विविध प्रतिक्रियांचे एकत्रिकरण होय. त्याच्या मते, प्रबलन, शिक्षा, सामान्यीकरण, विभेदन व विलोपनासारख्या प्रक्रियांद्वारे व्यक्तिमहत्त्वाचा विकास होतो. ज्या प्रतिक्रियांना प्रबलन मिळते. त्या दृढ होतात व ज्यांना शिक्षा मिळते, त्यांचे दमन होते.

बॅण्डुरा हा मुळात वर्तनवादी असला तरी, त्याने परिस्थितीजन्य घटकांसोबत आंतरिक धोकात्मक प्रतिक्रियांना देखील तितकेच महत्त्व दिले. अभिसंधानाव्यतिरिक्त एक वेगळी अध्ययन पद्धती त्याने पुरस्कृत केली व ती म्हणजे निरीक्षणात्मक अध्ययन. बॅण्डुराच्या मते, परिस्थितीत व्यक्तिच्या प्रत्यक्ष घडत असलेल्या विविध घटकांनी तो प्रभावित होतो व त्यातील विविध व्यक्तींच्या वर्तनाचे अनुकरण करतो. त्याच्या वर्तनाचे अनुकरण केले जाते. त्यांना बॅण्डुराने प्रतिरुप असे नाव दिले. पालक, शिक्षक, नट, खेळाडू, संगीतकार व इतर असंख्य व्यक्ती प्रतिरुप (मॉडेल) म्हणून कार्य करीत असतात. त्यांच्या मते, बॅण्डुराने निरिक्षणात्मक अध्ययनाचे चार प्रमुख घटक मांडले - अवधान, धारणा, प्रत्यानयन व प्रेरणा.

बॅण्डुराचा केवळ बाह्य परिस्थितीद्वारे प्रतिक्रियांना मिळणाऱ्या परिणामांवर भर नसून आंतरिक बोधात्मक प्रतिक्रियांना त्याने दिलेले महत्त्व दिसून येते. बॅण्डुराच्या मते लोक प्रतिक्रिया देण्यापूर्वी योजना आखतात. परिणामाबाबत विचार करतात. त्यांच्यावर अपेक्षांचा प्रभाव असतो व ध्येय निश्चिती जाणीवपुर्वक करतात. ध्येय प्राप्त झाले असता ते केवळ बाह्य प्रबलनावर अवलंबुन नसतात तर स्वत:च्या वर्तनावर स्व-नियमन (सेल्फ रेग्युलेशन) करतात. या करिता स्व-प्रबलीकरण (सेल्फ रेन्फोर्समेंट)चा व्यक्तीवर परिणाम होतो. एखादे कार्य व्यवस्थित पार पाडले असता किंवा एखादे ध्येय प्राप्त झाले असता व्यक्तीत एक आंतरिक अभिमानाची व निराशेची भावना निर्माण होते. जी शिक्षेचे कार्य करते. परीक्षेचा निकाल लागल्यावर किंवा खेळाच्या मैदानावर तुम्हास अशा भावनांचा अनुभव आला असेल.

कुठलेही ध्येय आपल्यास प्राप्त करता येईल अथवा नाही. ते प्राप्त करण्याची शारीरीक व बौद्धिक क्षमताच नव्हे तर मानसिक-भावनिक स्थैर्यदेखील आपल्यामध्ये आहे किंवा नाही याची व्यक्तीस जाणीव असते. यामध्ये स्व-परिणामकारकतेत सेल्फ इफ्फिकॅसीची भावना निर्माण होते. ज्याद्वारे ध्येय प्राप्तीबाबतच्या वस्तुनिष्ठ अपेक्षा निर्माण होतात.

बॅण्डुराच्या सिद्धांतातील ही अत्यंत महत्त्वाची संकल्पना आहे. आपण कधी कधी हे काम कला जमणार नाही, हे माझ्याने शक्य नाही किंवा हे काम मी सहज करु शकेल. हे तर माझ्या डाव्या हाताचे काम आहे. असे स्वत:शी बोलत असतो. यावरुन आपल्याला स्व-परिणामकारकतेचा अनुभव येतो.

प्रमोद मधुकर येले
एस.वाय.बी.ए. (मानसशास्त्र)

इतिहास विभाग

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरीनिर्वाण दिनाबद्दल बोलताना उपप्राचार्य प्रा. एस. ई. सैंदनशिव.

'माहितीचा अधिकार' या विषयावर महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना इतिहास विभागप्रमुख डॉ. जाधव एस. एच.

शिवा कोरड्याची मेट, ता. जव्हार येथील आदिवासी बांधवांना आरोग्य आणि मुलांचे शिक्षण या संदर्भात मार्गदर्शन करताना इतिहास विभागप्रमुख डॉ. एस. एच. जाधव आणि प्रा. डी. आर. भोये

इतिहास विभागाच्या विद्यार्थ्यांसोबत डॉ. डोंगरदिवे व्ही. एम. व प्रा. भोये डी. आर., वाशाळा, ता. मोखाडा येथील जैन लेणीला भेट.

चास, ता. मोखाडा येथील विरगळाचा शोध घेतल्याचा क्षण.

इतिहास विभाग आयोजित 'इतिहास विषयातील करिअरच्या संधी' या विषयावर राज्यस्तरीय कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना प्र. प्राचार्य डॉ. व्ही. एस. सोनवणे.

मराठी विभाग

‘वाचन प्रेरणा दिन’ निमित्त प्रा.डॉ. राहुल पाटील विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना.

‘मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा’ शुभारंभाप्रसंगी संवाद साधताना मा.श्री. देवेंद्र वैद्य.

‘मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा’ निमित्त मार्गदर्शन करताना मा.श्री. धनाजी बुटेरे

‘मराठी भाषा गौरव दिना’प्रसंगी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधताना मा.श्री. राजेंद्र कटीलकर (कवी, व्यंगचित्रकार)

‘श्रावणी कवी संमेलना’त कविता सादर करताना मा.श्री. हनीफ शेख (पत्रकार, पुढारी दैनिक)

‘श्रावणी कवी संमेलना’त कविता सादर करताना मा.श्री. राजेंद्र कटीलकर (कवी, व्यंगचित्रकार)

सांस्कृतिक विभाग

लोकनेते शरदरावजी पवार साहेब यांच्या ८१ व्या वाढदिवसानिमित्त रांगोळी स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. त्याप्रसंगी मा.डॉ. रामशेठ ठाकूर, मा.ॲड. भगीरथ शिंदे व उपस्थित मान्यवर.

लोकनेते शरदरावजी पवार साहेब यांच्या ८१ व्या वाढदिवसानिमित्त 'वारली चित्रकला प्रशिक्षण' मार्गदर्शक मा. भरत गावित व इतर मान्यवर.

बॅरि. पी. जी. पाटील यांच्या जन्मशताब्दी वर्षानिमित्त वत्कृत्व स्पर्धेत वत्कृत्व सादर करताना
कु. अंकुश दखणे (टी. वाय. बी. ए.)

डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्ण्न् जयंतीनिमित्त मार्गदर्शन करताना प्रा. एस. जी. मेंगाळ

सावित्रीबाई फुले जयंतीनिमित्त व्याख्यान. व्याख्याते मा. संतोष मेंगाळ (वाणिज्य विभाग प्रमुख, मोखाडा महाविद्यालय)

राजगुरू, भगतसिंग, सुखदेव यांची पुण्यतिथी साजरी उपस्थित महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य एस. ई. सैंदनशिव.

वाणिज्य विभाग

उद्योजकता विकास कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना प्रमुख पाहुणे मा.डॉ. हेमंत मुकणे.

वाणिज्य विभाग आयोजित राष्ट्रीय कार्यशाळेत 'Modern Aaccounting practices' या विषयावर मार्गदर्शन करताना मा. डॉ. हेमंत मुकणे.

जागतिक ग्राहक दिनानिमित्त मार्गदर्शन करताना प्रमुख वक्त्या प्रा. मुग्धा कामत.

वाणिज्य विभागाची के. आर. लाडे. अँड. असोसिएट्स, जव्हार येथे अभ्यास भेट.

वाणिज्य विभाग आयोजित जव्हार अर्बन को-ऑपरेटीव्ह बँक, मोखाडा शाखेस भेट.

वाणिज्य विभागांतर्गत वादविवाद स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थी.

पद्य विभाग

आयुष्य छान आहे थोडे लहान आहे!
रडतोस काय वेड्या? लढण्यात शान आहे!
काट्यातही फुलांची झुलती कमान आहे!
जगणे निरर्थक म्हणतो तो बेईमान आहे.

''सुखासाठी कधी हसावं लागतं,
तर कधी रडावं लागतं,
कारण सुंदर धबधबा बनायला
पाण्यालाही उंचावरून पडावं लागतं...''

- कवी सुरेश भट

निरोप समारंभ

करुन जावे बरेच काही
निघुन येथुन जाताना
गहिवर यावा जगास साऱ्या
निरोप शेवटी घेताना...

आठवणी आपल्या सोबतच्या
पुन्हा पुन्हा आठवतात
नयन सागरात दाटलेल्या
अश्रूंना त्याच तर पाठवतात

वाटले नाही कधी मला
निरोप आपला घ्यावा लागेल
सदा हास्यरुपी गालावर लपलेला
अश्रुचा थेंब नकळत ओघळेल

आठवण एक प्रवाह आहे
हवे तसे वळवता येते
दु:खद आठवणीने रडता-रडता
सुखद आठवणीने हसता येते

आठवणी हसवतात आठवणी रडवतात
काहीच न बोलता
आठवणी निघुन जातात तरी
आयुष्याच्या शेवटी आठवणीच राहतात

कसले होते भाव कधीचे
शब्द जोडीला नसताना
पण कसे सुचवे शब्दांना
तव स्मृतीत गुंतले असतांना

काही माणसं हरवतात
डोळ्यासमोर दिसत असली तरी
आणि काही मात्र दिसत राहतात
डोळ्यासमोर नसली तरी

प्राजक्तानं भरलेली ओंजळ
भोवती सहकाऱ्यांचा वेढा
हरवलेत आता हे क्षण सुगंधाचे
उरलाय फक्त आठवणींचा सडा

सहवास सुटला म्हणून
सोबत सुटत नाही
नुसता निरोप दिल्याने
नाते तुटत नाही

निरोप द्यायचा कोणी
निरोप घ्यायचा कोणी
आपण सारे
निरोपाचेच धनी

निरोप नव्हे हा ओलावा माणुसकीचा
विसरु कसे आम्ही
क्षण हा सौख्याचा

गेले ते दिवस राहिल्या
त्या फक्त आठवणी...

प्रमोद मधुकर येले
एस.वाय.बी.ए.

मैत्री म्हणजे काय असतं?

मैत्री म्हणजे काय असतं?
ते रक्ताचं नसतं, पण हक्काचं असतं
ते सुंदर आणि अनोखं
नातं म्हणजे मैत्री असते...

मैत्री म्हणजे काय असतं?
खुप भांडणं करुनही
अडचणीत जे सावरतं
ते नातं म्हणजे मैत्री असतं...

मैत्री म्हणजे काय असतं?
पोटातली गुपित
व्यक्त करणारं ठिकाण
म्हणजे मैत्री असतं...

मैत्री म्हणजे काय असतं?
एकमेकांच्या जवळ नसतांनाही
आयुष्यभर साथ देतं
ते नातं म्हणजे मैत्री असतं...

मैत्री म्हणजे काय असतं?
सोबत असताना जमत नाही
आणि दूर गेल्यावर करमत नाही
ते नातं म्हणजे मैत्रीच असतं...

मैत्री म्हणजे काय असतं?
निरागस, निस्वार्थी आणि
निरपेक्षपणे जोडलेलं
नातं म्हणजे मैत्री असतं...

पुनम राजाराम पाटील
टी.वाय.बी.एस्सी.

रस्ता (आयुष्यातला मार्ग)

रस्ता हा शब्द बोलायला खुप लहान दिसतो पण
एकदा या रस्त्यावर उतरलं की खूप रस्ते दिसतात
मग ते आयुष्यातले असो किंवा प्रवाशांचे असो
यांच्यामध्ये एवढाच फरक आहे की
प्रवास करणाऱ्याला चालक त्यांच्या ठिकाणी पोहचवतो आणि
आयुष्यातला प्रवास स्वत:ला स्वत:च्या ठिकाणी पोहचावं लागतं
''कारण आपल्या आयुष्यात आपला रस्ता सापडत नसेल तर
स्वत:चा रस्ता स्वत: निर्माण करावा लागतो''
या आयुष्यातल्या रस्त्यावर मार्ग खुप असतात
पण एकदा काय आपला मार्ग योग्य निवडला की
आपल्या आयुष्यातला प्रवास सुखकर होतो
रोजचं आयुष्य तर सगळे जगतात पण
आयुष्याच्या या वाटेवर चालायला आवडीचा रस्ता
खुप कमी लोकं निवडतात, नाहीतर
बरेच जण प्रवाह जाईल तिकडे ओढले जातात...
कधी इच्छेनुसार तर कधी इच्छे विरुद्ध..!

योगेश टोपले
टी.वाय.बी.एस्सी. (फिजीक्स)

माझे जीवन

चालणारे दोन पाय किती विसंगत
एक मागे असतो एक पुढे असतो

पुढच्याला अभिमान नसतो
मागच्याला अपमान नसतो

कारण त्यांना माहित असतं
याचंच नाव जीवन असतं

अंकुश दखणे
टी.वाय.बी.ए.

वेदना

नाजूक साजूक होतं गाव
माळीण त्याचं होतं नाव
सर्वजण सुखदु:ख घेऊन जगत होते
संसाराचा गाडा ते ओढत होते...

क्षणात होत्याचं नव्हतं झालं
आभाळ सारं काळवंडलं
रिमझिम पडणारा पाऊस थय्या थय्या नाचला
त्या पावसाचा भार नाही सोचला
डोंगराने आपला भार गावावर सोपला...

केला निसर्गाने कोप
होतं ते गाव सारं झोप
नाही जाणीव कोणाला
मृत्यू हा ओढावला...

लेकराची माय मातीखाली गेली
पुन्हा लेकरास भेटावया नाही आली
कैक जणांचा जीव गेला
देव असूनही मदतीस नाही आला...

या घटनेने जग सारा दुखावला
प्रत्येकाच्या मन मंदिरात घर करुनी राहिला
आठवण येता दाटते डोळ्यात पाणी
अर्पण भावपूर्ण श्रद्धांजली ही तुमच्या चरणी
अर्पण भावपूर्ण श्रद्धांजली ही तुमच्या चरणी

प्रा. किरण पारधी
प्राणीशास्त्र विभाग

गेले ते दिवस राहिल्या त्या आठवणी

आठवते ते मॉनिटरचे वाक्य
''शांत बसा, नाही तर फळ्यावर नाव लिहीन''

जेव्हा शाळेत मार खायची वेळ यायची
त्या वेळेस सर एकाला छडी आणायला पाठवायचे
त्यावेळेस आमच्यातला एक उठायचा
आणि म्हणायचा ''माझ्याकडे स्टीलची पट्टी आहे!''

आठवतात त्या क्रीडा स्पर्धा...
आठवतात ते व्हरांड्यात फिरायचे दिवस...
आठवतोय तो सकाळचा परिपाठ...

शाळेतली एक आठवण...
''पाणी पियाला जाऊ का?''
असं विचारुन पाणी पियाला जायचो
आणि पुर्ण शाळा फिरुन यायचो

शाळेमध्ये असतानाचा
एक खतरनाक डायलॉग
''सर, माझा अभ्यास पुर्ण आहे,
पण वही घरी राहिली...

शाळेतील सर्वांचा आवडीचा क्षण म्हणजे
तास चालू असायचा आणि मध्येच
सुचनेचं रजिस्टर यायचं आणि त्यात असायचं
''उद्या शाळेला सुट्टी आहे''

अजुन एक शाळेची आठवण...
प्रतिज्ञेच्या वेळी हात दुखायला लागायचा
आणि समोरच्याच्या खांद्यावर हळूच हात ठेवायचो

''गेले ते दिवस राहिल्या त्या आठवणी''

वैभव गवारी
एस.वाय.बी.ए.

लॉकडाऊनमधील ऑनलाईन शिक्षण

काय ऑनलाईन शिक्षण असे डोक्याला वैताग जसे
सांगा मी ऑनलाईन शिक्षण घेऊ कसे

शिकवले जरी तुम्ही मोबाईलवरी
मोबाईल घ्यायला पैसे नाही घरी
आधीच कर्ज बापाच्या डोक्यावरी
म्हणून म्हणतात बस झालं शिक्षण आता बसा घरी

दिले घेऊन मोबाईल कसं तरी
दर महिन्याला रिचार्ज मारायचा कुठून सांगा तरी
मारला रिचार्ज जरी कसं तरी
नेटवर्क नाही घरी अन् दारी

नेटवर्कसाठी जावं लागतं डोंगर-टेकड्यावरी
हात जोडून म्हणतो आता येऊदे थोडी तरी
कधी पावसात उभा छत्रीखाली
तर कधी बसतो उन्हांमधी

शिक्षक शिकवितात ऑनलाईन जरी
शिकवता शिकवता मध्ये बंदच पडे
मग जावं लागतं परत घरी
दररोज मजला हा वनवास घडे

जाऊ दे कोरोना हा एकदाचा तरी
मग शाळा-कॉलेज सुरु होतील तरी
दररोज घडला मजला वनवास जरी
ऑनलाईन शिक्षण घ्यायचे सोडणार मी नाही तरी

मनोज भागीरथ वारघडे
टी.वाय.बी.ए. (अर्थशास्त्र)

जिमखाना विभाग

वार्षिक क्रीडा स्पर्धेचे उद्‌घाटन करताना महाविद्यालयाचे मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर.

धावण्याच्या स्पर्धेत मुलींचा सहभाग (१०० मी.)

धावण्याच्या स्पर्धेत मुलांचा सहभाग (५०० मी.

कबड्डी स्पर्धा, जिमखाना विभाग अंतर्गत आयोजन, चुरसीचा क्षण.

व्हॉलीबाल स्पर्धेत सहभागी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना, उपप्राचार्य प्रा. एस. इ. सैंदनशिव

व्हॉलीबाल खेळतांना विद्यार्थी.

राष्ट्रीय सेवा योजना विविध उपक्रम

योगा शिबिरात मार्गदर्शन करताना मा.श्री. विजय थोरात

महाविद्यालय परिसरात श्रमदान करताना रा. से. यो. स्वयंसेवक

महाविद्यालयात पथनाट्यातून कोविड-१९ जाणीव जागृती

दत्तक गाव पवारपाडा येथे मतदार जाणीव जागृती.

आंतरराष्ट्रीय महिला दिनानिमित्त 'माझी आई माझ्या महाविद्यालयात' प्रसंगी प्रमुख पाहुण्या सौ. सुवर्णा पाटील. समवेत महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर.

कोविड-१९ लसीकरण मोहीम प्रसंगी उपस्थित आरोग्य अधिकारी डॉ. भाऊसाहेब चत्तर व प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर.

राष्ट्रीय सेवा योजना (विशेष श्रमसंस्कार शिबीर)

शिबीर उद्घाटन प्रसंगी मा. सौ. सुनिता पवार, श्री. व्ही. डी. पाटील, श्री. नारायण पवार, श्री. हरी पवार व प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर.

शिबीर कालावधीत तयार करण्यात आलेला कंपोस्ट खत निर्मिती प्रकल्प.

शिबीर कालावधीत तयार करण्यात आलेला शोषखड्डा.

मोफत आरोग्य तपासणी व औषध वाटप शिबिरात शालेय विद्यार्थ्यांची तपासणी.

शिबीर कालावधीत व्यक्तिमत्त्व विकास या विषयावर मार्गदर्शन करताना श्री. विलास पाटील.

शिबीर समारोपाप्रसंगी मार्गदर्शन करताना प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर.

इतर उपक्रम

नवीन प्रशासकीय इमारत भूमिपूजन उद्घाटनाच्यावेळी उपस्थित मा. रामशेठ ठाकूर, मा. ॲड. भगीरथ शिंदे, प्राचार्य मा.डॉ. गणेश ठाकूर व इतर मान्यवर.

बायोफ्लोक भूमिपूजन उद्घाटन करताना टेरी संस्थेचे टीम आणि महाविद्यालयाचे सर्व प्राध्यापक.

महिला दिनानिमित्त पुस्तक प्रदर्शन उद्घाटन करतांना मा. सौ. सुवर्णा पाटील (विस्तार अधिकारी पंचायत समिती, मोखाडा)

नवीन इमारतीची पाहणी व चर्चा करताना डॉ. रामशेठ ठाकूर, प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर, माजी प्राचार्य डॉ. जे. जी. जाधव,उपप्राचार्य प्रा. एस. ई. सैंदनशिव .

नवीन इमारतीची पाहणी करतांना मा. रामशेठ ठाकूर, मा. ॲड. भगीरथ शिंदे, डॉ. अनिल पाटील व प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर.

मा. रामशेठ ठाकूर (चेअरमन म. वि. समिती) व मा. ॲड. भगीरथ शिंदे (व्हा. चेअरमन, र. शि. संस्था) यांची महाविद्यालयात सदिच्छा भेट.

अहवाल विभाग

अं त रं ग

१. मराठी विभाग

२. अर्थशास्त्र विभाग

३. इतिहास विभाग

४. ग्रंथालय विभाग

५. मानसशास्त्र विभाग

६. वनस्पतीशास्त्र

७. प्राणीशास्त्र विभाग

८. इंग्रजी विभाग

९. वाणिज्य विभाग

१०. गणित विभाग

११. भौतिकशास्त्र विभाग

१२. रसायनशास्त्र विभाग

१३. उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यास विभाग

१४. अँटी रॅगिंग कमिटी

१५. आविष्कार कमिटी

१६. परिक्षा विभाग

१७. इनोव्हेटीव्ह आयडिया प्रोग्राम कमिटी

१८. अंतर्गत तक्रार निवारण समिती

१९. रिसर्च कमिटी

२०. सायन्स असोसिएशन

२१. वॉलपेपर कमिटी

२२. प्रसिद्धी कमिटी

२३. सांस्कृतिक विभाग

२४. राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग

२५. स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र

२६. कर्मवीर विद्या प्रबोधिनी

२७. शॉर्ट टर्म

२८. स्टाफ अकॅडमी

२९. स्टाफ वेल्फेअर

३०. स्टुडेंट गाईडन्स ॲन्ड कौन्सिलिंग सेल

३१. प्लेसमेंट सेल

३२. करिअर कट्टा

३३. जिमखाना विभाग

३४. आयक्यूएसी

३५. इंटरनेट कनेक्टीव्हिटी कमिटी

३६. गांधी विचार संस्कार परीक्षा

३७. माजी विद्यार्थी मेळावा

मराठी विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये मराठी विषयासाठी १८ विद्यार्थ्यांनी टी.वाय.बी.ए. वर्गात प्रवेश घेतला आहे. टी.वाय.बी.ए. या मराठी विषयाचा वर्ष २०२०-२१ चा निकाल ८८.३३ टक्के लागला आहे. आरडे रोहन मधुकर हा विद्यार्थी मराठी विषयातून विभागात प्रथम आला. मराठी विभागाकडून विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी विषयाची आवड निर्माण करण्यासाठी, त्यांच्या साहित्यविषयक अभिरुची विकसित करण्यासाठी मराठी वाङ्मय मंडळाद्वारे विविध उपक्रम राबविले जातात. या वर्षी वाचन प्रेरणा दिन, श्रावणी कवी संमेलन, मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा, मराठी भाषा गौरव दिन, 'मोडी लिपी व नोकरीच्या संधी' एक दिवसीय राज्यस्तरीय वेबिनार, (MOU) अंतर्गत 'वारली चित्रकला प्रशिक्षण' आदि उपक्रम राबविले. त्याच बरोबर मराठी विषयाच्या विद्यार्थ्यांना अभ्यासक्रमाच्या अनुषंगाने लघुचित्रपट, जाहिराती दाखवणे आदि उपक्रम वर्षभर राबवले जातात.

प्रा. आर.डी. घाटाळ
मराठी विभाग प्रमुख

अर्थशास्त्र विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये अर्थशास्त्र विषयासाठी १९ विद्यार्थ्यांनी टी.वाय.बी.ए. वर्गात प्रवेश घेतला आहे. टी.वाय.बी.ए. अर्थशास्त्र विषयाचा शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ चा निकाल १००% टक्के लागला आहे. अर्थशास्त्र विभागांतर्गत टी.वाय.बी.ए. वर्गासाठी कृषी विपणन व एफ.वाय.बी.ए. वर्गासाठी बँकिंग आणि फायनान्स हे दोन Short Term Course चालविले जातात. अर्थशास्त्र विभागातील विद्यार्थी गुणवत्तेबरोबर महाविद्यालयतर्फे घेण्यात येणाऱ्या विविध सामाजिक उपक्रमात सहभागी होतात. अर्थशास्त्र विभागामार्फत Extension Activity अंतर्गत दैनंदिन जीवनातील वित्तीय व्यवस्थापनाचे महत्व या विषयावर पवारपाडा या गावातील लोकाना प्रत्यक्ष भेट देऊन मार्गदर्शन केले जाते. अर्थशास्त्र विभागामार्फत विदयार्थी तसेच प्राध्यापक यांच्यात सहकार्य वाढीसाठी तसेच संशोधनाला प्रेरणा मिळण्यासाठी सुधागड एज्युकेशन सोसायटीचे, दादासाहेब लिमये महाविद्यालय, कळंबोली येथील अर्थशास्त्र विभागासोबत MoU करण्यात आला आहे. या MoU अंतर्गत दोन विभागात Faculty Extension चा कार्यक्रम राबविण्यात आला आहे. तसेच दिगंत स्वराज फौंडेशन, मोखाडा यांच्यासोबत देखील अर्थशास्त्र विभागाने MoU केला आहे. या MoU अंतर्गत तेलीपदा गावातील गाळमुक्त बंधारा कसा तयार केला जातो तसेच पाण्याचे व्यवस्थापन कसे करावे यासाठी भेट आयोजित केली होती. या क्षेत्र भेटीस दिगंत स्वराज फौंडेशन, मोखाडाचे मा. रामदास बदादे उपस्थित होते. त्यांनी विद्यार्थ्यांना पाण्याचे व्यवस्थापन कसे करावे यासंबंधी मार्गदर्शन केले. दरवर्षीप्रमाणे या वर्षीही Budget Analysis-2022 या विषयावर विद्यार्थ्यांसाठी कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. दिनांक २१ मार्च २०२२ रोजी विभागांतर्गत राष्ट्रीय स्तरीय कार्यशाळेचे आयोजन महाविद्यालयातील प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांच्यासाठी Importance of Health Insurance in Financial Management या विषयावर राष्ट्रीय स्तरीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यशाळेसाठी रविंदर सिंग चावला व मुंबई विद्यापीठाच्या अर्थशास्त्र विभागाचे बोर्ड ऑफ स्टडी चे सभासद डॉ. बालाजी सुरवसे प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून उपस्थित होते. अर्थशास्त्र विभागातील प्राध्यापक डॉ. वाय. एच. उलवेकर यांची शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये ०२ पुस्तके तसेच आंतरराष्ट्रीय जर्नल मध्ये ०३ शोधनिबंध प्रकाशित झाली. प्रा. खंबाईत एम. आर. यांचे देखील या शैक्षणिक वर्षात ०३ शोधनिबंध प्रकाशित झाले आहेत.

डॉ. वाय. एच. उलवेकर
अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख

इतिहास विभाग

महाविद्यालयात इतिहास हा विषय पदवीसाठी विशेष स्तरावर सुरु आहे. शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये इतिहास विषयासाठी २९ विद्यार्थ्यांनी टी. वाय.बी.ए.वर्गात प्रवेश घेतला आहे. टी. वाय. बी. ए. इतिहास विषयाचा शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ चा निकाल ८६.८८ टक्के लागला आहे. शैक्षणिक वर्ष २०१३ - १४ पासून महाविद्यालयात एम. ए. इतिहास हा विषय सुरू केला आहे. या विषयासाठी एम. ए. प्रथम वर्ष ३० विद्यार्थी आणि एम. ए. द्वितीय वर्षासाठी १३ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे. द्वितीय वर्षाचा २०२० - २१ चा निकाल १००% टक्के लागला आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये कोरोनाच्या पार्श्वभूमीवर महाविद्यालयात शासन व विद्यापीठाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार ऑनलाइन पद्धतीने व काही दिवस ऑफलाईन पद्धतीने अध्यापन करण्यात आले. त्यामध्ये zoom app, google meet, Conference Call या साधनांचा वापर केला. ऑफलाईन पध्दतीत विद्यार्थ्यांच्या सुप्त गुणांना वाव मिळावा म्हणून विद्यार्थी चर्चासत्र, गटचर्चा आणि शिक्षक दिन, संविधान दिन, महिला दिन या कार्यक्रमांचे आयोजन केले.

इतिहास विभागातील विद्यार्थी शैक्षणिक गुणवत्तेबरोबर महाविद्यालयतर्फे घेतल्या जाणाऱ्या सामाजिक उपक्रमात सहभागी होतात. इतिहास विभागातील विद्यार्थी आणि प्राध्यापकांनी 'आरोग्य व शिक्षण' या विषयावर 'शिवा कोरडयाची मेट' येथील लोकांना मार्गदर्शन केले. मोखाडा परिसरातील सर्व धार्मिक स्थळांना क्षेत्रभेट दिली. इतिहास जतन व संवर्धन उपक्रमाअंतर्गत स्वातंत्र्य सैनिक गणपतराव खरोटे यांच्या स्मारकात स्वच्छता करून नागरिकांना मार्गदर्शन केले. एम. ए. च्या विद्यार्थ्यांनी वाशाळा येथील लेण्यांना भेट दिली. इतिहास विभागाच्या वतीने 'इतिहास विषयातील करिअरच्या संधी' या विषयावर राज्यस्तरीय कार्यशाळेचे आयोजन केले होते.

इतिहास विभागातील प्राध्यापक डॉ. जाधव एस. एच.यांनी दोन शोधनिबंध प्रकाशित केले. डॉ. डोंगरदिवे व्ही.एम. यांनी दोन व प्रा. भोये डी. आर. यांचा एक शोध निबंध प्रकाशित केला.

इतिहास विभागाला महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. भोर एल. डी. यांचे सतत मार्गदर्शन असते. इतिहास विभागात सर्व प्राध्यापक, विद्यार्थी, कार्यालय यांचे सहकार्य लाभले.

डॉ. जाधव एस. एच.
इतिहास विभाग प्रमुख

ग्रंथालय विभाग

ग्रंथालय हे सामाजिक तसेच शैक्षणिक वर्धेष्णू संस्था आहे. ज्ञान, विचार आणि संस्कृती संवर्धनाचे काम ग्रंथालयातून होत असते. वाचन संस्कृती रुजविणे व विकसित करणे, तसेच संशोधन कार्याला मदत करणे. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकास व जडणघडणीत ग्रंथालयाचा मोठा वाटा असतो. ग्रंथालयामध्ये एकुण २११९४ ग्रंथसंपदा आहे. सन २०२१-२२ या वर्षी ४९२ संदर्भ पुस्तके, क्रमिक पुस्तके खरेदी केली. ग्रंथालयात १८ विविध विषयांची जर्नल, मासिके तसेच ७ वर्तमानपत्रे उपलब्ध आहेत. विद्यार्थ्यांना वाचनाची आवड निर्माण व्हावी यासाठी वाचनकट्टा हा उपक्रम राबविला जातो. महाविद्यालयामध्ये समाजातील सर्व लोकांची वाचन संस्कृती वाढावी म्हणून ग्रंथालय हे समाजातील सर्व घटकांना ग्रंथ उपलब्ध करुन देते. मराठी भाषा दिनाचे औचित्य साधून महाविद्यालयामध्ये ग्रंथप्रदर्शन भरविण्यात आले. तसेच जागतिक महिला दिनानिमित्त फक्त महिला लेखिका यांच्या पुस्तकांचे प्रदर्शन भरविण्यात आले.

बी.सि. बुकबँक योजना : विद्यार्थी कल्याण विभाग, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई यांच्यातर्फे मागास विद्यार्थ्यांसाठी मा. डॉ. एल. डी. भोर हे मार्गदर्शन करीत असतात. ग्रंथालय समितीचे सदस्य यांचेही विशेष सहकार्य लाभले.

पी. एम. धावणे
ग्रंथपाल

मानसशास्त्र विभाग

आपल्या महाविद्यालयात मानसशास्त्र हा विषय प्रथम, द्वितीय व वाणिज्य विभाग तृतीय वर्षासाठी अभ्यासला जातो. आधुनिक युगात मानसशास्त्रचे उपयोजन दिवसेंनदिवस वाढत आहे.

२०१२-२२ या शैक्षणिक वर्षात मानसशास्त्र विभागाच्या वतीने विद्यार्थ्यांमध्ये सॉफ्ट स्किल विकसित व्हावे यासाठी दि.०९ मार्च २०२२ रोजी ठाम प्रतिपादानशीलता (Assertiveness skills) या विषयावर वेबिणारचे आयोजन करण्यात आले. तसेच विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तीमत्वात वाढ होण्याच्या दृष्टीने Personality Development हा शोर्ट टर्म कोर्स राबवण्यात आला या कोर्स साठी एस.वाय.बी.ए या वर्गातील विद्यार्थी घेण्यात आले. विद्यार्थ्यांच्या भावनिक, सामाजिक व शारीरिक समस्या जाणून घेण्यासाठी व त्यावर उपाय योजना करण्यासाठी वैयक्तिक समायोजन चाचणी घेण्यात आली. मानसशास्त्र विषयाच्या वर्षभराच्या उपक्रमांसाठी प्राचार्य.एल.डी भोर व उपप्राचार्य एस.ई सैंदनशिव यांचे मार्गदर्शन लाभले.

प्रा. पी. एल. नाडेकर
मानसशास्त्र विभाग

DEPARTMENT OF BOTANY

- Department of Botany has organized an International Conference online on 'Biodiversity, Conservation and Role of Molecular Phylogenetics in Plant Systematics-2022 (BCMP-2022)' on 22nd April 2022 via zoom meeting. As a keynote speaker we invited dignitaries like Prof. (Dr.) S. R. Yadav (INSA Emeritus Scientist, Department of Botany, Shivaji University, Kolhapur, Maharashtra, India) and as Resource person Dr. Asif S. Tamboli (Department of Biology, School of Life Science, Kyungpook National University, Daegu, South Korea) was present. Over 450 delegates across the world including participation from Sweden, Nigeria, South Korea, India. From India participants about 11 states/Union territories were participated through online mode, among which 64 researchers were present their work.
- Department has organized One Day National Online Workshop on "Climate Change: Impacts and Mitigation" on 4th March, 2022. Dr. Pratap V. Naikwade, Head & Assistant Professor, Department of Botany, DSPM's ASP College Devrukh (Autonomous) Dist.-Ratnagiri, Maharashtra was the resource person for this workshop. Total 143 participants registered for this workshop and total 79 participants were attended this online workshop.
- Department has organized one-day field tour for TYBSc Botany students on 23/02/2022 at Mokhada lake and surrounding area.
- Department has signed three MoU for Faculty Exchange Programme, Skill Development, Student Exchange Programme, Research & Development Services and Related Services with MVP Samaj's Arts, Commerce & Science College, Traymbakeshwar. SGSP Mandal's Swami Muktanand College of Science, Yeola and Gokhale Education Society's H. P. T. Arts & R. Y. K. Science College, Nashik.

- Department has organized "Tree Plantation Programme" on the Occasion of Independence Day at 15th August 2021 and about 100 plants were planted. Also organized plantation Programme on 27th August 2021 and about 60 plants were planted.
- Prof. S. Saindanshiv and Dr. A. N. Chandore has sanctioned minor research projects from college during academic year.
- Prof. S.E. Saindanshiv has presented one research paper in international conference.
- Dr. A. N. Chandore has received "Best Research Paper Presentation Award" in 3rd international conference on Empirical and Theoretical Research (ICETR 2022), from 28 to 29 January 2022.
- Dr. A. N. Chandore has published five research publication in international and UGC CARE list during academic year and also presented seven research papers in various international conferences.
- Dr. A. N. Chandore has successfully completed one minor research project of Mumbai university, Mumbai.
- Dr. A. N. Chandore has one major research project is ongoing from DST-SERB, New Delhi, Government of India and another project is ongoing on Nanar area biodiversity survey.
- Prof. S.Y. Tayade has presented one research paper in an international conference.

Prof. S.E. Saindanshiv
Head, Department of Botany

DEPARTMENT OF ZOOLOGY

In the academic year 2021-2022 following activities were carried out by the department of Zoology.

- Activities under Slow and Advanced learner scheme
  - Student Seminars
  - Home assignments
- Activities under MoU
  - Activity under MoU with Department of Zoology, A.C.S. College, Onde, Vikramgadh, Dist. Palghar
    - Faculty Exchange- A guest lecture by Dr.A. L. Shaikh at A.C.S. College, Onde, Vikramgadh, Dist. Palghar
  - Activity under MoU with Aroehan Foundation, Mokhada, Dist. Palghar.
    - Hemoglobin checking for girl students of the college
- Extension Activity
  - A guest lecture by Dr. A.L. Shaikh at Krantijyoti Sawitribai Fule Primary, Secondary and Higher Secondary Aashramshala, Chambharshet, Tal. Javhar, Dist. Palghar.
  - Hemoglobin Checking Camp organized at Z.P. Primary School, Warghadpada, Tal. Mokhada in collaboration with Aroehan Foundation, Mokhada
- Short term courses
  - A short term course under NSQF-Vermicomposting
  - A short term course on Basics of Sericulture
- Workshops/Seminars
  - A state level workshop and hands on training on vermicomposting
  - A national webinar on beekeeping: Emerging trends and career opportunities
- Best Practice
  - Preparation and provision of feeder and water pots for the birds in the college campus.
- Innovative Project
  - Preparation and Distribution of Feeder and Potter for Birds to save the avifauna and to make people aware about bird conservation
- Celebration of World Sparrow day
  - Organization of Online Quiz

Prof. Dr. R. S. Dubal
Head, Department of Zoology

DEPARTMENT OF ENGLISH

Department of English carried out various activities in the academic year 2021-2022. The department is conducted short term course on Communication skills in English. There are 40 students from FYBA- I class is participated for the course. Department of English has a digital English language lab. The students enhance their knowledge of English through language lab.

- Department has signed MoU for Faculty Exchange Programme, Skill Development and Student Exchange

Programme, with Maharshi vitthal shinde Ashram school and Jr. College, Mokhada

- Department had invited S.D.Deore sir as a chief guest for inauguration of short term course on 7th December 2021. He guided on importance of English language in daily life.
- Department had invited chief guest Sanmati Shetgar sir and Vaibhav Nimgire sir (Science and technology park pune) for inauguration of Digital English language lab on 5th march 2022
- Department of English had organized one day national level Webinar on importance of communication skills in English. For this webinar invited a resource person Dr. Prashant Kasabe sir (Zulal Bhilajirao Patil College Dhule) on 10th march 2022.
- Department conducted seminar, regular lecture, assignment and exam etc. throughout the year. The students presented their topic on communication skills.

Prof. T. M. Paradke
Head, Department of English

DEPARTMENT OF COMMERCE

Department of commerce provides commerce education in students of tribal area. Department of Commerce has organized the various activities in the academic year 2021-22.

The Department Commerce organized one day state level workshop on entrepreneurship Development on 09th December 2021 under commerce association. Dr. Hemant Mukane (HOD, Commerce Department, ACS College, Jawhar) was chief guest of inaugural function of workshop. Dr. Mukane guided to students, about the rural marketing and development. Principal Dr. L. D. Bhor was the chair person of workshop also guided to students. Prof. Pratap Devare, Jawhar College was resource person of the workshop they guided to students on rural entrepreneurship. Prof. Mahendra Jadhav was resource person of the workshop. They guided to students on modern practices in entrepreneurship. 57 beneficiaries were participated in this workshop.

The Department of Commerce organized the wall paper presentation on 26th January 2022. A student presented the wallpaper on the subject of E-commerce, Career after B. Com., 4 Ps of Marketing, Road Safety and Benefits of E-Commerce business for retailers and customers for 2020.

The Department of commerce organized a field visit for practical knowledge of banking sector to students of commerce faculty on 25th February, 2022 at Jawhar Urban Co-operative Bank Ltd. Mokhada Dist. Palghar. Branch Manager Mrs. Sangita Mukane and their staff guided to students about daily banking work and general information about the documentation of bank Prof. S.G. Mengal, Prof. V. G. Chothe and Prof. S. K. Damase and 25 students was participated in field visit.

Commerce Association organized the Advertisement Making Competition during 05th to 10th March, 2022. Students presented their various business ideas in advertisement. 24 students participated in this competition.

Department of Commerce organized the Debate Competition under commerce association on various subjects related to commerce area at 07th March, 2022. 39 Students participated in this debate competition.

The Department Commerce organized one day state level workshop on Modern Accounting Practices on 09 March, 2022. Dr. Hemant Mukane (HOD) Commerce Department) ACS College, Jawhar was chief guest of inaugural function of workshop. Dr. Mukane guided the students, about the Modern Accounting Practices. Principal Dr. L. D. Bhor was the chair person of workshop also guided to students. Prof. Mahendra Jadhav was resource person of the workshop they guided to students on Computerized Accounting Practices. 31 students participated in this workshop.

The Department of Commerce organized a guest lecture on the occasion of World consumer day on 26th January 2022. Chief guest Prof. Mughda Kamat, (Abasaheb Marathe Arts & New Commerce Science College, Rajapur) has guided to students. Principal Dr. L. D. Bhor has also guided to participants. 30 students participated in this competition.

The Department of Commerce has organized a group discussion at 16th April, 2022 on various subject related to commerce area i.e. E-Commerce, Agriculture Marketing, Modern Management Practices, Challenges & Opportunities in finance Sector, Economical condition of India after covid-19 pandemic Situation and other various subjects related to commerce. Total 26 students have participated in this group discussion. The students were taught new ideas, time management, presentation and communication skill etc.

The Department of Commerce organized a field visit for practical knowledge of Accounting

and Auditing to students of commerce faculty on 29 April, 2022 at K. R. Lade & Associates Jawhar, Dist. Palghar - 401603.

Chartered Accountant Mr. Kunal R. Lade and their staff guided to students about daily Accounting & Auditing work and general information about the documentation of Accounting & Auditing. Prof. S.G. Mengal, Prof. V. G. Chothe and Prof. S. K. Damase and 20 students were participated in field visit.

Prof. S. G. Mengal
Head, Department of Commerce

DEPARTMENT OF MATHEMATICS

The Department of Mathematics was established in the academic year 2013 in Arts, Science and Commerce College, Mokhada Dist. Palghar. The department runs three years Undergraduate programme. The Department of Mathematics take initiative in making students more enthusiastic about subject. Faculty member guides students & tell them the importance and opportunities in Mathematics continuously through lectures. Also various activities are organized by the department to inculcate Mathematical view & culture in students.

- Under the MoU, Guest Lecture was organized by the department for all first, second & third year Mathematics students on the topic “Linear Transformation” which was delivered by Mr. Vaibhav Jagzap of MPASC College, Panvel on 16/12/2021.
- To improve student’s knowledge and onstage performance, Student’s Seminar is arranged by the department.
- Workshops/Seminars: One Day National Level Webinar was arranged by the department for all students & faculty members on the topic “Applied View of Mathematics” on 09/03/2022. The Resource person for this programme was Dr. G. A. Dhanorkar from KBP College, Vashi Navi Mumbai.
- Activities under Slow and Advanced Learner Scheme: Home Assignment, Extra Lectures.
- Short term course: A Short term course under NSQF, Certificate course in Solar Photovoltaic Systems.
- Participation of F.Y., S.Y. & T.Y.B.Sc.(Math) students in Wallpaper Exhibition organized by the college on the occasion of Republic Day, 26th January 2022.
- Department organizes Video Lectures, Ramanujan Movie Show for Mathematics Students.
- Workshops/Seminars: One Day National Level Webinar was arranged by the department for all students & faculty members on the topic "Rainwater Harvesting & Groundwater Recharge" on 23/04/2022. The Resource person for this programme was Dr. V. P. Gaikwad from Dahiwadi.
- T.Y.B.Sc. Students had participated in District level 'Avishkar Research Convention' held by University of Mumbai with the topic of proposal ' Application of Differentiation'.
- Students actively take part in student's Seminar.

Prof. P. K. Patil
Head, Department of Mathematics

DEPARTMENT OF PHYSICS

Department of Physics offers B. Sc. Degree course in Physics as major subject. The academic year 2021-2022 witnessed vibrant activities.

- Students Admission for Physics during academic year 2021-2022

F. Y. B.Sc. 25
S. Y. B.Sc. 19
T.Y. B. Sc. 10

- 10 T.Y. B.Sc. student participated in UGC NSQF sanctioned certificate course “Electrical appliances Maintenance and Repair”
- We organized one Short term course of “C Programming” for S.Y.B.Sc. Students.
- We organized one day workshop on “Careers Opportunities and Research in Physics” on 12th March 2022 Prof. S. K. Vitnor worked as convenor.
- Four students of department of physics participated in wallpaper exhibition issue “SPANDAN” on the occasion of 26th January 2022.
- Department organized field visit to MSEDCL electricity substation, Mokhada on 12 February 2022.
- “Student- Parent- Teacher” meeting was organized for T.Y.B.Sc. Students. Attendance and performance of every student was discussed in the meeting.

- The Seminar was organized on 7th January 2022 for T. Y. B.Sc. students. All students presented their selected topics using power point presentation.
- Department has conducted remedial coaching for reserved and open category students throughout academic year.
- Three students of T. Y. B. Sc. Was participated to "District level AVISHKAR FAIR". They presented proposal of "Synthesis and Characterization of Perovskite material for application of solar cell.
- The department organized educational video show on 8th January 2022.A question bank of all papers were circulated to the student to improve their performance.
- The department organized educational video show "Great Indian Scientist and their Inventions" on 28th February 2022 on the occasion of National Science Day.

Prof. S. K. Vitnor
Head, Department of Physics

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

Department of Chemistry offers B. Sc. Degree course in Chemistry as major subject. Following activities were conducted during academic year 2021-2022.

- Students Admission for TYBSc Chemistry during academic year 2021-2022

  T.Y. B. Sc. 17
- 17 students of T.Y. B.Sc. Chemistry participated in short term course entitled "**Instrumental Methods in Chemical Analysis**"
- The result of TYBSC Chemistry 2020-21 is **96.36%**
- Department of Chemistry organized short term course named **"Preparation of Household Products" and "Introduction of the Periodic Table"** for F.Y.B.Sc. students.
- Department of Chemistry in association with IQAC organized one day workshop on "**Recent Trends in Chemical Science 2021**" for the students of UG on 2nd December 2021, Prof. M. K. Jopale was the chief guest and worked as resource person.
- Department of Chemistry in association with IQAC organized webinar on "**Career Opportunities for Graduate Students**" for the students of UG on 18th February 2022, Prof. S. D. Kasar was the resource person.
- Department of Chemistry in association with department of History and IQAC organized webinar on **"Intellectual Property Rights"** for the students of UG on 11th February 2022, Dipmala Mathapati from Registry Office, Mumbai was the resource person for the webinar.
- Department of Chemistry organized wallpaper exhibition named **"Chemy Season"** on the occasion of 26th January 2022 in which six students of the department were participated.
- Department of Chemistry and wallpaper exhibition committee organized wallpaper exhibition named **"Pratibimba"** on the occasion of 26th January 2022 in which 11 students of college were participated.
- Randive Devashree Santosh of T. Y. B. Sc. participated in "Online Avishkar Research Competition with proposal entitled ***"Synthesis and Catalytic Application of Magnetic Nanoparticles in the Synthesis of Benzopyran Derivatives"***
- Patil Sakshi Sanjay and Wagh Yamini Hiraman of S. Y. B. Sc. participated in "Online Avishkar Research Competition with proposal entitled ***"Synthesis and Biological Evaluation of Novel Chromone containing 1,2,3- Triazoles"***
- *Department of chemistry, Arts, Science and Commerce College, Mokhada signed MoUs with following institutions:*
  1. Department of Chemistry, MVP's Arts, Commerce and Science College, Tryambakeshwar, Dist: Nashik
  2. Snehangan Rehabilitation and Mental Health Center, Adgaon, Nashik-422003
  3. Kalyani Charitable Trust's R. G. Sapkal Institute of Pharmacy, Kalyani Hills, Tryambakeshwar, Anjaneri-Wadholi, SapkalKnowlege Hub, Nashik-422213
- *Dr. V. B. Gade published research article* **"1-Ethyl-3-Methylimidazolium Cyanoborohydride Catalyzed Solvent Free Microwave Assisted One Pot Multicomponent Synthesis of Tetrahydrobenzo[b]Pyran Derivatives"** in

journal Letters in Organic Chemistry.

- Institutional minor research projects were sanctioned for the following faculties for the year 2021-22.

Sr. No.	Name of Faculty	Title of Project	Amount Sanctioned
1.	Dr. Nagargoje D. R.	Synthesis and Evaluation of Imidazole containing Heterocyclic Molecules as Antimicrobial Agents	20,000/-
2.	Dr. Gade V. B.	Synthesis and Catalytic Application of Metal Oxide Nanocatalyst in Multicomponent Reaction-A Sustainable Protocol	19,000/-
3.	Mr. Kawale R. A.	Synthesis and Biological Evaluation of Novel 1,2,3-Triazole Containing Chromones	18,000/-
4.	Mr. Vhande S. R	The Green Synthesis of Nano-Particles and Their Catalytic Application in Organic Transformation	19,000/-

Dr. D.R. Nagargoje

Head, Department of Chemistry

उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम विभाग

महाविद्यालयाच्या उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासकम्राअंतर्गत इलेक्ट्रिकल टेक्नॉलॉजी व लॉजिस्टीक्स ॲण्ड सप्लाय चेन मॅनेजमेंट हे दोन अभ्यासक्रम राबविले जातात. एचएससी परीक्षा २०२१ मध्ये इलेक्ट्रिकल टेक्नॉलॉजी या विषयासाठी १५ विद्यार्थी परीक्षेस बसले होते त्यापैकी १५ विद्यार्थी पास झाले.

या शैक्षणिक वर्षात कोरोनाचा प्रादुर्भाव असल्यामुळे अनेक शिक्षण व शिक्षणेत्तर उपक्रम राबविण्यास मर्यादा निर्माण झाल्यामुळे शैक्षणिक उपक्रम ऑनलाईन पद्धतीने अध्यापन केले. इ. १२ वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी कोव्हीशिल्ड वॅक्सीन शिबीर दिपक फाऊंडेशनच्या वतीने आयोजित केले. महाविद्यालयाचा संपूर्ण परिसर स्वच्छ केला. विद्यार्थ्यांनी गांधी दर्शन परीक्षेत सहभाग नोंदविला.

कॉफी विरहीत परीक्षा, तणावमुक्त परीक्षा, उज्ज्वल निकालाची परंपरा या विषयाबाबत मा. प्राचार्य भोर साहेब यांनी इ. १२ वीच्या विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या विभागाचे वर्षभरामध्ये जे जे उपक्रम राबविले या करिता माझ्या विभागातील सेवक श्री. जे. आय. कुंभार, श्री. पी. एस. खोसे, श्री. एच. एम. महाले, श्री. एस. डी. देवरे, श्री. तुळे, श्री. टी. एम. पराडके व कार्यलयीन सेवक श्री. एस. एस. गायकवाड व श्री. गोविंद जाधव यांचे बहुमोल सहकार्य लाभले.

श्री. बी. एन. माळोदे

विभागप्रमुख

ANTI-RAGGING COMMITTEE

This a statutory committee headed by honorable principal of college. The committee used to fill the anti-ragging form from the college students at the time of admission. All the students filled these forms online. The committee meets twice a year and try to solve the grievances of the students if any during the year. The committee also displays hoardings in college premises for anti-ragging free campus.

Dr. D. R. Nagargoje
Chairman

AVISHKAR RESEARCH COMMITTEE

For the year 2021-2022 the college has participated in the 16th Avishkar Research Convention of University of Mumbai, Mumbai. For this convention 11 research proposals from various categories are submitted for the competition. A Project entitled "A study of Socio- Economic Impact of Covid-19 Pendamic period on Tribal community of Mokhada Taluka" has qualified for final round.

Dr. S.K. Pawar
Chairman,

परीक्षा विभाग

महाविद्यालयातील परीक्षा विभागाचा वार्षिक अहवाल सादर करताना या विभागाचा चेअरमन म्हणून मला विशेष आनंद होत आहे. महाविद्यालयाचा निकाल विद्यापीठाच्या निकालापेक्षा नेहमीच उत्कृष्ट लागत आलेला आहे. यावर्षी ही महाविद्यालयाने परंपरा कायम ठेवलेली आहे. जगभर कोरोना या साथीच्या रोगाचे संकट आले होते. हा रोग संसर्गजन्य असल्यामुळे शासन व विद्यापीठाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार ऑनलाइन पद्धतीने व काही दिवस ऑफलाईन पद्धतीने अध्यापन करण्यात आले.

ऑनलाइन पद्धतीने शासन व विद्यापीठाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार महाविद्यालयाच्या सर्व वर्गाच्या प्रथम वर्ष ते तृतीय वर्ष कला, विज्ञान व वाणिज्य वर्गासाठी व पदव्यूत्तर वर्ग (एम. ए. इतिहास) यांच्या मुंबई विद्यापीठाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार ऑनलाइन पद्धतीने (सेमिस्टर १,२,३,४,५,६) सत्र पद्धतीनुसार घेण्यात आल्या. गृहपाठ, तोंडीपरीक्षा, प्रकल्प अहवाल, इतर सहभाग व सत्राच्या शेवटी सत्र समाप्तीची परीक्षा घेण्यात आली. शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ चा टी. वाय. बी. ए ८६.८८ टक्के, टी. वाय. बी. कॉम. ९२.१० टक्के, टी. वाय. बी. एससी. ९८.३६ टक्के असा निकाल लागला. तर एम.ए. इतिहास विषयाचा निकाल १०० टक्के लागला.

सन २०२१ - २२ या वर्षात परीक्षेचे काम यशस्वीपणे पूर्ण करण्यासाठी मा. प्राचार्य भोर एल. डी., उपप्राचार्य प्रा. सैंदनशिव एस. इ., डॉ. नागरगोजे डी. आर., यांचे मोलाचे मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले. परीक्षा समितीचे सदस्य प्रा. कवळे आर. ए., प्रा. पाटील पी. के., प्रा. फुंदे एस. ए., कार्यालयीन सेवक श्री. पाटील ए. एच., दिपक आहेर, मनीषा निंबारा तसेच शिक्षकेत्तर सेवक व महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापकांचे सहकार्य लाभले. त्याबद्दल सर्वांचे आभार.

डॉ. जाधव एस.एच.
चेअरमन,

Innovative Idea Program Committee

This year the principal of the college has newly constituted Innovative Idea Program Committee. The main objective of the committee is to flourish the new research and social ideas of the faculties and make funds available to complete them. The college Principal Dr. L. D. Bhor in principle allocated Rs. 1,10,000/- for this scheme. In all 22 such Innovative Idea projects were funded through this grant. The projects are underway and going to complete in near future.

Prof. Dr. D. R. Nagargoje
Chairman

Internal Complaint Committee

Internal complaint committee works under the guidance of Hon. Principal of the college. In the academic year 2021-2022, a guest lecture on Laws for Women was organized for the girl students of the college. Speaker for this lecture was Advocate Ms. Netraja Patil. On the occasion of International Women's Day a karate training program was organized to impart self defense skills in the girl students of the college. The trainer for this program was National Karate Champion Ms. Mai Rawte.

Prof. Dr. S. K. Pawar
Chairman

Research Committee

The college has a active research committee which makes the research facilities available to all staff of the college. It always motivates staff to participate in various research activities from time to time conducted by College, University and UGC. Particularly, submit research proposals to University and College for funding. Committee also make aware staff for participate in National and International conferences and publish research articles. Committee also guide staff to publish research papers in UGC Care journals.

This year college offered a research seed grant of Rs. 3,83,000/- to staff to complete their research projects. In all 21 research projects were finalized and allocated research grant to eligible projects. The college staff published 10 research papers in UGC care journals of repute. Apart from these 18 research papers/ were accepted for oral presentation in different national and international conferences and in book chapters. College also makes provision for allot funds for participate in conferences and conduct conferences in college.

Four faculty members enrolled themselves for their Ph. D. degrees. One member is under process of thesis submission to SPPU, Pune.

Prof. Dr. D.R. Nagargoje
Chairman

Science Association

To inculcate the scientific attitude in the students science association of the college works actively throughout the year. Following activities were carried out in the year 2021-2022

- Online poster competition on the occasion of World Wildlife Week (First week of October).
- Organization of Workshop on frontiers in science and innovation.
- Organization of Webinar on Bird Identification techniques on the occasion of National Science Day.

Dr. S.K. Pawar
Chairman,

Wallpaper Committee

Exhibition of wall papers is organized each year on the occasion of republic day to give exposure to the creativity of students of the college. This year as per the suggestions given by Hon. Principal in accordance with COVID pandemic conditions students were asked to prepare the posters at their home. Students had prepared informative posters and submitted to their respective departments. These posters were displayed for the exhibition by all the departments of the college on 26th January 2022. The exhibition was inaugurated by the Hon. Principal Dr. L.D. Bhor.

Prof. Dr. S. K. Pawar
Chairman

प्रसिद्धी विभाग कमिटी

महाविद्यालयात घडणाऱ्या महत्त्वपूर्ण कार्यक्रमाचे वार्तांकन वृत्तपत्रांपर्यंत देण्यासाठी महाविद्यालयात प्रसिद्धी विभाग कार्यरत आहे. या विभागामार्फत वर्षभरातील महत्त्वाच्या घटनांची वार्तांकने दै. पुढारी, दै. लोकमत, दै. पुण्यनगरी, दै. रयतेचा कैवारी, दै. मुंबई वार्ताहर, दै. रिपब्लिक यांच्यापर्यंत देण्यात आली. व ती त्या वृत्तपत्राचे स्थानिक पत्रकार यांनी प्रकाशित केली. त्यामध्ये इतिहास मंडळ, वाणिज्य मंडळ, विज्ञान मंडळ, मराठी वाङ्मय मंडळ, शिक्षक दिन, विविध जयंत्या, योग शिबीर, वार्षिक परोतोषिक वितरण समारंभ, सांस्कृतिक विभागाच्या विविध स्पर्धा, जिमखाना विभागाच्या विविध स्पर्धा, विद्यापीठीय पातळीवरील उल्लेखनीय यश, कोविड -१९ लसीकरण अभियान, उद्योजकता विकास कार्यशाळा, संविधान दिन, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिन, वारली पेंटिंग प्रशिक्षण कार्यशाळा, मत्स्यपालनव्यवसाय प्रशिक्षण, वाचन प्रेरणा दिन, मराठी पंधरवडा, आदि घटनांच्या बातम्या विविध वृत्तपत्रातून प्रकाशित झाल्या. वर्षभर या कमिटीचे काम नेटकेपणाने पार पडण्यासाठी दै. पुढारीचे पत्रकार श्री. हनीफ शेख, दै. लोकमतचे पत्रकार श्री. रवींद्र साळवे, दै. पुण्यनगरीचे पत्रकार श्री. वामन दिघा, दै. रयतेचा कैवारीचे पत्रकार श्री. मनोज कामडी, दै. मुंबई वार्ताहर श्री. मनोज कामडी, दै. रिपब्लिचे श्रीमती. माधुरी आहेर यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले.

डॉ वाय एच उलवेकर
समन्वयक

सांस्कृतिक विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ या वर्षात महाविद्यालयाच्या सांस्कृतिक विभागाने विद्यार्थ्यांच्या कला-गुणांना वाव मिळण्यासाठी विविध स्पर्धांचे आयोजन केले. यात रयत शिक्षण संस्थेचे संस्थापक पद्मभूषण कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या जयंतीनिमित्त तसेच रयत शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष मा. शरदरावजी पवार यांच्या वाढदिवसानिमित्त आणि बॅरिस्टर पी. जी. पाटील यांच्या जन्मशताब्दी निमित्त वक्तृत्व स्पर्धा, निबंध स्पर्धा, रांगोळी स्पर्धा, इ. स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. या स्पर्धांमध्ये महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी मोठ्या संखेने सहभाग नोंदविला. दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०२२ रोजी सांस्कृतिक विभागांतर्गत योगा प्रशिक्षण शिबिराचे आयोजन केले होते या शिबिरासाठी मा. श्री. विजय सिताराम थोरात व मा. श्रीमती जयश्री विजय थोरात हे प्रमुख प्रशिक्षक म्हणून उपस्थित होते. सांस्कृतिक विभागामार्फत वर्षभर विविध समाजसुधारक, स्वातंत्र्यसैनिक, महापुरुष यांच्या जयंतीचे आयोजन करण्यात आले. रयत माऊली लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील यांच्या पुण्यतिथी निमित्त दि. ०१ एप्रिल २०२२ रोजी प्रा. उज्ज्वला भोर यांचे रयत माऊलींचे जीवनकार्य या विषयावर व्याखानाचे आयोजन करण्यात आले होते. मुंबई विद्यापीठाने शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ मध्ये आयोजित केलेल्या युवा

महोत्सवामध्ये महाविद्यालयातील एस.वाय.बी.ए वर्गातील वैभव गवारी हा विद्यार्थी पोस्टर पेंटिंग व एस.वाय.बी.एस्सी वर्गातील सुनयना जाधव ही विद्यार्थिनीची मेहेंदी प्रकारातून विभागीय गटातून विद्यापीठ स्तरावर निवड झाली. दि. ७ एप्रिल २०२२ रोजी सांस्कृतिक विभागामार्फत व जिमखाना विभागामार्फत वर्षभरामध्ये विविध स्पर्धांमध्ये यशस्वी झालेल्या विद्यार्थ्यांसाठी वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ संपन्न झाला.

डॉ वाय एच उलवेकर
विभाग प्रमुख

राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग

महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना विभागात शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ या वर्षात १५० स्वयंसेवकांना प्रवेश देण्यात आला. सदर शैक्षणिक वर्षात खालील सामाजिक, सांस्कृतिक व लोकोपयोगी विविध उपक्रम महाविद्यालयात व महाविद्यालयाच्या परिसरात राबविण्यात आलेत.

१) उद्‌घाटन समारभ/ व योग शिबीरः

दि. २१ जून २०२१ रोजी कला विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा मधील राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाचा उद्‌घाटन समारभ व योग शिबीराचा कार्यकम पार पडला. या उद्‌घाटन समारंभास प्रमुख पाहुणे पा. वारघडे जे. बी. व अध्यक्ष म्हणुन महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. डी. आर. नागरगोजे हे होते. महाविद्यालयातील सर्व स्वयंसेवकांनी योग प्रात्यक्षिकांत सहभाग घेतला. दि. २२ फेब्रुवारी २०२२ रोजी श्री. विजय थोरात, यांच्या योगा प्रशिक्षण शिबीराचे आयोजन करण्यात आले. त्यांनी योगासनाची विविध प्रात्यक्षिके दाखवून विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

२) वृक्षारोपन :

दि. ०७ जूलै २०२१ या कालावधीत वृक्षारोपन करण्यात आले. चिंच, आंबा, निलगिरी व इतर जातीची १६२ झाडे लावण्यात आली. त्यासाठी स्वयंसेवकांनी खड्डे घेणे, माती भरणे, झाडे लावणे, पाणी घालणे इ. कामे वृक्षांचे संवर्धन केले.

३) स्वच्छ भारत अभियान :

दि १४ व १६ आगस्ट, स्वच्छता सप्ताह, महात्मा गांधी जयतीं सप्ताह निमित्त महाविद्यालय परिसर व दत्तक गाव पवारपाडा येथे स्वच्छ भारत अभियान अंतर्गत साफसफाई करण्यात आली. तसेच महाविद्यालय परिसरात स्वच्छता अभियान पथनाटय सादर करण्यात आले.

४) कोविड जाणिवजागृती :

महाविद्यालयातील विद्यार्थी व परिसरातील नागरीकांमध्ये कोविड जाणिवजागृती करण्यासाठी रासेयो स्वयंसेवकांनी ग्रामीण भागामध्ये कोविडचे परिणाम, स्वच्छ हात धुणे, मास्क वापरणे, लसीकरणाविषयी जाणिव जागृती केली. तसेच महाविद्यालयालयामध्ये रासेयो विभाग व प्राथमिक आरोग्य केंद्र म्होरांडा ता. मोखाडा, आरोग्य विभाग, मोखाडा यांच्या संयुक्त विद्यमाने कोविड लसीकरण शिबीराचे आयोजन करण्यात आले.

५) पेसा कायदा जाणिवजागृती :

आदिवासी समाजामध्ये पेसा कायद्याची जाणिव जागृती व्हावी यासाठी आरोहन संस्था व रासेयो विभागामार्फत मोखाडा शहरामध्ये पेसा जाणिव जागृती रॅली व जाणिवजागृती कार्यक्रम राबविण्यात आला. पेसा कायदा व त्याची अंमलबजावणी याविषयी आदिवासींना मार्गदर्शन करण्यात आले.

६) मतदार नोंदणी जागृती अभियान :

महाविद्यालय व दत्तक गाव पवारपाडा येथे स्वयंसेवकांनी रॅली काढून मतदान जाणिव जागृती केली. तसेच दि. २५ जानेवारी २०२२ रोजी मोखाडा येथील तहसिलदार श्री. मयुर खेंगले व श्री. केमनाईक यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

७) संविधान दिन :

दि. २६ नोव्हेंबर २०२१ रोजी महविद्यालयात संविधान दिन म्हणून साजरा करण्यात आला. त्यानिमित्त महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी सामुहिकपणे संविधान प्रास्ताविकेचे वाचन करण्यात आले. याप्रसंगी प्रा. डॉ. व्ही. एम. डोंगरदिवे यांनी यांनी स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले.

८) जागतिक एडस दिन :

दि. ०१ डिसेंबर २०२१ रोजी महविद्यालयात जागतिक एडस दिन म्हणून साजरा करण्यात आला. त्यानिमित्त प्रा. पी. एल. नाडेकर यांनी स्वयंसवेकांना समुपदेशन केले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य प्रा. सैदनशिव एस. ई. यांनीही विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

९) युवा सप्ताह :

दि. १२ ते १८ जानेवारी २०२२ या कालावधीत युवा सप्ताहाचे आयोजन रासेयो विभागामार्फत करण्यात आले. यामध्ये प्राचार्य श्री. ए. एल. शेळके, प्रा. ए.एल. शेख यांच्या व्याख्यानांचे आयोजन करण्यात आले होते. तसेच महाविद्यालयामध्ये निबंध व घोषवक्य व प्रश्नमंजुषा स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते.

१०) महिला सबलीकरण :

जागतिक महिला दिनानिमित्त दि. ०८ मार्च २०२२ रोजी महाविद्यालयामध्ये 'माझी आई माझ्या महाविद्यालयात' या कार्यकमाचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यकमासाठी प्रमुख पाहुण्या पंचायत समिती मोखाडा येथील सौ. सुवर्णा पाटील उपस्थित होत्या. त्यांनी महिला सबलीकरण या विषयावर उपस्थितांना मार्गदर्शन केले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांनीही उपस्थितांना मार्गदर्शन केले.

११) श्रमसंस्कार शिबीरः

दि. २४ मे ते ३० मार्च २०२२ या कालावधीत महाविद्यालयाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाचे विशेष श्रमसंस्कार शिबीर मौजे पवारपाडा

पो. पोशेरा ता. मोखाडा जि. पालघर येथे घेण्यात आले. शिबीराचा उद्घाटन समारंभ पवारपाडा शाळा व्यवस्थापन समितीच्या अध्यक्षा श्रीमती सुनिता पवार तसेच, ग्रामपंचायत सदस्य श्री. निलेश फुफाणे, श्री. व्ही. डी. पाटील, नारायण पवार, गंगाराम पवार यांच्या उपस्थितीत व महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांच्या अध्यक्षतेखाली पार पडला. शिबीरात स्वयंसेवकांनी जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळा परिसर, रस्ते अंगणवाडी परिसर येथे साफसफाई केली. विशेष श्रमसंस्कार शिबीरात श्रमदानातुन अंगणवाडी व शाळेसाठी मैदानांची निर्मिती करण्यात आली. आदिवासी समाज जनजागृतीसाठी प्रभातफेरी व सामाजिक समस्यावरील पथनाटय सादर करण्यात आली. शिबीर कालावधीत आरोग्य तपासणी व मोफत औषधवाटप करण्यात आले. १३८ विद्यार्थी, बालके, माता व ग्रामस्थ यांनी आरोग्य तपासणी मोफत औषधांचा लाभ घेतला. गावामध्ये घनकच-याची विल्हेवाट लावण्यासाठी कंपोस्ट खत निर्माण करण्यसाठी खडडे घेण्यात आले. शिबीर कालावधीत शिबीरार्थी व ग्रामस्थांसाठी विविध बौध्दिक व्याख्यांनाच आयोजन करण्यात आले. त्यामध्ये सौ. सुवर्णा पाटील - महिला सबलीकरण, श्री. विलास पाटील - व्यक्तीमत्व विकास, श्री. देविदास पाटील - ग्रामीण विकास, श्री. दिलीप आवरी जलसंधारण व स्वच्छता अभियान, प्रा. किशोर पवार - राष्ट्रीय सेवा योजनेतून व्यक्तीमत्व विकास या विषयावर मार्गदर्शन केले.

शिबीर समारोप प्रसंगी श्री. व्ही. डी. पाटील, जि. प. शाळी पवारपाडा, शाळा व्यवस्थापन समिती अध्यक्षा श्रीमती सनिता पवार तसेच, ग्रामपंचायत सदस्य श्री. निलेश फुफाणे यांच्या उपस्थितीत व महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांच्या अध्यक्षतेखाली व इतर ग्रामस्थाच्या उपस्थितीत पार पडला.

१२) विविध दिन व जयंत्या

१५ ऑगष्ट २०२१ स्वातंत्र दिन कार्यक्रमः

कला विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा यांच्या वतीने स्वातंत्र्य दिन साजरा करण्यात आला. या कार्यकमात रासेयो स्वयंसेवक विद्यार्थी व महाविद्यालयीन सेवकांनी सहभाग घेतला.

महात्मा गांधी व लाल बहादूर शास्त्री जयंती:

महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या वतीन २ ऑक्टोबर २०२१ रोजी महात्मा गांधी व लाल बहादूर शास्त्री जयंती कार्यकम आयोजित करण्यात आला. तसेच त्या दिवशी महाविद्यालय परिसरात स्वच्छता करण्यात आली.

कर्मवीर जयंती कार्यकमः ।

महाविद्यालयाच्या दरवर्षीच्या परंपरेनुसार या वर्षी सुध्दा २२ सप्टेंबर हा दिवस रयत शिक्षण संस्थेचे संस्थापक पद्मभुषण डा. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांची जयंती म्हणून साजरा करण्यात आला.

राष्ट्रीय सेवा योजना दिनः

या वर्षी सुध्दा महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजनेतील स्वयंसेवकांनी २४ सप्टेंबर २०२१ 'राष्टोय सेवा योजना दिवस' म्हणून साजरा केला. श्रमदान व प्रा. मेंगाळ एस. जी. यांच्या व्याख्यानाचा कार्यक्रम आयोजीत करण्यात आला.

महापरिनिर्वाण दिन :

दि. ०६ डिसेंबर २०२१ रोजी महविद्यालयात महापरिनिर्वाण दिन म्हणून साजरा करण्यात आला. त्यानिमित्त महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांनी स्वयंसेवकांना मार्गदर्शन केले. याप्रसंगी प्रा. मेंगाळ एस. जी. यांनी प्रास्ताविक केले तर प्रा. व्हंडे एस. आर. यांनी आभार प्रदर्शन केले.

प्रजासत्ताक दिन :

महाविद्यालयात २६ जानेवारी २०२२ रोजी प्रजासत्ताक दिनानिमित्त ध्वजारोहण कार्यक्रमात राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकांनी सहभाग घेतला.

वर्षभरातील राष्ट्रीय सेवा योजना विभागातील सर्व कार्यकम यशस्वीपणे राबविण्यासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांचे बहुमोल मार्गदर्शन व सदस्य प्रा. धावणे पी. एम. प्रा. डॉ. एस. के. पवार, रासेयो विद्यार्थी प्रतिनिधी शंकर वाडकर व कु. सुनयना जाधव तसेच सर्व स्टाफ, स्वयंसेवक व पवारपाडा ग्रामस्थ यांचे सहकार्य लाभले.

प्रा. संतोष मेंगाळ, कार्यक्रम अधिकारी

प्रा. संजोग व्हंडे, कार्यक्रम अधिकारी

Department of Competitive Examinations

The department of competitive examination in association with career guidance and placement cell organized following guest lectures and workshop for degree students to develop their skill in achieving their career goals during the academic year.

- On 27/10/2021, Inauguration of competitive examination and Session on introduction of competitive examination delivered by accounting officer Satish S. Sarote Mokhada. Dist. Palghar. Total 48 students were present for this lecture.
- On 03/03/2022, Shrimati Suvarna Patil (Extension officer) Mokhada Dist. Palghar delivered lecture on Competitive Examination & students life skills. Total 44 students were present for this lecture.
- On 10/03/2022, Mr Pranav Ganesh Pawar (Taxation & Admistrative officer, Municipal Council, Satara) delivered lecture on Competitive Examination & Career Opportunities.
- On 19/03/2022, Dr. A.L. Shaikh, assistant professor ASC college delivered lecture on Group discussion and how to face Interviews. Total 48

students were present for this lecture.

- On 19/03/2022, Dr V.M. Dongardive assistant professor ASC college delivered lecture on Constitution of India. Total 38 students were present for this lecture.

The above activities were conducted satisfactorily by the Department of Competitive examination during the year 2021-2022.

Prof. S. R. Vhande
Co-ordinator

Karmveer Vidyaprabhodhani

The College students are taking guidance in the Karmveer Vidyaprabodhini. The department of Karmveer Vidyaprabodhini in association with career guidance and placement cell organized following guest lectures and workshop for degree students to develop their skill in achieving their career goals during the academic year.

- On 27/10/2021, Inauguration of Karmveer Vidyaprabodhini and Session on introduction of competitive examination delivered by accounting officer Satish S. Sarote Mokhada. Dist. Palghar. Total 48 students were present for this lecture.
- On 03/03/2022, Shrimati Suvarna Patil (Extension officer) Mokhada Dist. Palghar delivered lecture on Competitive Examination & students life skills. Total 44 students were present for this lecture.
- On 10/03/2022, Mr Pranav Ganesh Pawar (Taxation & Admistrative officer, Municipal Council, Satara) delivered lecture on Competitive Examination & Career Opportunities.

The above activities were conducted satisfactorily by the Karmveer Vidyaprabodhini during the year 2021-2022.

Prof. S.R.Vhande
Co-ordinator

SHORT TERM/ COC/ SKILL BASED/ CERTIFICATE COURSE COMMITTEE

The college take initiative in enhancing student's knowledge by introducing short term/COC/ Skill based/Certificate course which are run by all departments in association with Karmaveer Vidya Prabodhini. The following are departments with respective courses and number of beneficiaries:

Sr. No.	Department	Course Name	No. of students admitted to course
1	Physics	Electrical appliances, Maintenance and repair(NSQF)	20
2		C- Programming	22
3	Chemistry	Instrumental Method in Chemical Analysis	19
4		Introduction of Periodic Table	14
5		Preparation of Household Products	15
6	Botany	Fruit and vegetable processing	14
7		Biodiversity & Conservation	15
8	Zoology	Basics of Sericulture	13
9		Vermicomposting (NSQF)	20
10	Mathematics	Solar Photovoltaic System(NSQF)	16
11	Commerce	Insurance	36
12		Business accounting	46
13		E-Banking	34
14	Marathi	Mudrit Shodhan	18
15	Economics	Agricultural Marketing	19
16		Banking & Finance	41
17	History	Tourism Management	23
18		Tribal Handicrafts	37
19	English	Communication skills in English	40
20	Psychology	Personality Development	37
21	History(MA-I)	Vruttapatratil Aitihasik Nondincha Vikas	30
22	History(MA-II)	Granthalay Vyavasthapan	12
Total			540

During this academic year, fourteen new certificate courses are introduced by all departments except department of Marathi & English. Students were assessed to check the knowledge they obtained

during the course. Most of students have shown good gesture while attending their courses and have successfully completed this course.

Prof. P. K. Patil
Chairman

Staff Academy

To share the knowledge of expert teachers of corresponding subject among all staff member "Staff Academy" of the college organized following lectures in the academic year 2021-22

Name of the Teacher	Topic	Date
Prof. S. K. Vitnor	Lasers and its applications	22/10/2021
Prof. S. E. Saindanshiv	Medicinal Plants	29/10/2021
Dr. A. N. Chandore	Western Ghat - Plant Diversity and Conservation	03/12/2021
Dr. V. M. Dongardive	Career Katta	10/12/2022
Prof. R. A. Kawale	Career Katta	10/12/2022
Dr. S. K. Pawar	Amazing World of Honey Bees	17/12/2021
Dr. A. L. Shaikh	Human Physiology	24/12/2021
Dr. V. B. Gade	Chemistry in Everyday Life	07/01/2022
Dr. S. H. Jadhav	Barister P. G. Patil's Work in Rayat Shikshan Sansthas	28/01/2022
Prof. S. G. Mengal	Stock Market	11/02/2022
Prof. S. A. Funde	ICT TOOLs	13/03/2022
Prof. P. K. Patil	Life with Mathematics	01/04/2022
Dr. Y. H. Ulvekar	A study the Role of Self-help Groups in Economic Development of India	05/04/2022
Prof. T. M. Paradke	History of English Language in India	07/04/2022
Prof. S. R. Vhande	Role of teacher in higher education NEP-2022	18/04/2022

Prof. R. A. Kawale
Chairman
Staff Academy

Staff Welfare

The staff welfare committee was made to contribute to the greater success of the college by promoting a positive and supportive work environment. For that purpose committee had done following activities in the academic year 2021-22.

1) Organized teacher day (5 September) program on 6th September 2021
2) Life insurance has drawn of New India Insurance Company Limited through Rayat shikshan Sanstha
3) Felicitation program of Prof. R. D. Ghatal for qualifying SET exam on 29th January 2022
4) Felicitation ceremony of non-teaching staff on the occasion of promotion and transfer on 14th February 2022
5) Financial support for registration of emploees attending conferences
6) Institute gave seed grant to 21 teaching staff for Minor research project during the academic year

Prof. R. A. Kawale
Chairman Staff Welfare

Student Guidance and Counselling Cell

The purpose of **Student Guidance and Counselling Cell** are to Personal development, adjustment, Self-understanding, special interests. For that Purpose College arranged following webinar and workshop.

1. One day national workshop on De-addiction and "Stress management" on 17th March 2022.
2. One day webinar on "Career opportunities for graduate students" on 18th February 2022.

Prof. R. A. Kawale
Chairman

Placement Cell

In the academic year 2020-2021 total 148 students has been graduate from the college. Out of these 148 students 48 students have been progresses to higher education while 10 students have secured their jobs in various sectors. By using various techniques taught throught the regular curriculum and capacity building and skill enhancement programs of the college about 46 students have chosen to get into farming and other self employment practices to earn their bread and butter.

Prof. S. A. Funde
Chairman

करिअरकट्टा विभाग

शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये महाराष्ट्रातील उच्च शिक्षण विभागांतर्गत शिकणाऱ्या लाखो विद्यार्थ्यांसाठी, 'करिअर कट्टा' या राज्य शासनाच्या उपक्रमांतर्गत आयोजित, 'आय ए. एस./ उद्योजकता आपल्या भेटीला' या कार्याशाळे मार्फत संपूर्ण भारत देशात कार्यरत असणारी प्रशासकीय अधिकाऱ्यांचे व यशस्वी उद्योजकांचे वेगवेगळे अनुभव विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन व प्रेरणा देणारा हा उपक्रम आपल्या महाविद्यालयात अस्तित्वात आहे. या उपक्रमामध्ये सहभागी विद्यार्थी संख्या सहा (६) इतकी आहे. यामध्ये सहभागी विद्यार्थ्यांना वर्षाचे म्हणजे ३६५ दिवस ऑनलाईन चालणाऱ्या उपक्रमाकरिता ३६५/- रुपये इतके माफक प्रवेश शुल्क आकारण्यात आले असून दर दिवशी सकाळी७:०० वाजता, 'संविधानाचे पारायण' एक तासाकरिता, संध्याकाळी ६:०० ते ७:०० या वेळेत उद्योजकता विकास याविषयीचे मार्गदर्शन करण्यात येते. तसेच संध्याकाळी ७: ०० ते ८:०० या वेळेत विविध प्रशासकीय अधिकाऱ्यांचे मार्गदर्शन करण्यात येते.

या उपक्रमातील विद्यार्थ्यांचा सहभाग व आवड निर्माण करून महाराष्ट्रातील विद्यार्थ्यांचा स्पर्धा परीक्षा प्रतीचा टक्का वाढावा यासाठी मुंबई व पालघर विभागाच्या समन्वयकांची एका दिवसीय राज्यस्तरीय कार्यशाळा दिनांक ०९/१२/२०२१ रोजी बी. के. बिरला आर्ट्स, कॉमर्स व विज्ञान महाविद्यालय कल्याण जि. ठाणे येथे विभागिय सहभाग घेण्यात आला. तसेच वरील प्रमाणेच या उपक्रमाची दुसरी कार्यशाळा दिनांक १७/०२/२०२२ रोजी स्थळ रयत शिक्षण संस्थेचे, कर्मवीर भाऊराव पाटील कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय वाशी (नवी मुंबई) येथे सहभाग घेण्यात आला. या कार्याशाळेमध्ये विद्यार्थ्यांना'करीअर कट्टा' विषयीचे शैक्षणिक आणि रोजगार विषयक फायदे याचे उपयुक्त मार्गदर्शन करावे असे सुचविण्यात आले.

या उपक्रमांतर्गत प्रत्येक महाविद्यालयात करिअर कट्टा उपक्रम कार्यरत आहे, त्यासाठी महाविद्यालयाच्या दर्शनी भागाची निवड करून करिअर कट्टा विषयक 'कापडी फलकाचे' अनावरण दिनांक ११/०१/२०२२ रोजी महाविद्यालयाचे प्राचार्य यांच्या प्रमुख उपस्थितीमध्ये करण्यात आले. याशिवाय 'करिअर कट्टा' उपक्रमातील सहभागी सर्वच समन्वयकांची ऑनलाईन मिटिंगमध्ये दर शुक्रवारी दुपारी ४:०० वाजता सहभाग घेऊन आपल्या शंका, व त्यांचे निरसन करण्यात येतात तसेच उपयुक्त मार्गदर्शन घेण्यात येते.

अशाप्रकारे, महाराष्ट्र राज्य उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग व महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान सहायता केंद्र यांच्या संयुक्त उपक्रमातून चालविण्यात येणाऱ्या, 'करिअर कट्टा' हा उपक्रम आपल्या महाविद्यालयात चालविण्यात येतो.

प्रा.डॉ. डोंगरदिवे व्ही.एम.
समन्वयक, करिअर कट्टा

जिमखाना विभाग

महाविद्यालयीन शैक्षणिक अभ्यासक्रमाबरोबरच विद्यार्थ्यांच्या शारीरिक, मानसिक, बौद्धिक प्रक्रियेला सक्षम बनविण्याकरिता महाविद्यालयात जिमखाना विभाग कार्यरत आहे. या विभागाअंतर्गत सांघिक स्वरूपाच्या मैदानी खेळांचे आयोजन करण्यात आले.

१) त्यानुसार खालील स्पर्धांचे आयोजन करून दिनांक ११ डिसेंबर २०२१ रोजी लोकनेते शरदरावजी पवार साहेब यांच्या ८१ व्या वाढदिवसानिमित्त जिमखाना विभागामार्फत धावण्याच्या स्पर्धाचे आयोजन सकाळी९:०० वाजता करण्यात आले. या संदर्भात विद्यार्थ्यांचा सहभाग मिळविण्याकरिता दिनांक ८.१२.२०२१ रोजी तिन्ही शाखेतील वर्गांमध्ये रीतसर नोटीस फिरविण्यात आली. जिमखाना समितीचे सहकारी सदस्य प्रा.नाडेकर पी.एल. यांच्याकडे सहभागी होणाऱ्या मुले व मुलीनी आपली नावे सादर केलीत. या स्पर्धेकरिता अनुक्रमे १०० मीटर, २०० मीटर आणि ५०० मीटर याप्रमाणे धावण्याच्या स्पर्धा घेण्यात आल्यात. या स्पर्धांच्या उद्घाटनाकारीता महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.एल.डी. भोर साहेब उपस्थित होते. या स्पर्धांना विद्यार्थ्यांचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला.

२) ७५ करोड सूर्यनमस्कार - दांडेकर महाविद्यालय, जि.पालघर द्वारा आयोजित उपक्रमामध्ये महाविद्यालयाचा समावेश करण्यात आला. या उपक्रमात पदवी वर्गाच्या तिन्ही शाखेतील शिक्षक, शिक्षकेत्तर सेवक आणि विद्यार्थी असे एकूण ४० सदस्यांचा सहभाग होता.

३) ७३ व्या प्रजासत्ताक दिनानिमित्य ध्वजारोहणाचा कार्यक्रम प्राचार्य डॉ.एल.डी.भोर साहेब यांच्या शुभ हस्ते घेण्यात आला.या कार्यक्रमास मोखाडा परिसरातील सन्माननीय व्यक्तींना निमंत्रित करण्यात आले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य आदरणीय डॉ. एल.डी.भोर साहेब यांच्या प्रमुख उपस्थितीमध्ये कार्यक्रम संपन्न झाला.

४) वार्षिक क्रीडा स्पर्धांच्या निमित्याने दिनांक ११ मार्च आणि १२ मार्च २०२२ रोजी वार्षिक मैदानी स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. या स्पर्धांच्या निमित्ताने उपयुक्त असे साहित्य खरेदी करण्यात आले. त्यासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य आणि कार्यालयीन परवानगी नुसार संबंधित साहित्य खरेदी करण्यात आले.

५) या स्पर्धाच्या नियोजनानुसार सकाळी ठीक ९:३० वाजता स्पर्धांच्या उद्घाटनाचा कार्यक्रम घेण्यात आला. कार्यक्रमाचे मुख्य उद्घाटक मा. श्री. विलास वामनराव पाटील (सचिव - कबड्डी असोसिएशन पालघर जिल्हा) यांच्या शुभ हस्ते स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले.

६) वार्षिक मैदानी स्पर्धांच्या पहिल्या दिवशी दिनांक-११/३ २०२२ रोजी सकाळी ठीक ९:४५ वाजता महाविद्यालायाच्या मैदानामध्ये कबड्डी स्पर्धा या सांघिक खेळाचे आयोजन करण्यात आले. ज्यामध्ये कला,विज्ञान व वाणिज्य शाखेच्या मुलांमधून कबड्डी संघ निश्चित करण्यात आले. त्याचप्रमाणे तिन्ही शाखेतील मुलींचे संघ निश्चित करून स्पर्धा घेण्यात आल्यात.

७) कबड्डी या सांघिक खेळाकरीता मुलांमधून विजयी संघ -

अ) प्रथम क्रमांक-एफ.वाय.बी.कॉम.

ब) द्वितीय क्रमांक- एस.वाय.बी.ए.

क) तृतीय क्रमांक- टी.वाय.बी.एस्सी.

८)) कबड्डी या सांघिक खेळाकरीता मुलींमधून विजयी संघ -

अ) प्रथम क्रमांक- एफ.वाय.बी.कॉम.

ब) द्वितीय क्रमांक- एफ.वाय.बी.ए.

क) तृतीय क्रमांक- टी.वाय.बी.ए.

दिनांक १२/३/२०२२ रोजी सकाळी ठीक ९:३० धावाण्य्सच्या स्पर्धा घेण्यात आल्यात, ज्यामध्ये कला, विज्ञान व वाणिज्य शाखेतील मुले आणि मुलींचा सहभाग होता.

१०० मीटर धावण्याच्या स्पर्धा- (मुले)

१) प्रथम क्रमांक- राउत रवींद्र एच. -टी.वाय.बी.ए.

२) द्वितीय क्रमांक- दुधेडा चंद्रकांत बी.- एफ.वाय.बी.ए.

३) मौले किशोर एन.- टी.वाय.बी.ए.

२०० मीटर धावण्याच्या स्पर्धा- (मुले)

१) राउत रवींद्र एच.- टी.वाय.बी.ए.

२) दखणे नितीन आर.-एस.वाय.बी.ए.

३) दुधेडा चंद्रकांत बी.- एफ.वाय.बी.ए.

२०० मीटर धावण्याच्या स्पर्धा- (मुली)

१) खेणारे रेखा सुधाकर - टी.वाय.बी.कॉम.

२) गवारी ममता चंदर- एस.वाय.बी.एस.सी.

३) महाले दुर्गा रघुनाथ- टी.वाय.बी.ए.

१०० मीटर धावण्याच्या स्पर्धा- (मुली)

१) वारघडे वैशाली काशिनाथ- टी.वाय. बी.एस.सी

२) खेणारे रेखा सुधाकर- टी.वाय.बी.कॉम.

३) गवारी ममता चंदर- एस.वाय.बी.एस.सी.

खालील प्रमाणे बुद्धिबळ स्पर्धा घेण्यात आल्या,-

बुद्धिबळ स्पर्धा- (मुले)

१) विजेता- सचिन मौळे-टी.वाय.बी.कॉम.,

२) उपविजेता- चेतन घाटे -एफ.वाय.बी.कॉम.

बुद्धिबळ स्पर्धा- (मुली)

१) विजेता-मौळे ललिता-एफ.वाय.बी.कॉम.,

२) उपविजेता-वैशाली वारघडे- टी.वाय.बी.एस.सी.

खालील प्रमाणे व्हालीबॉल स्पर्धा चे आयोजन करण्यात आले.,

व्हालीबॉल स्पर्धा- मुलांचा संघ -

अ) विजेता संघ- टी.वाय.बी.एस.सी.

ब) उपविजेता संघ- एफ.वाय.बी.एस.सी.

कॅरम स्पर्धा- मुलांचा सहभाग -

अ) प्रथम विजेता- दखणे स्वप्नील- टी.वाय.बी.ए.

ब) द्वितीय विजेता- पाटील हर्षद-एस.वाय.बी.कॉम.

कॅरम स्पर्धा- मुलींचा सहभाग

अ) प्रथम विजेता -भारती पांडुरंग कामडी -एफ.वाय. बी.कॉम.

ब) द्वितीय विजेता- जयवंती श्रावण भोये- एस.वाय.बी.ए.

अशाप्रकारे, शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ करीता जिमखाना विभागा मार्फत विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक गुणवत्तेबरोबरच शारीरिक तसेच मानसिक आणि शारीरिक गुणवत्तेला महत्व देण्यात आले. विद्यार्थ्यांच्या निकोप, सुदृढ व सक्षम विकासाकरिता प्राधान्य देऊन सांघिक स्पर्धांचे आयोजन करण्यात आले. वरील सर्व स्पर्धामध्ये विद्याथी, विद्यार्थिनी यांचा उत्तम प्रतिसाद मिळाला. तसेच या स्पर्धांच्या आयोजनामध्ये सर्व प्राध्यापक बंधू- भगिनी तसेच शिक्षकेत्तर कर्मचारी वर्गाचे उत्तम सहकार्य लाभले. आणि या सर्वांच्या सहकार्यानेच या वर्षातील जिमखाना विभागाच्या वतीने आयोजित सर्व उपक्रम यशस्वीरीत्या संपन्न झालेत.

प्रा.डॉ. डोंगरदिवे व्ही.एम.
जिमखाना विभाग प्रमुख

IQAC

- IQAC of ASC college, Mokhada organized One Day Workshop on "NAAC Awareness Programme and New Guidelines of AQAR" on 2nd December, 2021.Dr. Sharad S. Kambale, IQAC coordinator and Head, Department of Botany, M.V.P. Samaj's Arts, Commerce and Science College, Tryambakeshwar, District-Nashik, Maharashtra was the resource person for this workshop. Dr. Kambale delivered talk on NAAC Awareness in morning session and afternoon session he had discussed on new guidelines of AQAR. Total 20 teacher participants were attended this workshop.
- IQAC of ASC college, Mokhada organized two days workshop on "NAAC: SSR Writing" on 18th

and 19th April, 2022.Prof. (Dr.) S. P. Rajguru, IQAC Coordinator and Head, Department of English, Rayat Shikshan Sanstha's, Arts and Commerce College, Madha, Maharashtra was the resource person for this workshop. Dr. Rajguru delivered talk on how to write NAAC self-study report of criteria-1 to 3 on 18th April, 2022and he had covered criteria- 4 to 7 on19th April, 2022. Total 28 teaching staff members were attended this workshop.

- Dr. A. N. Chandore has received "Best Research Paper Presentation Award" in 3rd international conference on Empirical and Theoretical Research (ICETR 2022), from 28 to 29 January 2022.
- College has organized 27 seminars, conferences and webinars in collaboration with IQAC during academic year.
- College has about 24MoU with other institutions /colleges/ NGO's.
- Green audit (i.e. Green Campus Management, Carbon Footprint, Plantation, Waste Management, Rainwater Harvesting and conservation of energy) completed during academic year.
- Academic and administrative audit: The data of AAA has been compiled as per the guidelines of parent institute.
- AQAR of 2020-21 has been submitted to NAAC portal on 11th March 2022 and the AQAR has been approved by NAAC on 4th April 2022.
- Successfully uploaded the data of All India Survey on Higher Education (AISHE 2020-2021) at AISHE portal on 7th March 2022.
- IQAC submitted Self-Study Report (SSR) to Rayat Shikshan Sanstha in May 2022.

Dr. A. N. Chandore
IQAC Coordinator

इंटरनेट कनेक्टिविटी कमिटी

महाविद्यालयामध्ये इंटरनेटचे तीन ब्रॉडबँड कनेक्शन असून विविध डिपार्टमेंटला त्याची इंटरनेट कनेक्टिविटी दिली आहे. यामध्ये ग्रंथालय, कॉम्प्युटर लॅब, परीक्षा विभाग, इतिहास विभाग, मराठी विभाग व अर्थशास्त्र विभाग आहे. इंटरनेट कनेक्टिविटीमुळे सर्व विभागातील शिक्षकांना तसेच विद्यार्थ्यांना विविध प्रकारची माहिति शोधण्यास मदत होत आहे. तसेच या शैक्षणिक नवीन तीन कॉम्प्युटर व चार प्रिंटर खरेदी केले.

प्रा. पी. एम. धावणे
चेअरमन

गांधी विचार संस्कार परीक्षा

रयत शिक्षण संस्था सातारा व गांधी रिसर्च फाऊंडेशन यांच्या वतीने महाविद्यालयामध्ये गांधी विचार संस्कार परीक्षेचे आयोजन करण्यात आले होते. महात्मा गांधींचा जीवन परिचय ह्या उद्देशाने वेगवेगळ्या विषयावर परीक्षा घेण्यात आली. यासाठी विद्यार्थ्यांना पुस्तके वाचण्यासाठी देण्यात आली. या परीक्षेसाठी एकूण ११२ विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

प्रा. पी. एम. धावणे
चेअरमन

माजी विद्यार्थी मंडळ

दि. २७ फेब्रुवारी २०२२ रोजी महाविद्यालयामध्ये माजी विद्यार्थी मेळाव्याचे आयोजन करण्यात आले होते. यावर्षी माजी विद्यार्थी मंडळ स्थापना करुन त्याचे सहनिबंधक यांच्याकडे रजिस्ट्रेशन करुन घेण्यात आले. या मेळाव्यात माजी विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाला विविध प्रकारचे सहकार्य करण्यास सांगितले. या वर्षी माजी विद्यार्थी मंडळ निधीतून बोअरवेल, मैदान सपाटीकरण तसेच विद्यार्थ्यांना झाडाखाली बसण्यासाठी कट्टे तयार करुन घेण्यात आले.

प्रा. पी. एम. धावणे
चेअरमन

प्राणिशास्त्र विभाग

स्पॅरो डे सेलिब्रेशन– फीडर पॉटर उपक्रम उद्‌घाटनप्रसंगी प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर व विद्यार्थी.

वारघडपाडा येथे फीडर पॉटरचे वाटप करताना प्राणीशास्त्र विभागाचे प्राध्यापक व विद्यार्थी.

आरोग्यविषयक जनजागृतीसाठी नागरिकांना माहिती पत्रिकेचे वितरण करताना प्राणीशास्त्र विभागाच्या प्राध्यापिका डॉ. एस. के. पवार.

प्राणीशास्त्र विभागाच्या नवीन विभागाला भेट देताना मा. ॲड. भगीरथ शिंदे, मा. रामशेठ ठाकूर, मा. आमदार सुनील भुसारा.

गांडूळ खत कार्यशाळा व प्रशिक्षण सत्राचे वक्ते– श्री. व्ही. एस. सुतार (क.वा.वि. महाविद्यालय, ओंदे, विक्रमगड) यांचे स्वागत करताना प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर.

'गांडूळ खत कार्यशाळा' व प्रशिक्षण सत्राचे वक्ते श्री. व्ही. एस. सुतार विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षण देताना.

रसायनशास्त्र विभाग

रसायनशास्त्र कार्यशाळेच्या उद्घाटनप्रसंगी प्रा. मनोहर जोपळे यांचा सत्कार करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

रसायनशास्त्र विभाग अंतर्गत 'बौद्धिक मालमत्ता अधिकार' या विषयावर मार्गदर्शन करताना प्रा. दीपमाला मठापती

रसायनशास्त्र कार्यशाळेचे उद्घाटन करताना उपस्थितीत प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर, डॉ. एस. एस. कांबळे, प्रा. एम. के. जोपळे

रसायनशास्त्र विभाग अंतर्गत 'पदवीधर विद्यार्थांना करीअर संधी' या विषयावर मार्गदर्शन करताना प्रा. संदेश कासार.

आश्रमशाळा आणि ज्यू . कॉलेज गोंदे येथे बारावीच्या विद्यार्थांना मार्गदर्शन करताना प्रा. एस. आर. व्हंडे

आश्रमशाळा आणि ज्यू. कॉलेज चांभारशेत येथे बारावीच्या विद्यार्थांना मार्गदर्शन करताना डॉ. व्ही. बी. गाडे

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ

मा.श्री. प्रकाश निकम यांचा सत्कार करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर.

मा.श्री. प्रकाश निकम यांच्या शुभहस्ते स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र स्वीकारताना कु. मनोज वारघडे.

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात मनोगत व्यक्त करताना मा.श्री. प्रकाश निकम. (सदस्य – जिल्हा परिषद पालघर)

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात उपस्थित प्राध्यापक व विद्यार्थी

मा.श्री. प्रकाश निकम यांच्या शुभहस्ते स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र स्वीकारताना कु. देवश्री रणदीवे.

मा.श्री. प्रकाश निकम यांच्या शुभहस्ते स्मृतीचिन्ह व प्रमाणपत्र स्वीकारताना कबड्डी संघ.

विविध उपक्रम

२६ जानेवारी प्रजासत्ताक दिनानिमित्त मार्गदर्शन करतांना प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर.

२६ जानेवारी रोजी आयोजित भिंतीपत्रक प्रदर्शनाच्या वेळी उपस्थित प्राध्यापक आणि विद्यार्थी

आदरणीय डॉ. एन. डी. पाटील साहेब यांच्या शोकसभेत बोलतांना मा. बाळाराम पाटील (आमदार कोकण शिक्षक मतदार संघ).

माजी प्राचार्य सेवापूर्ती सत्कार समारंभात डॉ. जे. जी. जाधव मनोगत व्यक्त करताना

महिला दिनानिमित्त पुस्तक प्रदर्शन

महाविद्यालयात स्वच्छ भारत मिशन जनजागृती

वैयक्तिक अहवाल
विभाग

प्रा. आर. डी. घाटाळ
मराठी विभाग

कला महाविद्यालय सावर्डे, ता. चिपळूण, कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय लांजा व आय. सी. एस. महाविद्यालय खेड. आयोजित, द्वितीय वर्ष कला मराठी अभ्यासपत्रिका क्र. २ सुधारित अभ्यासक्रमवार आधारित चर्चासत्रात सहभाग (दि. २३ सप्टेंबर २०२१)

दि. २५ मार्च २०२२ रोजी द एनर्जी अँड रिसोर्सेस इन्स्टिट्यूट(टेरी) यांच्यामार्फत भा. कृ. अनु. प. केंद्रीय मात्स्यिकी संस्था मुंबई येथे मत्स्यपालन व्यवसाय प्रशिक्षणात सहभाग.

MR. T. M. PARADKE
Department of English

- Participated in one day workshop on Revised syllabus of FYBA Communication skills in English organized by university of Mumbai on 13`h August 2021
- Participated in 16th Avishkar Competition organized by University of Mumbai
- Attended one day training on Biofloc at central institute fisheries education Andheri, Versova, Andheri west Mumbai on 25th March 2022.

श्री. नाडेकर पी. एल
मानसशास्त्र विभाग

मोखाडा तालुक्यतील किशोरावस्थेमधील आदिवसी समाजातील मुलांच्या शारीरिक, सामाजिक आणि भावनिक समायोजनाचा अभ्यास या वर माईनर रिसर्च प्रोजेक्ट केला. दि.०३/०३/२०२२ रोजी कला, विज्ञान व वाणिज्य माखाविद्यालय येथे आयोजित आर्थिक नियोजनाचे महत्व या विषयावर झालेल्या वेबिणार मध्ये सहभाग नोंदविला. दि.१७/०३/२०२२ रोजी कला, विज्ञान व वाणिज्य माखाविद्यालय येथे आयोजित 'व्यसनमुक्ती आणि ताण व्यवस्थापन' या विषयावर झालेल्या कार्यशाळेत (online) सहभाग नोंदविला.

PROF. S. K. VITNOR
Department of Physics

- Minor Research Project Name: Synthesis of lead-free organometal halide perovskite and Characterization for solar cell applications.
- Funding Agency: Arts, Science and Commerce College Mokhada.
- Worked as Vice- Chancellor nominee Subject expert for CAS at Dandekar College Palghar.
- Worked as Vice- Chancellor nominee Subject expert for CAS at VIVA College Virar.
- Staff enlightenment lecture on LASER and its Applications.
- Worked as Convener at One day National Level workshop on "Career Opportunities and Research in Physics" organized by department of Physics.
- Organized field visit to MSEDCL substation Mokhada.
- Worked as Organizing committee member at Video show Organized by Department of Physics on the occasion of National Science day.

PROF. S. A. FUNDE
Department of Physics

- Completed all the syllabus assign by department of Physics.
- Completed a Minor Research Project Name: Synthesis and Characterization of perovskite materials for solar cell applications.
- Funding Agency: Arts, Science and Commerce College, Mokhada.
- Completed a Refresher course in physics on moocs organized be Ramanujan College New Delhi.
- Work as Resource person in Staff enlightenment lecture **"Use of ICT tools in Education".**
- Worked as Co-ordinator and Organizing secretary at One Day National Level workshop on "Career Opportunities and Research in Physics" organized by department of Physics ASC college Mokhada.
- Worked as coordinator and organized field visit to MSEDCL substation Mokhada.
- Worked as coordinator and organizing secretary at Video show Organized by Department of Physics on the occasion of National Science day.
- Worked as Mentor for Avishkar Research Proposal of TY BSc Student.
- Worked as resource person at Adoshi Ashramshala and given a talk on topic **"Career Opportunities after 12th Science".**
- participated & Succeesfully completed MS-DEED level Workshop.
- participated & presented paper in 2 international conference
- Published one book chapter

MR. R. A. KAWALE
Department of Chemistry

Following activities were conducted by me during academic year 2021-2022.

- Organized and conducted short term course named **"Introduction of the Periodic Table"** for F. Y. B. Sc. students.
- Organized one day workshop in association with IQAC on **"De-addiction Stress Management"** for the students and staff on 17t[h] March 2022, Prof. Shelar M. S. was the chief guest and worked as resource person. Total 71 participant were attended the workshop.
- Organized one day webinar in association with IQAC on **"Career Opportunities for Graduate Students"** for the students on 17th February 2022, Prof. Kasar S. D. was the chief guest and worked as resource person. Total 82 participant were attended the webinar.
- Worked as a chairman of the Staff Academy and Staff welfare committee. Organized 10 lecture for the staff,
- Worked as a Mentor of Patil Sakshi Sanjay and Wagh Yamini Hiraman of S. Y. B. Sc for participation in "Online Avishkar Research Competition with proposal entitled ***"SYNTHESIS AND BIOLOGICAL EVALUATION OF NOVEL CHROMONE CONTAINING 1, 2, 3-TRIAZOLES"***
- Signed MoUs with following institution:

  SNEHANGAN REHABILITATION & MENTAL HEALTH CENTER, NASHIK-422003,
- Sanctioned with institutional minor research project ***"SYNTHESIS AND BIOLOGICAL EVALUATION OF NOVEL 1,2,3-TRIAZOLE CONTAINING CHROMNES"*** for the year 2021-22 with amount 18000/-
- Written a book chapter named **"Chemistry of alkali metals".**
- Attended two days International Conference on **"Multidisciplinary Approach and Innovations in Chemical Science-2022 {MAILS-22)"** organized by YC Institute of Science, Satara, Sponsored by RUSA.

DR. VILAS BHAUSAHEB GADE,

Department of Chemistry

Following activities were conducted by me during academic year 2021-2022.

- Organized and conducted short term course named **"Preparation of Household Products"** for F.Y.B.Sc. students.
- Organized one day workshop in association with IQAC on **"Recent Trends in Chemical Science 2021"** for the students of UG on 2nd December 2021, Prof. M. K. Jopale was the chief guest and worked as resource person. Total 50 students and 4 staff members attended the workshop.
- In association with department of History and IQAC organized webinar on **"Intellectual Property Rights"** for the staff and students of UG on 11th February 2022, Dipmala Mathapati from Registry Office, Mumbai was the resource person for the webinar. Total 162 students and 16 staff were present for the webinar.
- Organized wallpaper exhibition named **"Chemy Season"** on the occasion of 26th January 2022 in which 06 students of the department were participated.
- Worked as editor for the wallpaper exhibition named **"Pratibimba"** on the occasion of 26th January 2022 in which 11 students of college were participated.
- Worked as a Mentor of Randive Devashrec Santosh of T. Y. B. Sc for participation in "Online Avishkar Research Competition with proposal entitled **"Synthesis and Catalytic Application of Magnetic Nanoparticles in the Synthesis of Benzopyran Derivatives"**
- Written an article entitled **`Nanotechnolgy- Ek Atisukshma Duniya'** for the annual magazine Sanskruti.
- **S**igned MoUs with following institution: Department of Chemistry. ACS College Trambakeshwar, Nashik.
- Published research article **"1-Ethyl-3-Methylimidazolium Cyanoborohydride Catalyzed Solvent Free Microwave Assisted One Pot Multicomponent Synthesis of Tetrahydrobenzo [b] JPyran Derivatives"** in journal Letters in Organic Chemistry.
- Sanctioned with institutional minor research project **Synthesis and Catalytic Application of Metal Oxide Nanocatalyst in Multicomponent**

Reaction-A Sustainable Protocol for the year 2021-22 with amount 19000/-

- Written a book chapter **1. "Water Pollution: Origin, effects a Possible ways of Resolving" and 2. "Biodiversity and its Conservation"**
- Attended two days International Conference on **"Sustainable Development in Chemistry & Scientific Applications (ICSDCSA 2021)"** organized by SGM College, Karad.

DR. S. K. PAWAR

Department of Zoology

- Participation and paper presentation in International Conference organized by Shripatrao Kadam Mahavidyalaya, Shirwal
- Publication of a research paper entitled "Analysis of Correlation between Chemical Factors of Ashti Lake, Dist. Solapur (M.S.)" in Peer reviewed journal.
- Completed a Two Week Interdisciplinary Refresher Course on Research Methodology and Data analysis.
- Completed a Two Week Refresher Course in Zoology
- Worked as Convener in National Webinar on Bee Keeping
- Worked as Convener in workshop on Vermicomposting
- Worked as convener in State level webinar on Bird Identification techniques.
- Participated in National Workshop on Climate change: Impacts and mitigations
- Participated in one day workshop on An insight into Career Advancement Schemes (CAS) and its recent amendments in accordance with 7th pay commission

DR. A. L. SHAIKH

Department of Zoology

- Participation and paper presentation in International Conference organized by Shripatrao Kadam Mahavidyalaya, Shirwal
- Publication of a research paper entitled "Analysis of Correlation between Chemical Factors of Ashti Lake, Dist. Solapur (M.S.)" in Peer reviewed journal.
- Participation in MS DEED Program of Government of Maharashtra
- Delivered a guest lecture at A.C.S. College, Onde, Vikramgad, Dist.Palghar.
- Delivered a guest lecture at K.J.S.P. Aashramshala, Chambharshet, Jawhar, Dist. Palghar
- Delivered a guest lecture on the occasion of National Youth Week to the Students of N.S.S.
- Completed a Two Week Interdisciplinary Refresher Course on Research Methodology and Data analysis.
- Completed a Two Week Refresher Course in Zoology
- Worked as organizing secretary in National Webinar on Bee Keeping
- Worked as organizing secretary in workshop on vermicompo sting

MR. P. R. HAVALE

Department of Zoology

- Hosted and worked as a member of organizing committeefor the "Workshop on Bird Identification Techniques" organized by Science Association on the occasion of National Science Day.
- Successfully organized and and worked as a member of organizing committee for "A national webinar on Bee Keeping: Emerging Trends and Career Opportunities" organized by Department of Zoology.
- Organized and arbitrated the "Chess Competition" in college's Annual Sports Festival held on 12/03/2022.
- Organized and participated in the "Feeder-Potter Distribution Activity for Birds"by Department of Zoology at Warghadpada village on 04/04/2022.
- Successfully organized "Health Check-up Camp" under Innovative Project and "Hb Checking Camp for Women" as an extension activity by Department of Zoology at Warghadpada Village.

MR. K. K. PARDHI
Department of Zoology

- Organized and arbitrated the "Chess Competition" in college's Annual Sports Festival held on 12/03/2022.
- Hosted and worked as a member of organizing committee for "A national webinar on Bee Keeping: Emerging Trends and Career Opportunities" organized by Department of Zoology.
- Successfully organized and worked as a member of organizing committee for the "Workshop on Bird Identification Techniques" organized by Science Association on the occasion of National Science Day.
- Organized and participated in the "Feeder-Potter Distribution activity for Birds" by Department of Zoology at Warghadpada village on 04/04/2022.
- Successfully organized "Health Check-up Camp" under Innovative Project and "Hb Checking Camp for Women" as an extension activity by Department of Zoology at Warghadpada Village.

PROF. S. Y. TAYADE
Department of Botany

- Presented a paper in anInternational Conference (online) 0n 'Environment, Development and Sustainability' (ICEDS 2022) on 29-30 March 2022.
- Attended an International conference on One Day International Conference (Online) on "Biodiversity, Conservation and Role of Molecular Phylogenetics in Plant Systematics-2022 (BCMP-2022)" on 22th April 2022.

DR. JADHAV SANTOSH HANUMANT
Department of History

1) Shri Muktanand College, Gngapur, Dist – Aurangabad, One Day Online Workshop on Research Methodolgy in History, 10th December, 2021
2) Arts, Science and Commerce College, Jintur, Two Day State Level Workshop On NAAC Re-accreditation Process, 11th, 12th September 2021.
3) Sahakar Maharshi Late Bhasakrrav Shingane, Arts College, Khamgav, Buldhana, National Conference on 'Socio-Religious and Political Movements in the Pre-Independence and Today' 25th September 2021. 'कर्मवीर अण्णांच्या वैचारिक वारसदार : प्राचार्या सुमतीबाई पाटील' या विषयावर शोधनिबंध.
4) Intellectual Property India, Ministry Commerce and Industry of IP awareness training program, 11th February 2022.
5) S. M. Joshi College, Hadapsar, Internal Quality Assurance Cell, National Webinar on strengthening of SSR and effective documentation,6 Oct. 2021.
6) Participated in meeting of Lead Culster Colege Wada, for FY/SY/TY/(BA/BCOM/BSC) & M.A. (History) Examinations of first half of 2022, conducted A.C.S. College,Jawhar. 9th March 2022.
7) Delivered lecture Arts,Science and Commerce College,Mokhada, staff Academy On topic "Barrister P.G.Patil's Work in Rayat Shikshan Sanstha"28/01/2022.
8) Akhil Maharashtra Itihas Parishad Registration, 18/01/2022, Receipt No. 627, Life Member No. 585.
9) Satara Itihas Sanshodhan Mandal,Satara, Membership Registration, 18/12/2021
10) Participated in meeting of Lead Cluster College Wada, for Fy/SY/TY/(BA/BCOM/BSC) & M.A. (History) Examinations of first half of 2022, conducted Jeevandeep Shaikshanik Sansthas, A.C.S.College, Khardi, Tal – Shahapur, Dist – Thane, 07 October 2021.
11) मतदान केंद्राध्यक्ष प्रशिक्षण, पालघर जिल्हा परिषद पोटनिवडणूक, २०२१, १८/०९/२०२१, २९/०९/२०२१, ३०/०९/२०२१. मतदानाचा दिनांक – ०५/१०/२०२१
12) University of Mumbai recognition as a teacher to guide student for the M.A. Degree, 23rd February 2022.
13) आर्टस्, कॉमर्स कॉलेज, कडेपूर इतिहास विभाग आयोजित ऑनलाईन एकदिवसीय कार्यशाळा, 'संशोधन आराखडा व प्रकल्प लेखन कौशल्ये', १७/०७/२०२१.
14) Mudhoji College,Phaltan, One Day State Level Webinar on "Fort Culture of Maharashtra" 17 July, 2021.
15) Dr. Shantilal Dhanji Devsey Arts College and Commerce and Science College, Lead Culster College Wada, Flying Squad Committee member letter, 14/03/2022.
16) Participated A.S.C. College, Mokhada, Economics and History Department organized one

Day National Level workshop on " Imporatance of Insurance in Financial Planing 03/03/2022.

17) Active participation in the National Intellectual Property Awareness Mission (NIPAM) on the occasion of "Azadi ka Amrit Mahotsav" in Association with Intellectual Property office Mumbai, February11, 2022.

18) Arts, Commerce & Science College, Onde, One Day National Conference (e- Conference) 'स्त्रीवादी चळवळीची एकविसाव्या शतकातील प्रासंगिकता' १०/०३/२०२२. Research paperpublished on 'एकविसाव्या शतकात महाराष्ट्रातील आदिवासी स्त्रियांची स्थिती' या विषयावर शोधनिबंध प्रकाशित.

19) Arts and Commerce College, Madha, One Day 'International Interdisciplinary conference on contribution of Mahatma Phule and Dr. Babasaheb Ambedakar in Making of Modern India'Research Paper Published on 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि भारतीय समाजाच्या शिक्षणाचा हक्क' या विषयावर शोधनिबंध प्रकाशित.

DR. ARUN NIVRUTTI CHANDORE

IQAC coordinator and
Assistant Professor in Botany

- Dr. A. N. Chandore has received "Best Research Paper Presentation Award" in 3rd international conference on Empirical and Theoretical Research (ICETR 2022), from 28 to 29 January 2022.
- He has successfully completed one minor research project entitled "Study of Endemic and Threatened Flowering Plants of Lateritic Plateaus of Rajapur Tehsil (Ratnagiri District)" of Mumbai university, Mumbai.
- He has one major research project is ongoing from DST-SERB, New Delhi, Government of India and another project is ongoing on Nanar area biodiversity survey.

1) Major Research Project:

Name of Principal Investigator	Project Title	File No.	Funding Agency	Duration of Project	Total Sanctioned Cost of Project:
Dr. A.N. Chandore	"Floristic studies on ephemeral and herbaceous plants of lateritic plateaus of Ratnagiri District (Maharashtra)".	CRG/ 2019/ 003087	SERB - DST, Govt. of India, New Delhi	3 Years (2020-2023)	Rs. 29,68,483/-

2) Minor Research Project:

Name of Principal Investigator	Project Title	File No.	Funding Agency	Duration of Project	Total Sanctioned Cost of Project:
Dr. A.N. Chandore	Biological Diversity Assessment Studies and Biodiversity Management Plan for the Core Zone and Buffer Zone of the Nanar	--	M/s Sociedade de Fomento Ind. Pvt. Ltd., Goa.	1 Years (2021-2022)	Rs. 4,50,000/-

- Dr. A. N. Chandore has invited as a resource person and delivered lead lectures in

  1) National level (online) seminar on "Biodiversity" which organized by Department of Botany, K. K. Wagh College, Pimpalgaon-(B.), Nashik on 18th August 2021 and

  2) National level (online) workshop on "Developing research ideas among teachers and students" which organized by Rayat Shikshan Sanstha's, Prof. Dr. N. D. Patil Mahavidyalaya, Malkapur, Dist.- Kolhapur on 12th July 2021.

- Dr. Chandore work as a organizing secretory in following workshops and conferences

  1) One Day Workshop on NAAC Awareness Programme and New Guidelines of AQAR (2nd December 2021).

2) One Day National Online Workshop on "Climate Change: Impacts and Mitigation" (4th March, 2022).

3) Two Days Workshop on "NAAC: Self Study Report (SSR) Writing (18th and 19th April, 2022).

4) One Day International Conference (Online) on "Biodiversity, Conservation and Role of Molecular Phylogenetics in Plant Systematics-2022" (BCMP-2022) (22nd April 2022).

- Dr. A. N. Chandore has published five research publication in international and UGC CARE list during academic year and also presented seven research papers in various international conferences.

Table: List of research publication in UGC CARE list during academic year.

S. No.	Author (s)	Title	Name of Journal	Volume	Page	Year	ISSN	IF/ Scopus
1.	Kumar Vinod Chhotupuri Gosavi, Nilesh Appaso Madhav, Devidas Bhausaheb Borude and **Arun Nivrutti Chandore**	*Shririangia*: a new genus of Apiaceae from lateritic plateaus of Konkan region of Maharashtra, India	*Nordic Journal of Botany*	2022	1–9	2022	1756-1051	1.05 Scopus cited
2.	N. A. Madhav, P. R. Mane, J. V. Dalavi, S. S. Kambale, K. V. C. Gosavi, **A. N. Chandore**	Two new additions to the flora of Kerala state, India	*J. Bombay Nat. Hist. Soc.*	118 (2)	111-113	2021	0006-6982	0.26 Scopus cited
3.	**A. N. Chandore**, D. B. Borude, P. P. Bhalekar, N. A. Madhav, & K. V. C. Gosavi.	*Dipcadijanae-shrirangii* (Asparagaceae), a new species from the lateritic plateaus of Konkan region of Maharashtra, India	*Phytotaxa*	524 (1)	37-44	2021	1179-3155	1.318 Scopus cited
4.	A. S. Pansare, D. B. Borude, R. R. Saswade and **A. N. Chandore**	*Eleocharis philippinensis* Svenson (Cyperaceae) A new record for India	*J. Bombay Nat. Hist. Soc.*	118 (2)	1-2	2021	0006-6982	0.26 Scopus cited
5.	Nilesh V. Malpure, Prashant S. Raut, **Arun N. Chandore** and Bruce E. De Jong	*Euphorbia lakshmi narasimhanii*: a new pygmy succulent species from Konkan region of Maharashtra, India	*Nordic Journal of Botany*	39 (7)	1–7	2021	1756-1051	1.05 Scopus cited

PRASHANT KESARINATH PATIL

Department of Mathamatics

1. Completed 2 week Refresher Cource in Mathamatics which is organized by TLC Ramanujan College, New Delhi.
2. One day National lever webinar was aranged & worked as co-ordinator.
3. Completed Institute level Miner Research Project,
4. Delivered expert lecture (Guest Lecture) to F.Y./ S.Y. Students of MPASC College, Panvel on the Occassion of National Mathamatics Day.

P. M. DHAWNE
Department of Library

1. Published paper in one day online International Conference on the "Some Important Information Communication Technology Based Library and Information Services of Health Science Field" organized by Vasanatrao Naik College of Arts and Commerce, Murud Janjira, Dist. Raigad
2. Published paper in one day online International Conference on the "An Analytical Study of ICT Based Library and Information Services in Maharashtra University of Health Science Nashik" Organized by Sinhgad College of Commerce Mumbai

Prof. A. J. Gavande
Department Of Chemistry

- Attended online International conference on "Biodiversity, Conservation and Role of Molecular Phylogenetics in Plant Systematics-2022 (BCMP-2022)" on 22nd April 2022.
- Coordinator of Scitech Soymate Project in order to reduce the malnutrition among the children in schools of Mokhada Taluka.
- Worked as a referee in the kabaddi in college level sports.

एस. के. डामसे
वाणिज्य विभाग

१) सन २०२२ मध्ये सायटेक सोयामेट व कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा यांच्या संयुक्त विद्यमाने राबविलेल्या प्रकल्पांतर्गत प्रतिनिधी म्हणून काम केले.

२. दि. ११ मार्च २०२२ रोजी कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालयाच्या वार्षिक क्रीडा स्पर्धेत धावणे या खेळासाठी पंच म्हणून काम केले.

३. दि. १३ मार्च २०२२ रोजी कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, जव्हार येथील एस. वाय. बी. कॉम वर्गावर अकौंटन्सी या विषयावर गेस्ट लेक्चर दिले.

४. दि. १७/०३/२०२२ रोजी कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय येथे आयोजित व्यसनमुक्ती आणि ताण व्यवस्थापन या विषयावर झालेल्या कार्यशाळेत (ऑनलाईन) सहभाग नोंदविला.

डी. आर. भोये
इतिहास विभाग

१) मोखाडा परिसरातील ऐतिहासिक व धार्मिक पर्यटन स्थळांना भेट. (दि. २२/१२/२०२१)

२) मोखाडा परिसरातील ऐतिहासिक स्थळे जतन व संवर्धन उपक्रमाचे आयोजन व सहभाग. (दि. २२/१२/२०२१)

३) दि. २६ जानेवारी २०२२ रोजी प्रजासत्ताक दिनानिमित्त इतिहास विभागाच्या विद्यार्थ्यांचे 'आदिवासी जीवन दर्शन' या विषयावर भित्तीचित्र प्रदर्शनाचे आयोजन.

४) इतिहास विभाग व आयक्यूएसी विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने मंगळवार दि. १५/०२/२०२२ रोजी 'इतिहास विषयातील करिअरच्या संधी' या विषयावर झालेल्या एकदिवसीय चर्चासत्रात सहभाग.

५) दि. १५ मार्च २०२२ रोजी द एनर्जी अँड रिसोर्सिस इन्स्टिट्यूट (टेरी) यांच्यामार्फत भा.कृ.अनु. केंद्रिय मात्सिकी येथे मत्सव्यवसाय (बायोफ्लॉक) प्रशिक्षणात सहभाग.

६) 'स्त्रीवाद आणि महाराष्ट्रातील आदिवासी स्त्री' या विषयावर शोधनिबंध सादर (मार्च २०२२).

DR. DEEPAK R NAGARGOJE
Department of Chemistry

- DR. Nagargoje is working as head of department past 4 years. He is instrumental in supporting various activities in the college like Soymate project, Bio-floc plant etc. undertaken by college.
- Member of CDC and IQAC of the college.
- Published 4-research papers in journal.
- Presented 04 National and international research papers in conferences.

➢ Attended 04 seminars/ conferences.

➢ Also completed one minor research project worth Rs. 20,000/- sanctioned o him by Principal, Arts Science and Commerce College, Mokhada Dist. Palghar.

डॉ. डोंगरदिवे व्ही. एम.
इतिहास विभाग

१) क्षेत्र भेट अंतर्गत एम. ए. इतिहास वर्गाच्या विद्यार्थ्यांना प्राचीन जैन लेणी व वाशाळा ता. मोखाडा परिसरातील ऐतिहासिक विरगळ स्थळांना भेट व मार्गदर्शन करीता दिनांक- ०६/१२/२०२१ रोजी विद्यार्थ्यांना सहभागी करण्यात आले.

२) कर्मवीर विद्या प्रबोधिनी व्याख्यान मालिकेत, दिनांक-

१०/१२/२०२१ रोजी, विषय,- 'करिअर कट्टा या उपक्रमातील महाराष्ट्र शासनाची भूमिका व सध्या स्थिती' अंतर्गत मार्गदर्शन करण्यात आले.

३) ५ सप्टेंबर २०२१ रोजी 'शिक्षक दिन' निमित्त 'डॉ.सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांचे राष्ट्र विकासातील स्थान' या विषयावर व्याख्याता म्हणून सहभाग घेतला.

४) दिनांक- २३/१२/२०२१ रोजी युवकांच्या सर्वागीण विकासाकरिता, महाराष्ट्र राज्य उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यता केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित, युवकांच्या सर्वांगीण विकासाकरिता असणाऱ्या 'करिअर कट्टा' या उपक्रमास प्रोत्साहित करणारे कापडी बॅनरचे अनावरण करण्यात आले.

परिषदा /कार्यशाळा /चर्चासत्र-

१) महाराष्ट्र राज्य उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग व महाराष्ट्र माहितीत तंत्रज्ञान सहाय्यता केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित 'पालघर जिल्हा महाविद्यालयीन सामान्वायाकांच्या कार्यशाळेचे आयोजन' स्थळ- शिक्षण महर्षी दादासाहेब लिमये महाविद्यालय, कळंबोली येथे दिनांक रोजी सहभाग नोंदविला.

२) दिनांक १९/०६/२०२१ रोजी एम.एन.एम.जी., कॉलेज खोडाळा जि. पालघर येथे एका दिवसीय कार्यशाळे मध्ये 'इतिहास संशोधन पद्धती आणि अहवाल लेखन' याविषयावर मार्गदर्शक म्हणून सहभाग घेतला.

३) दिनांक- २६/११/२०२१ रोजी 'संविधान दिन' निमित्त डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि भारतीय संविधान' याविषयावर व्याख्यान सादर केले.

४) 'करिअर कट्टा' या उपक्रमांतर्गत जि. अमरावती येथील राज्यस्तरीय निबंध स्पर्धा मध्ये सहभागी विद्यार्थ्यास 'राज्यस्तरीय द्वितीय क्रमांक' प्राप्त करण्यात प्रोत्साहित करण्यात आले. निबंध विषय- 'कर्मवीर भाऊराव पाटील यांचे आदिवासी वर्गातील शैक्षणिक योगदान'.

५) महाराष्ट्र राज्य उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग व महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यता केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित'करिअर कट्टा' या उपक्रमांतर्गत एक दिवसीय कार्याशाळेमध्ये सहभाग, विषय- 'स्पर्धा परीक्षा मध्ये महाराष्ट्रातील विद्यार्थ्यांचा सहभाग' स्थळ- बी. के. बिरला महाविद्यालय कल्याण, जि. ठाणे, दिनांक- ०९/११/२०२१

६) संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ अमरावती, अंतर्गत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन केंद्र आयोजित एक दिवसीय राष्ट्रीय परिषदेमध्ये दिनांक ८ आणि ९/०३/२०२२रोजी, 'डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांची मानवतावादी राजकीय विचार प्रणाली' या शोध निबंध सादर करण्यात आला.

७) रयत शिक्षण संस्थेचे, कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, माढा जि. सोलापूर इएथिल इतिहास विभाग आयोजित एक दिवसीय अंतर राष्ट्रीय परिषदेमध्ये, 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा राष्ट्रवादी दृष्टीकोन' या विषयावर शोध निबंध सादर, दिनांक- १२/०४/ २०२२

८) 'एज्युकेशनल पबलिशयर्स अँड डीस्ट्रिब्युटर्स' औरंगपुरा, औरंगाबाद या राष्ट्रीय जर्नलमध्ये, 'स्त्रियांच्या राष्ट्रीय विकासातील डॉ. आंबेडकरांचे योगदान' या विषयावर शोध निबंध सादर दिनांक- १२/०४/२०२२

९) डॉ. आंबेडकर कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय चंद्रपूर येथे मल्टीडीसिप्लीणरी आंतरराष्ट्रीय परिषदेमध्ये, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची मजूर, कामगार वर्गाप्रतीची निरपेक्षता' या विषयावर शोध निबंध सादर.

Prof. Chothe V. G.

Department of Commerce

- Completed minor research project entitled **"An Analytical Study of Cultivation and Marketing of Mangoes in Mokhada Taluka"** Sanctioned by Arts, Science & Commerce College Mokhada
- Participation in national Level workshop **"Creating Awareness on Constitutional Rights of Citizens"** organized by MANSI BHARAT GADA DEGREE COLLEGE COMMERCE & SCIENCE on 13th May 2022.
- Participation in online Avishakar Research Competition, 2021-2022 University of Mumbai.
- Attended Training on Bio-Floc system in Central Institute of Fisheries Education (CIFE) Panch marg, off Yari Road, Versova, Andheri West, Mumbai, Maharashtra on 02nd April 2022.
- Conducted Short Term Course of E- Banking

Prof. M. R. Khambait

Department of Economics

- I have awarded for '**BEST FACULTY AWARD'form International Research Awards on Science, Technology & Management,** held on 14&15-May Chennai, India, organized by '**VDGOOOD Professional Association, India'.**
- Completed minor research project entitled **"A Special Study of Migration of Tribal Farmers in Nashik District" (Special reference: - Peth&Surgana Taluka)** Sanctioned by Arts, Science & Commerce College Mokhada Tal. MokhadaDist, Palghar.

- Attended Training on **'Bio-Floc system in Central Institute of Fisheries Education (CIFE)'** Panchmarg, off Yari Road, Versova, Andheri West, Mumbai, Maharashtra. On 02nd April 2022.
- Conducted Short Term Course of **'Banking & Finance'** in academic year 2021-22.
- I have presented research paper on ''वातावरणातील बदलाचा नाशिक जिल्ह्यातील आदिवासींच्या प्रमुख 'नागली' पिकाच्या उत्पादनात झालेल्या बदलाचा विश्लेषणात्मक अभ्यास'' in 'Journal of Research & Development International Multidisciplinary', ISSN: 2230-9578, 20 July-2021, Volume-11, published in this academic year 2021-22.
- I have presented research paper on नाशिक जिल्ह्यातील आदिवासी भागातील नैसर्गिक पर्यटन स्थळांचा एक विशेष अभ्यास'' in 'Aayush' International Interdisciplinary Research Journal'(AIIRJ) Multidisciplinary International, ISSN: 2349-638x, 29th July 2021 (Special Issue No.95) published in this academic year 2021-22.
- I have presented research paper on ''डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या भारतीय शेतीविषयक विचारांचे वर्तमानातील महत्व'' in 'Ideal' International Multidisciplinary Research Journal', ISSN: 2319-359x, March-August-2021,Volume-IX, Issue-II published in this academic year 2021-22.

Mengal S. G.

Department of Commerce

1. Published research paper entitled "E-Commerce in Agriculture Development: Advantages &Challenges" in Research Journey International Multidisciplinary E-Research Journal ISSN:2348-7143 Special Issue – 269-B, July202.
2. Published book chapter entitled "Challenges of Warehousing Management in the books of Trends & Innovationsin Humanities, Management, Commerce, Science & Technology, ISBN: 978-93-5593-562-5.
3. Completed the Minor research project on Analytical study of Agriculture marketing in Mokhada Taluka sanctioned by Arts Science & Commerce College, Mokhada.

DR. YASHWANT H. ULVEKAR

Department of Economics

- In academic year 2021-22 I have successfully completed a 2 week Refresher Course from Sept. 21 to Oct. 05 2021.
- In this year there are 03 research papers published in international reputed journals. Are as follows;

1. Published the research paper entitled "A Study The Scio-Economic Problems of Tribal Community of Mokhada Taluka District Palghar", in "Akshar Multidisciplinary International Research Journal.", ISSN NO: 2582-5429, Impact Factor: 5.54 in the month of Feb. 2022.

2. Published the research paper entitled "A Study the Role of NABARD in Agriculture and Rural Development in India", in "Akshar Multidisciplinary International Research Journal.", ISSN NO: 2582-5429, Impact Factor: 5.54 in the month of Feb. 2022.

3. Published the research paper entitled "A Study The Importance of GST in Indian Economy", in " An International Multidisciplinary Half Yearly Research Journal (GENIUS).", ISSN NO: 2279-0489, Impact Factor:6.631 in the month of Feb-July2022.

In academic year 2021-22, I have writes 03 books.

Title of Books;

- "Business Economics" F.Y.B.COM, Feb. 2021 (IDOL)
- "Macro Economics" M.A, 2021 (IDOL)
- "Business Economics" M.COM, 2021 (IDOL) In academic year 2021-22, I have selected as a Member of CDC and Member BoS in following colleges;
- Member College Development Committee **(CDC)** SMDL College, Kalamboli
- Member Board of Study **(BoS)** Changu Kana Thakur College (Autonomous), New Panvel
- Member Board of Study **(BoS)** Chhatrapati Shivaji College, Satara (Autonomous), Satara.
- In academic year 2021-22, the Department of Economics from University of Mumbai has given PG recognition
- In academic year 2021-22, our college has sanctioned minor research project.

आम्ही रयत सेवक

वरिष्ठ विभाग

वाणिज्य विभाग

१. **प्राचार्य, डॉ. एल. डी. भोर**
(एम.कॉम., बी. एड., एम.फील, पी.एचडी.)

२. **प्रा. एस. जी. मेंगाळ** (एम.कॉम., बी.एड., सेट, जी.डी.सी. व ए.)

३. **प्रा. व्ही. जी. चोथे** (एम.कॉम., डी.टी.एड.)

४. **प्रा. एस. के. डामसे** (एम.कॉम.सेट)

अर्थशास्त्र विभाग

१. **प्रा. डॉ. वाय. एच. उलवेकर**
(एम.ए.सेट, एम.फील, पी.एचडी, जी.डी.सी. व ए.)

२. **प्रा. एम. आर. खंबाईत** (एम.ए.एम.फील, सेट. बी.एड.)

इतिहास विभाग

१. **प्रा. डॉ. एस. एच. जाधव** (एम.ए., एम.फील, पी.एचडी., नेट, सेट, जे. आर. एफ., एल.एल.बी.)

२. **प्रा. डॉ. व्ही. एम. डोंगरदिवे**
(एम.ए., बी.पी.एड., नेट पी.एचडी.)

३. **प्रा. डी. आर. भोये** (एम.ए.सेट)

मराठी विभाग

१. **प्रा. आर. डी. घाटाळ** (एम. ए., सेट, बी.एड.)

इंग्रजी विभाग

१. **प्रा. टी. एम. पराडके** (एम.ए., सेट., बी.एड.)

मानसशास्त्र विभाग

१. **प्रा. पी. एल. नाडेकर** (एम.ए., सेट, बी.एड.)

प्राणीशास्त्र विभाग

१. **प्रा. डॉ. आर. एस. डुबल** (एम.एस्सी., एम.फील., पीएच. डी.)

२. **प्रा. डॉ. एस. के. पवार** (एम. एस्सी., पी.एचडी.)

३. **प्रा.डॉ. ए. एल. शेख** (एम.एस्सी., सेट, पी.एचडी.)

४. **प्रा. पी. एच. हवाले** (एम.एस्सी, सेट, गेट)

५. **प्रा. के. के. पारधी** (एम.एस्सी., सेट, गेट)

वनस्पतीशास्त्र विभाग

१. **प्रा. एस. ई. सैंदनशिव** (एम. एस्सी.)

२. **प्रा. डॉ. ए. एन. चांदोरे**
(एम. एस्सी. पी.एचडी., एफ.आय.ए.ए.टी.)

३. **प्रा. एस. वाय. तायडे** (एम.एस्सी., सेट)

रसायनशास्त्र विभाग

१. **प्रा. डॉ. डी. आर. नागरगोजे**
(एम. एस्सी. सेट., नेट., पीएच.डी.)

२. **डॉ. व्ही. बी. गाडे**
(एम. एस्सी. सेट, नेट, जे. आर. एफ., पी.एचडी.)

३. **प्रा. एस. आर. व्हंडे** (एम.एस्सी., नेट)

४. **प्रा. आर. ए. कवळे** (एम.एस्सी., नेट)

५. **प्रा. ए. जे. गावंडे** (एम.एस्सी., सेट, गेट, बी.एड.)

भौतिकशास्त्र विभाग

१. **प्रा. एस. के. विटनोर** (एम. एस्सी.)

२. **प्रा. एस. ए. फुंदे** (एम.एस्सी., सेट)

गणितशास्त्र विभाग

१. **प्रा. पी. के. पाटील** (एम. एस्सी., सेट, बी.एड.)

ग्रंथालय विभाग

१. **प्रा. पी. एम. धावणे (ग्रंथपाल)**
(एम. लिब. अॅन्ड इन्फॉरमेशन सायन्स., एम.फिल)

२. **श्री. आर. के. डोळस** (ग्रंथालय परिचर)

उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम विभाग

१. **श्री. बी.एन. माळोदे** (एम.कॉम. आय.सी.टी.)

२. **श्री. एच. एम. महाले** (बी. कॉम. बी.एड्)

३. **श्री. जे. ए. कुंभार** (डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इंजि.)

४. **श्री. पी. एस. खोसे** (डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इंजि.)

५. **श्री. एस. एस. गायकवाड** (भांडार लिपिक)

६. **श्री. जी. आर. जाधव** (शिपाई)

शिक्षकेत्तर कर्मचारी

१. **श्री. डी. के. माने** (मुख्य लिपिक व कार्यालय प्रमुख)

२. **श्री. ए. एच. पाटील** (वरिष्ठ लिपिक)

३. **श्रीमती एम.एस. निंबारा** (कनिष्ठ लिपिक)

४. **श्री. डी. एम. जाधव** (प्रयोगशाळा सहाय्यक)

५. **श्री. आर. ए. साळुंके** (प्रयोगशाळा परिचर)

६. **श्री. पी. एस. सालकर** (शिपाई)

७. **श्री. जी. बी. दिघे** (शिपाई)

८. **श्रीमती जे. एच. कडू** (शिपाई)

७. **श्रीमती एल. एम. पाटील** (शिपाई)

अभिवृत्ती Attitude

आपण नेहमीच Attitude या शब्दाचा बोलण्यात वापर करतो. अमुक एका व्यक्तीला खुप Attitude आहे. तो खुप Attitude दाखवत होता.

स्वत:ला फार शहाणा समजणे म्हणजे Attitude ही समजूत सामान्य माणसाची आहे. म्हणजेच त्याची वागण्याची पद्धत Attitude राहणीमान इत्यादीशी संबंध जोडला जातो. परंतु वास्तविक हा त्याचा मूळ अर्थ संकल्पना नाही. काट्झ यांच्यामते अभिवृत्ती म्हणजे एखाद्या वस्तुचे किंवा विषयाचे विशिष्ट प्रकारे मुल्यांकन करण्याची प्रवृत्ती होय.

एखादा व्यक्ती अभिवृत्ती व्यक्त करतो म्हणजे तो एखाद्या व्यक्ती वस्तु घटनेविषयी आपले सकारात्मक किंवा नकारात्मक दृष्टिकोन व्यक्त करत असतो.

अभिवृत्ती ही व्यक्ती वर्तनाला दिशा देते. त्यामध्ये तीन घटकांचा समावेश होतो. बोधनात्मक घटक एखादी गोष्ट चांगली किंवा वाईट याचे आकलन भावनिक घटक यात व्यक्तीच्या आवडीनिवडी यांचा समावेश होतो.

उदा. एखाद्याबद्दल आदर, प्रेम, तिटकारा इ.

पागी जयेश रामदास

टी.वाय.बी.कॉम.

जयंती व पुण्यतिथी

पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंतीनिमित्त प्रतिमापूजन करताना महाविद्यालयाचे प्रभारी प्राचार्य डॉ. डी. आर. नागरगोजे व इतर मान्यवर.

राजमाता जिजाऊ भोसले जयंती व स्वामी विवेकानंद जयंती साजरी करताना मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर व इतर मान्यवर.

कुसुमाग्रज जयंती निमित्त प्रतिमापूजन करताना प्रमुख पाहुणे मा. देवेंद्र वैद्य व इतर मान्यवर .

महात्मा गांधी जयंतीनिमित्त प्रतिमापूजन करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर.

डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम जयंतीनिमित्त प्रतिमापूजन करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर, उपप्राचार्य प्रा. एस. ई. सैंदनशिव व इतर मान्यवर .

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंतीनिमित्त प्रतिमापूजन करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर, उपप्राचार्य प्रा. एस. ई. सैंदनशिव व इतर मान्यवर .

माजी विद्यार्थी मेळावा

माजी विद्यार्थी मेळाव्यानिमित्त मार्गदर्शन करतांना मा. प्रकाशजी निकम.

मेळाव्यात सहभागी माजी विद्यार्थी.

माजी विद्यार्थी मा. श्री. प्रकाश निकम (सदस्य – जि. प. पालघर) यांचा सत्कार करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

मनोगत व्यक्त करताना माजी विद्यार्थी मा. श्री. भोगाडे सर (PSI)

मनोगत व्यक्त करताना माजी विद्यार्थी संघटनेचे अध्यक्ष मा. श्री. देविदास पाटील. (ग्रामसेवक)

मनोगत व्यक्त करताना माजी विद्यार्थी मा. श्री. हबीब शेख (सदस्य – जि. प. पालघर)

वनस्पतीशास्त्र विभाग

वनस्पतीशास्त्र विभाग आयोजित एकदिवसीय आंतरराष्ट्रीय परिषद International Conference (Online) on 'Biodiversity, Conservation and Role of Molecular Phylogenetics in Plant Systematics-2022' (BCMP-2022) मध्ये मार्गदर्शन करताना प्रा. डॉ. एस. आर. यादव सर.

एकदिवसीय राष्ट्रीय कार्यशाळा Climate Change Impacts and Mitigation विषयावर मार्गदर्शन डॉ. प्रताप नाईकवाडे सर.

अभ्यासक्रमांतर्गत 'जगदंब तलाव' येथे शैक्षणिक सहल मार्गदर्शन करताना प्रा. सैंदनशिव सर.

अभ्यासक्रमांतर्गत सुर्यमाळ येथे शैक्षणिक सहलीत विद्यार्थी तसेच प्रा. एस. ई. सैंदनशिव सर, प्रा. डॉ. ए. एन. चांदोरे सर आणि प्रा. एस. वाय. तायडे सर इत्यादी सहभाग.

अभ्यासक्रमांतर्गत देवबांध येथे शैक्षणिक सहलीत विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना श्री. सोमनाथ जाबर.

वनस्पतीशास्त्र विभाग आयोजित शिक्षक पालक मेळाव्यात सहभागी विद्यार्थी, पालक व प्राध्यापक.

विविध उपक्रम

महिला दिनानिमित्त 'माझी आई माझ्या महाविद्यालयात' उपक्रमांतर्गत उपस्थित महाविद्यालायचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर व महिला.

आंतराष्ट्रीय महिला दिनानिमित्त कराटे प्रशिक्षण मार्गदर्शन करतांना प्रशिक्षिका, माई रावते.

आंतराष्ट्रीय महिला दिनानिमित्त कराटे प्रॅक्टीकल प्रशिक्षण देतांना प्रशिक्षिका, माई रावते

वृक्षरोपण करताना प्रभारी प्राचार्य डॉ. डी. आर. नागरगोजे, मा.श्री. नरेंद्र पाटील व मान्यवर.

पालघर विभागातून गांधी विचार स्पर्धेत प्रथम क्रमांक प्रमाणपत्र स्विकारताना कु. दिपक नडगे

मोखाडा महाविद्यालयात 'नॅक एस.एस.आर. लेखन' या कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना डॉ. एस. पी. राजगुरु.

अर्थशास्त्र विभाग

अर्थशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांनी पवारपाडा गावातील लोकांना दैनंदिन जीवनात आर्थिक नियोजनाचे महत्व पटवून देण्यासाठी दिलेल्या भेटीचे क्षणचित्र.

अर्थशास्त्र विभागातील विद्यार्थ्यांनी स्वराज फौंडेशनसोबत केलेल्या MoU अंतर्गत तेलीपाडा गावातील गाळमुक्त बंधारा व जलव्यवस्थापन याचे महत्व समजून घेण्यासाठी दिलेल्या भेटीचे क्षणचित्र.

अर्थशास्त्र विभागांतर्गत अंदाजपत्रक विश्लेषण-२०२२ या विषयावर बोलताना डॉ. वाय. एच. उलवेकर.

अर्थशास्त्र विभागांतर्गत राष्ट्रीयस्तरीय कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना डॉ. रविंदर सिंग.

अर्थशास्त्र विभागांतर्गत राष्ट्रीयस्तरीय कार्यशाळेत 'वित्तीय नियोजन' मार्गदर्शन करताना डॉ. बालाजी सुरवसे

अर्थशास्त्र विभागातील प्राध्यापक व विद्यार्थ्यांनी 'अपना बाजार'मार्केटला दिलेल्या भेटीचे क्षणचित्र.

आम्ही रयत सेवक

मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांच्या समवेत वरिष्ठ महाविद्यालय प्राध्यापक वृंद.

मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांच्या समवेत उच्च माध्यमिक व्यवसाय अभ्यासक्रम विभागाचा स्टाफ.

मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांच्या समवेत शिक्षकेत्तर कर्मचारी.

बातम्या

कर्मवीर भाऊराव पाटील यांची पुण्यतिथी साजरी

लोकमत न्यूज नेटवर्क

मोखाडा : सर्वसामान्य जनतेपर्यंत शिक्षणाची गंगा घेऊन आणण्यासाठी पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांनी रयत शिक्षण संस्थेची स्थापना केली. अण्णांनी मागास व गरीब मुलांना शिक्षण घेणे शक्य व्हावे म्हणून 'कमवा व शिका' ही योजना सुरू करून मोठे काम केले. त्यांची पुण्यतिथी मोखाडा तालुक्यात साजरी करण्यात आली.

भाऊराव पाटील यांनी रयत शिक्षण संस्थेच्या माध्यमातून शिक्षणाचा प्रसार केला. ते जन्माने जैन होते, मात्र जनतेमध्ये ते इतके मिसळून गेले की, संपूर्ण बहुजन समाजाला ते आपले वाटले. पाटील हे आडनाव (पद) त्यांच्या घराण्याला पूर्वीपासून प्राप्त होते. विद्यार्थ्यांमध्ये बंधुता व समता रुजावी यासाठी त्यांनी प्रयत्न केले. कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा येथे सांस्कृतिक विभागामार्फत त्यांना अभिवादन केले गेले.

लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील यांची पुण्यतिथी साजरी

मोखाडा : पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या पत्नी रयत माऊली लक्ष्मीबाई भाऊराव पाटील यांची ९२वी पुण्यतिथी १ एप्रिल रोजी साजरी करण्यात आली. [illegible]

मोखाडा महाविद्यालयात कामगार दिनावर व्याख्यान

लोकमत न्यूज नेटवर्क

मोखाडा : मोखाडा महाविद्यालयात महाराष्ट्र दिन व जागतिक कामगार दिन साजरा करण्यात आला. या निमित्ताने महाविद्यालयाच्या शताब्दी इमारतीवर काम करणाऱ्या कामगारांचे महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांच्याहस्ते स्वागत करण्यात आले.

महाविद्यालयात 'कामगार दिनाचे महत्व' या विषयावर व्याख्यान आयोजित होते. या कार्यक्रमासाठी प्रमुख व्याख्याते मोखाडा महाविद्यालयातील अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. वाय. एच. उलवेकर हे होते. 'जागतिक कामगार दिनाचे महत्व' या विषयावर बोलताना त्यांनी जागतिक कामगार चळवळीचा इतिहास, कामगारांच्या चळवळी, त्यांना वेळोवेळी करावा लागणारा संघर्ष तसेच कामगारांची प्रतिष्ठा वाढविण्यासाठी आपली भूमिका याविषयी मार्गदर्शन केले.

आपले अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करताना महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांनी कामगारांचे हक्क, बुद्धिजीवी व श्रमजीवी श्रमिक, भूमी, भांडवल, श्रम यांचे देशाच्या अर्थव्यवस्थेतील महत्व याविषयी [illegible]

माजी प्राचार्य डॉ. जे. जी. जाधव यांचा सेवापूर्ती सत्कार सोहळा

[illegible]

मोखाडा महाविद्यालयात डिजिटल इंग्लिश लँग्वेज लॅबचे उद्घाटन संपन्न

प्रतिनिधी । मोखाडा

[illegible]

मोखाडा महाविद्यालयात डिजिटल साक्षरता प्रशिक्षण केंद्र उद्घाटन सोहळ्याचे आयोजन

प्रतिनिधी । मोखाडा

[illegible]

मोखाडा महाविद्यालयात सायटेक सोयमेट प्रशिक्षण व वितरण सोहळा

मोखाडा : रयत शिक्षण संस्थेच्या कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालयात सायन्स अँण्ड टेक्नोलॉजी पार्क पुणे तसेच फिनोलेक्स पाइप इंडस्ट्रीज व मुकुल माधव फाऊंडेशन पुणे आणि रयत शिक्षण संस्थेचे मोखाडा महाविद्यालय यांच्या संयुक्त विद्यमाने सोयाबीनपासून सोयादूध प्रशिक्षण व वितरण सोहळा पार पडला.

या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्राचार्य भोर होते, तर प्रमुख पाहुणे मा. पवन चंद्रात्रेय (फिनोलेक्स पाइप इंडस्ट्रीज पुणे), वैभव निमगिरे (सायन्स अँड टेक्नोलॉजी पार्क पुणे), दिलीप आचारे (विस्तार अधिकारी पंचायत समिती मोखाडा) यांची प्रमुख उपस्थिती होती. दिलीप आचारे यांनी मनोगत व्यक्त करताना मोखाडा आदिवासी भागातील कुपोषित बालकांसाठी हे सोयादूध हे खूप महत्त्वाचे असल्याचे नमूद केले, तर सायन्स अँड टेक्नोलॉजी पार्क पुणे ही सेवाभावी संस्था तळागाळातील गरजवंतांसाठी सदैव कार्यरत असल्याचे निमगिरे यांनी सांगितले. दरम्यान, या कार्यक्रमात जिल्हा परिषद शाळेतील प्राथमिक शिक्षकांना सोयामेटिक मशीनचे प्रशिक्षण देऊन त्यांचे वितरणसुद्धा शाळेतील विद्यार्थ्यांसाठी करण्यात आले. या कार्यक्रमासाठी महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य प्रा. सैंदनशिव तसेच प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

वारली पेंटिंग प्रशिक्षणाला उत्स्फूर्त प्रतिसाद

मोखाडा : [illegible]

मोखाडा महाविद्यालयात आयोजित कार्यशाळा उत्साहात

मोखाडा : रयत शिक्षण संस्थेच्या कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालयाच्या अर्थशास्त्र विभाग व इतिहास विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने "Importance of Health Insurance in Financial Planning" या विषयावर आयोजित करण्यात आलेली राष्ट्रीय स्तरीय कार्यशाळा उत्साहपूर्ण वातावरणात पार पडली.

या कार्यशाळेसाठी डॉ. बालाजी सुरवसे (सदस्य, अर्थशास्त्र अभ्यास मंडळ, मुंबई विद्यापीठ) तसेच रविंदर सिंग चावला (संस्थापक अध्यक्ष, RSC कौशल्य विकास आणि सल्लागार LLP, मुंबई) हे प्रमुख रिसोर्स पर्सन म्हणून उपस्थित होते. तर महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. भोर हे या कार्यशाळेच्या अध्यक्षपदी होते.

कार्यशाळेच्या सुरुवातीला बोलताना रविंदर सिंग चावला यांनी आरोग्यसंपन्न जीवन कसा पद्धतीने जगले पाहिजे तसेच आर्थिक नियोजनात आरोग्य विमा कसा महत्त्वाचा आहे, याविषयी माहिती सांगितली. तर, डॉ. बालाजी सुरवसे यांनी आरोग्य विम्याविषयी बोलताना टर्म इन्शुरन्सबद्दल सविस्तर माहिती दिली. तसेच अनिश्चिततेच्या या जीवनामध्ये प्रत्येकाने आरोग्य विमा उतरविणे का महत्त्वाचे आहे याबद्दली त्यांनी सांगितले. अध्यक्षीय भाषणामध्ये महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. भोर यांनी दोन्ही प्रमुख पाहुण्यांचे आभार मानत आरोग्य आणि आरोग्य विमा याचे महत्त्व विशद केले.

या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक अर्थशास्त्र विषयाचे विभाग प्रमुख डॉ. यशवंत उलवेकर यांनी केले, तर आभारप्रदर्शन इतिहास विभाग प्रमुख डॉ. संतोष जाधव, प्रतिसाद्य विभागाचे डॉ. अन्वार शेख आणि इंग्रजी विभाग प्रमुख प्रा. तेरसिंग पराडके यांनी केले. विशेष म्हणजे या कार्यशाळेसाठी २१५ प्राध्यापकांनी आपला ऑनलाइन सहभाग नोंदवला होता.

आदिवासी उपयोजना अंतर्गत मोखाड्यातील प्रशिक्षणार्थ्यांचा मत्स्यपालनातील बायोफ्लॉक तंत्रज्ञानावर प्रात्यक्षिक प्रशिक्षण कार्यक्रम संपन्न

[illegible]

श्रमसंस्कार शिबीर संपन्न

[illegible]

मोखाडा महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. जे. जी. जाधव यांचा सेवापूर्ती सत्कार सोहळा संपन्न

[illegible]

माजी विद्यार्थी मेळाव्याला उत्स्फूर्त प्रतिसाद

मोखाडा : रयत शिक्षण संस्थेचे कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा येथे आयोजित करण्यात आलेल्या माजी विद्यार्थी मेळाव्याला येथील विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्त प्रतिसाद दिला. [illegible]

बातम्या

कम्युनिकेशन स्किल्स इन इंग्लिश कोर्सचे थाटात उद्‌घाटन

। मोखाडा : रयत शिक्षण संस्थेच्या कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा येथे इंग्रजी विभागाच्या वतीने कम्युनिकेशन स्किल्स इन इंग्लिश या शॉर्ट टर्म कोर्सचे थाटात उद्घाटन करण्यात आले. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी

मोखाडा महाविद्यालयात संविधान दिन साजरा

। मोखाडा : मोखाडा येथील रयत शिक्षण संस्थेच्या कला, विज्ञान व वाणिज्य

प्रसंगी बोलताना मूलभूत हक्क, कर्तव्ये, संविधानाची अंमलबजावणी व संविधानात झालेल्या दुरुस्त्या विषयी मत व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे महाविद्यालयातील डॉ. उलवेकर यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा. एस. जी. मेंगाळ यांनी अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करताना

In Short

उद्योजकता विकास कार्यशाळेचे आयोजन

। मोखाडा : मोखाडा येथील रयत शिक्षण संस्थेच्या कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालयामध्ये प्राचार्य भोर यांच्या मार्गदर्शनाखाली व राष्ट्रवादी काँग्रेसचे राष्ट्रीय अध्यक्ष शरद पवार यांच्या वाढदिवसानिमित्त वाणिज्य व ग्रंथालय विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'उद्योजकता विकास कार्यशाळा' आयोजित करण्यात आली. या कार्यक्रमाचे प्रमुख वक्ते प्रा. डॉ. हेमंत मुकणे यांनी विद्यार्थ्यांना उद्योजकता म्हणजे काय? उद्योजकता ही संकल्पना सांगताना विविध उद्योजकांची उदाहरणे देऊन चांगला उद्योजक होण्यासाठी आपल्या अंगी जिद्द, चिकाटी, मेहनत व आत्मविश्वास असणे गरजेचे आहे हे समजावले. तसेच कुक्कुटपालन, दुग्धव्यवसाय, नर्सरी व मोगऱ्याची शेती इ. व्यवसाय आपण आदिवासी ग्रामीण भागात करू शकतो. याविषयी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन डॉ. उलवेकर यांनी केले, तर आभार प्रदर्शनाचा कार्यभार

मोखाडा महाविद्यालयात क्रीडा स्पर्धा संपन्न

अक्षराज : मनोज कामडी

दि.१३ मोखाडा **(पालघर)** : मोखाडा येथील रयत शिक्षण संस्थेच्या, कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालयामध्ये प्राचार्य

विभाग व राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने दिनांक ११ डिसेंबर, २०२१ रोजी क्रीडा स्पर्धा घेण्यात आली.

या स्पर्धेचे उद्घाटन

आणि १००० मीटर याप्रमाणे घेण्यात आली. या स्पर्धेमध्ये महाविद्यालयातील मुला-मुलींनी उत्स्फूर्तपणे प्रतिसाद देऊन आपले कौशल्ये दाखविले. महाविद्यालयातील मुलांचे

मोखाडा महाविद्यालयात स्पर्धा परीक्षा केंद्राचे उद्घाटन.

27 Oct 2021 06:45 PM

मनोज कामडी - जव्हार प्रतिनिधी

मोखाडा: विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेविषयी माहिती व्हावी, या उद्देशाने रयत शिक्षण संस्थेच्या कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा येथे स्पर्धा परीक्षा केंद्राचे उद्घाटन करण्यात आले.

... भोर तसेच कार्यक्रमाचे ... संकेत सतीश सरोटे ... डा, तसेच त्यांचे सहकारी ... या प्रसंगी बोलताना संकेत ... रीक्षेचे स्वरूप समजावून

मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा निमित्त मोखाडा विद्यालयात विविध स्पर्धा व उपक्रम संपन्न

जव्हार (अग्रलेख वृत्तसेवा) - २०१३ पासून दरवर्षी १४ जानेवारी ते २८ जानेवारी या कालावधीत मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा साजरा केला जातो. या पंधरवड्यादरम्यान मोखाडा महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांच्या मार्गदर्शनाखाली मराठी वाङ्मय मंडळ व ग्रंथालय विभाग आयोजित विविध उपक्रम राबविण्यात आले. दि. १५ जाने वाचन कट्टा उद्घाटन, १७ जाने शुद्धलेखन स्पर्धा, १८ जाने निबंध स्पर्धा, २५ जाने ऑनलाईन काव्यवाचन स्पर्धा मराठी भाषा संवर्धन पंधरवड्यानिमित्त समारोपासाठी धनाजी बुटेरे यांचे वाचन संस्कृतीवर 'वाचाल तर वाचाल' या विषयावर ऑनलाईन व्याख्यान घेण्यात आले. ते वाचाल तर वाचाल या विषयावर बोलतांना वाचनाचे फायदे आणि यशस्वी वाचकांची उदाहरणे देऊन वाचनातून आत्मभान, आत्मविश्वास, संस्कार, आत्मसाद, प्रगल्भता, बुद्धीला चालना, ताणतणाव दूर होतात. तसेच वाचनातून एकाग्रता निर्माण होते, आणि आपण वाचन वाढवलं तर मोबाईलचा वापर कमी होईल, असा संदेश दिला. अध्यक्षीय मनोगतात डॉ. एल. डी. भोर यांनी वाचनातून आत्मविकास व संस्कृती विकास होत

मोखाडा महाविद्यालयात वाचन प्रेरणा दिन साजरा

जव्हार / पालघर : दि.१६ (रयतेचा कैवारी तालुका प्रतिनिधी-मनोज कामडी) दि. १५ ऑक्टोबर २०२१ रोजी मोखाडा येथील रयत शिक्षण संस्थेचे कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालयाच्या मराठी विभाग व ग्रंथालय विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित भारतरत्न डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम जयंतीनिमित्त "वाचन प्रेरणा दिन" सन्माननीय प्राचार्य डॉ. एल.डी. भोर यांच्या मार्गदर्शनाखाली साजरा करण्यात आला.

वाचन प्रेरणा दिनाचे औचित्य साधून विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यासाठी जव्हार येथील कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालयाच्या मराठी विभागात कार्यरत असलेले प्रा.डॉ. राहुल भालेराव पाटील यांना प्रमुख वक्ते म्हणून आमंत्रित केले होते. मोखाडा महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल.डी. भोर हे कार्यक्रमाचे अध्यक्ष होते. डॉ. राहुल पाटील यांनी "व्यक्ती, समाज व राष्ट्राच्या प्रगतीसाठी वाचन संस्कृतीची आवश्यकता" या विषयावर बोलताना, ज्ञान मिळविण्याची साधने जरी विविध असली तरी परिपूर्ण ज्ञान मिळवायचे असेल तर मूळ पुस्तकाचे वाचन करायला हवे. वेगवेगळ्या साहित्यिकांविषयीची उदाहरणे देऊन वाचनाचे महत्त्व सांगून विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. याचेवेळी पुस्तक प्रदर्शनही भरविण्यात आले होते, त्याचे उद्घाटन महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.एल.डी. भोर यांच्या हस्ते करण्यात आले. त्यामध्ये आत्मचरित्र, नाटक, कथा, कादंबरी, प्रवासवर्णन तसेच वाणिज्य आणि विज्ञान शाखेतील अनेक पुस्तकांचा समावेश

सदर कार्यक्रमास महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल.डी. भोर, उपप्राचार्य प्रा. एस.ई. सैंदनशिव, मराठी विभागप्रमुख प्रा. आर.डी. घाटाळ, ग्रंथपाल प्रा. पी.एन. धावरे, कला विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. एस.एच. जाधव, वाणिज्य विभाग प्रमुख प्रा. एस.जी. मेंगाळ व प्रा. डॉ. डी.आर. ... तसेच इतर प्राध्यापक वर्ग उपस्थित होता.

मोखाडा महाविद्यालयात भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिन साजरा

जव्हार (अग्रलेख वृत्तसेवा) - कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय मोखाडा येथे भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिन साजरा करण्यात आला. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर हे होते.

कार्यक्रमाचे प्रमुख वक्ते प्रा. एस. ई. सैंदनशिव यांनी कार्यक्रमाच्या प्रसंगी बोलतांना राज्यघटनेचे कामकाज, राज्यघटनेचे वैशिष्ट्ये, तसेच भारतीय लोकशाहीच्या संवर्धनामध्ये राज्यघटनेचे महत्त्व याविषयी मार्गदर्शन केले. अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करतांना मा. प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर यांनी भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे सामाजिक, आर्थिक, राजकीय शैक्षणिक तसेच व्यावसायिक प्रक्रियेतील महत्त्व याविषयी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमासाठी महाविद्यालयातील प्राध्यापक, शिक्षक आणि विद्यार्थी उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. डॉ. वाय. एच. उलवेकर यांनी केले. तसेच आभार बी. एन. माळेदे सर यांनी केले.

मोखाडा महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांसाठी कोविड-१९ लसीकरण अभियान सुरू

। मोखाडा : मिशन युवा स्वास्थ्य अभियानांतर्गत घेण्यात येणाऱ्या कोविड-१९ लसीकरण कार्यक्रमाचा रयत शिक्षण संस्थेच्या कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा येथील राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग आणि आरोग्य विभाग मोखाडा यांच्या संयुक्त विद्यमाने २६ ऑक्टोबर २०२१ रोजी शुभारंभ झाला.

महाराष्ट्र शासनाच्या आरोग्य तसेच उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने राज्यातील उच्च शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे १०० टक्के लसीकरण करून द्वितीय सत्रा पासून महाविद्यालयाचे शैक्षणिक कामकाज पूर्ण क्षमतेने सुरू करण्याच्या हेतूने मिशन युवा स्वास्थ अभियान हाती घेतले आहे. रयत शिक्षण संस्थेच्या कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मोखाडा येथील राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग आणि आरोग्य विभाग मोखाडा यांच्या संयुक्त विद्यमाने २६ ऑक्टोबर २०२१ रोजी विद्यार्थ्यांसाठी कोविड-१९ लसीकरण कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाच्या शुभारंभ प्रसंगी प्रमुख पाहुणे म्हणून मोखाडा तालुका पंचायत समिती सदस्य, माजी सभापती प्रदीप वाघ तसेच मोखाडा तालुका आरोग्य अधिकारी डॉ. भाऊसाहेब चत्तर आणि त्यांचे सर्व सहकारी, कर्मचारी उपस्थित होते. कार्यक्रमाप्रसंगी वाघ यांनी विद्यार्थ्यांना संबोधित करत लसीकरणाचे महत्त्व समजावले. त्यांनी विद्यार्थ्यांना भावी काळात यशस्वी होण्यासाठी शिक्षण किती महत्त्वाचे आहे यासंबंधी मार्गदर्शनही केले.

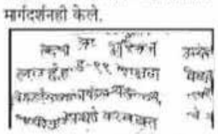

जिल्हा परिषद शाळा तेलीपाडा येथे मा.डॉ. अनिल पाटील व मा. रामशेठ ठाकूर यांचा
प्रतिमा व पुष्प देऊन सत्कार करताना मा. प्रकाश निकम

जिल्हा परिषद शाळा तेलीपाडा येथे सायटेक सोयामेट दुध पाहणी करताना
मा.डॉ. अनिल पाटील, मा. रामशेठ ठाकूर व मा. प्रकाश निकम

सोयामेट मशीनचे वाटप करताना मा. सन्मती शेटगार, वैभव निमगिरे आणि महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. एल. डी. भोर

Rayat Shikshan Sanstha's,
Arts, Science & Commerce College
Mokhada, Dist. Palghar- 401 604 (Maharashtra)
(Affiliated To University of Mumbai, Mumbai)